

บทที่ 1
มาตรการทั่วไปในทางปฏิบัติ
(ข้อ 4, 42 และ 44(6))

ข้อสงวน

(ย่อหน้า 10) คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีถอนข้อสงวนของอนุสัญญาข้อ 22 และดำเนินมาตรการที่จำเป็นทั้งปวงเพื่อคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือเด็กผู้ลี้ภัยและเด็กผู้แสวงหาแหล่งพักพิงในประเทศ

1. ประเทศไทยได้ดำเนินการเตรียมการถอนข้อสงวน ข้อ 22 โดยร่วมกับสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (United Nations High Commissioner for Refugees – UNHCR) เช่น

- การพิจารณาสถานภาพผู้ลี้ภัย และดำเนินการคุ้มครองสิทธิของผู้อพยพโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้อพยพตามแนวชายแดน รวมถึงการดำเนินการส่งกลับมาตุภูมิด้วยความสมัครใจ ทุกรูปแบบที่สำคัญ เช่น กระบวนการพิจารณาสถานะผู้ลี้ภัยของ UNHCR ที่ใช้เวลาค่อนข้างยาวนาน การขาดการบริการช่วยเหลือทางกฎหมาย การหลบหนีของผู้ลี้ภัย และการจัดหาล่าม

- มีการรับรองสถานะทางกฎหมาย การจำแนกเด็กออกจากผู้ใหญ่เพื่อให้ถูกดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522

- จัดทำแนวทางการจัดสวัสดิการสำหรับเด็กที่มีปัญหาสถานะบุคคลและเด็กที่อยู่ในพื้นที่พักพิงผู้หนีภัย
- มีมาตรการคุ้มครองเด็กในห้องพัก การพยายามปรับปรุงสภาพห้องพัก มาตรการให้เด็กอยู่นอกห้องพัก เช่น การประกันตัวเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี และการส่งเด็กไปอยู่ในการคุ้มครองสวัสดิภาพขององค์กรพัฒนาเอกชนและบ้านพักเด็กและเยาวชน เป็นต้น

2. ทุกรูปแบบ ผลจากการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนทำให้เกิดสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงของการเคลื่อนย้ายประชากรจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น การเข้ามาทำงานทั้งที่ถูกต้องและไม่ถูกต้องตามกฎหมาย รวมถึงการลักลอบเข้าเมืองของบุคคลกลุ่มต่างๆ ในด้านระบบคัดกรอง (Screening mechanism) คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2560 เห็นชอบให้มีระบบคัดกรองคนเข้าเมืองผิดกฎหมายเพื่อจำแนกว่ากลุ่มใดเข้าข่ายเป็นผู้อพยพและกลุ่มใดไม่เข้าข่ายดังกล่าว และมอบให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติรับร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารจัดการคนเข้าเมืองผิดกฎหมายและผู้ลี้ภัย พ.ศ. ไปพิจารณาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ร่างระเบียบดังกล่าวกำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารคนเข้าเมืองผิดกฎหมายและผู้ลี้ภัย โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และมีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญ เช่น 1) กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ และแนวทางการบริหารจัดการคนเข้าเมืองผิดกฎหมายและผู้ลี้ภัย 2) พิจารณาคัดกรองคนเข้าเมืองผิดกฎหมายและผู้ลี้ภัยกลุ่มต่างๆ 3) ประสานความร่วมมือกับรัฐบาลต่างประเทศ องค์กรระหว่างประเทศ และองค์กรภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง และ 4) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการคัดกรองบุคคลกลุ่มดังกล่าว

กฎหมาย

(ย่อหน้า12) คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการเพื่อทบทวนกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันต่อไป เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการและบัญญัติของอนุสัญญาฉบับนี้ คณะกรรมการยังกระตุ้นให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการที่เหมาะสมเพื่อประกันว่าจะมีการนำกฎหมายของชาติไปดำเนินการให้เกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่ทุกระดับ และขอให้ทบทวนพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และให้นำเสนอแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนสำหรับการดำเนินการปฏิบัติ เพื่อให้คุ้มครองสิทธิเด็กได้ดียิ่งขึ้น

3. รัฐบาลมีแผนการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายฉบับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันและอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก โดยไทยได้ตรากฎหมายเกี่ยวกับสิทธิเด็กที่สำคัญ ได้แก่ 1) พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.2550 ที่ส่งผลให้มีการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่างเป็นรูปธรรม โดยส่งเสริมให้มีสภาเด็กและเยาวชนในระดับต่างๆ และให้มีบ้านพักเด็กและเยาวชนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงการสนับสนุนงบประมาณในการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนในระดับตำบล และ 2) พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 กฎหมายฉบับนี้มีการทบทวนการบังคับใช้ในรอบระยะเวลา 10 ปีและพบว่ากฎหมายฉบับเดิมเน้นการใช้อำนาจจึงเสนอให้เปลี่ยนเป็นการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นและความต้องการของเด็ก การปฏิบัติต่อเด็กในทุกขั้นตอนต้องเน้นหลักการประโยชน์สูงสุดของเด็กและความสามารถของบุคคลแวดล้อมเด็ก รวมถึงมีการเสนอให้แก้ไขปรับปรุงกลไกที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีพนักงานเจ้าหน้าที่ในระดับท้องถิ่น เนื่องจากที่ผ่านมากฎหมายดังกล่าวไม่ได้ระบุถึงการดำเนินงานในท้องถิ่น จึงเสนอให้เน้นการดำเนินงานในส่วนท้องถิ่นให้มากขึ้นเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดจากการดำเนินงานที่ผ่านมา

4. พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 มีการแก้ไขนิยามของคำว่า “เด็ก” ให้หมายถึงบุคคลที่มีอายุ 10 ปีแต่ไม่เกิน 15 ปี และในขั้นนี้ ไทยอยู่ระหว่างการพิจารณาทบทวนแก้ไขอายุขั้นต่ำของเด็กจาก 10 ปีเป็น 12 ปี นอกจากนี้ ไทยได้พิจารณาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น

1) ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ฉบับที่ .. พ.ศ. ในประเด็นบทบัญญัติเกณฑ์อายุขั้นต่ำในการรับผิดทางอาญา (มาตรา 73) การเพิ่มฐานความผิดซื้อขยาเด็กและฐานความผิดลักพาเด็ก (มาตรา 320/1 – 320/3) การกำหนดเพิ่มอายุความในกรณีความผิดเกี่ยวกับเพศ (มาตรา 95/1) การเพิ่มเงื่อนไขในการร้องทุกข์ (มาตรา 96 วรรคสอง)

2) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 23) พ.ศ.2558 ในประเด็นการเพิ่มโทษปรับสำหรับความผิดฐานข่มขืนเด็ก การห้ามผู้กระทำความผิดในการอ้างว่าไม่รู้อายุของเด็กเพื่อให้พ้นจากความผิด และการเพิ่มอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวในการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็ก

3) พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.2550 โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งศูนย์เด็กและเยาวชนอำเภอและสภาเด็กและเยาวชน รวมถึงให้องค์กรเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชน

4) พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2559 โดยอย่างยิ่งในเรื่องการแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “เด็ก”

5) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2560 ในเรื่องการกำหนดฐานความผิดซึ่งได้กระทำต่อเด็กที่มีอายุไม่เกิน 15 ปีให้ทำงานหรือให้บริการอันอาจเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงและมีผลกระทบต่อร่างกายหรือจิตใจ การเจริญเติบโตหรือพัฒนาการของเด็ก

6) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 24) พ.ศ.2558 เกี่ยวกับสื่อลามกเด็ก

7) พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 ในหมวด 4 การใช้แรงงานเด็ก

8) พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2560 โดยเพิ่มอัตราโทษในความผิดเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก

การประสานงาน

(ย่อหน้า14) คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีประกันว่าจะมีการประสานงานที่ดียิ่งขึ้นระหว่างหน่วยงานและคณะกรรมการต่างๆ ที่มีหน้าที่พัฒนานโยบายสิทธิเด็กและการนำนโยบายสิทธิเด็กไปปฏิบัติ ซึ่งรวมถึงหน่วยงานและคณะกรรมการภายใต้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีกำหนดหน่วยที่สามารถเป็นแกนนำและดูแลงานโดยรวมให้เกิดผลเพื่อตรวจสอบติดตามการดำเนินงานและการประเมินผลกิจกรรมเกี่ยวกับสิทธิเด็กครอบคลุมกระทรวงต่างๆ และครอบคลุมจากระดับส่วนกลางไปถึงท้องถิ่น คณะกรรมการเสนอแนะให้จัดทำนโยบายเกี่ยวกับสิทธิเด็กเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาแผนงานและโครงการ และจัดตั้งระบบตรวจสอบติดตามและประเมินผล

5. ประเทศไทยได้ปรับปรุงโครงสร้างของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยจัดตั้งกรมกิจการเด็กและเยาวชน ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานประสานงานหลักด้านเด็กและเยาวชนของประเทศ และทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติและคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ รวมทั้งการประสานกับกระทรวงต่างๆ ในการขับเคลื่อนงานด้านเด็กและเยาวชนในระดับชาติ ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น

6. ในส่วนของนโยบายด้านสิทธิเด็ก ไทยมีการจัดทำแผนงานสิทธิเด็กผนวกรวมกับแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.2555-2559 ซึ่งนำเอาข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติเป็นกรอบในการจัดทำแผนงานสิทธิเด็ก นอกจากนี้ เพื่อให้สิทธิเด็กเป็นประเด็นเฉพาะ ไทยจึงได้จัดทำยุทธศาสตร์การคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2560-2564 เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานให้แก่ส่วนราชการระดับชาติ ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น โดยใช้

เอกสาร General comment หมายเลข 13 ของคณะกรรมการประจำอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เป็นกรอบในการพัฒนายุทธศาสตร์ดังกล่าว

แผนปฏิบัติการแห่งชาติ

(ย่อหน้า16) คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีนำเสนอผลการทบทวนและการประเมินนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านการพัฒนาเด็ก พ.ศ.2550 - 2559 และประกันว่าแผนฉบับใหม่มีความพร้อมในการดำเนินการที่ทำให้สิทธิเด็กเกิดผลในทางปฏิบัติตามที่ระบุไว้ในอนุสัญญา คณะกรรมการเสนอแนะเพิ่มเติมว่าแผนปฏิบัติการควรให้ความสำคัญพิเศษต่อเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี และสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการระดับภาคส่วน และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11

7. ไทยได้ประเมินผลแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.2555-2559 รวมถึงการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนดังกล่าวพบว่า กลไกการบริหารแผนระดับนโยบายและระดับปฏิบัติมีการทำงานและผลการดำเนินงานสอดคล้องกับแผนเป็นไปตามเป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์ และมีข้อเสนอแนะว่าแผนดังกล่าวควรเป็นแผนบูรณาการระดับกระทรวงที่เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ส่วนในระดับพื้นที่ควรปรับให้มีโครงสร้างที่รับผิดชอบงานด้านเด็กและเยาวชนในจังหวัดให้ชัดเจน รวมทั้งผู้ว่าราชการจังหวัดควรส่งเสริมและกระตุ้นให้ทุกฝ่ายระดมสรรพกำลังเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนในจังหวัด และกำหนดเป็นวาระของจังหวัด ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดทำแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในระดับท้องถิ่นซึ่งรูปแบบของแต่ละแผนขึ้นอยู่กับบริบทของท้องถิ่นนั้น ๆ

8. ปัจจุบันประเทศไทยอยู่ระหว่างการจัดทำร่างแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.2560-2564 ซึ่งอยู่ระหว่างการเสนอคณะรัฐมนตรี แผนฉบับใหม่จะมีการจำแนกช่วงอายุระหว่างกลุ่มเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี และกลุ่มเยาวชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ซึ่งจะมีการกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจน รวมถึงวิเคราะห์สถานการณ์จากรายงานและสถิติต่าง ๆ และแผนดังกล่าวจะสอดคล้องกับสถานการณ์เด็กและเยาวชน แผนระดับกระทรวง และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 นอกจากนี้ ไทยกำลังดำเนินการจัดทำแผนแม่บทการคุ้มครองเด็ก ตลอดจนนโยบายและแผนบูรณาการคนตลอดช่วงชีวิต แผนด้านเด็กปฐมวัย และแผนการพัฒนาเด็กวัยรุ่น

กระบวนการติดตามอิสระ

(ย่อหน้า18) คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการเพื่อปรับปรุงความตระหนักเกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็ก และส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นอกจากนี้ คณะกรรมการกระตุ้นให้รัฐภาคีจัดตั้งหน่วยงานพิเศษเพื่อให้เด็กเข้าถึงได้ง่าย และจัดสรรทรัพยากรบุคคล วิชาการ และการเงินเพื่อให้หน่วยงานนี้สามารถรับข้อร้องเรียน และรับมือเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิเด็กโดยที่รักษาความลับได้อย่างเหมาะสม คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีจัดตั้งสำนักงานในภูมิภาคเพื่อที่จะเสริมสร้างการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้ทั่วถึงทั้งประเทศ

9. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ชุดปัจจุบัน (ชุดที่ 3) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการด้านสิทธิเด็กและการศึกษา โดยมีกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ 1 คนทำหน้าที่เป็นประธานอนุกรรมการฯ คณะอนุกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็กในประเทศไทยทั้งการเสริมสร้างความตระหนักเกี่ยวกับสิทธิของเด็ก รับและตรวจสอบเรื่องร้องเรียนกรณีที่เกิดถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยเด็กสามารถเข้าถึง กสม. ได้ในช่องทางต่างๆ เช่น โทรศัพท์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ และองค์กรเครือข่ายของ กสม. ที่มีอยู่ทั่วประเทศ ปัจจุบัน กสม. อยู่ระหว่างการดำเนินการจัดตั้งสำนักงานในภูมิภาคเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึง กสม. ได้สะดวกมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ รัฐบาลโดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ยังได้หารืออย่างใกล้ชิดกับ กสม. เพื่อให้ กสม. ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานประสานให้เด็กที่ถูกละเมิดสิทธิสามารถใช้ช่องทางการร้องเรียนไปยังสหประชาชาติตามพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่อง กระบวนการติดต่อร้องเรียน (Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on a communications procedure) ที่ไทยได้เข้าเป็นภาคีแล้วเมื่อปี 2555 ทั้งนี้ ในส่วนของสถิติเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับสิทธิเด็กที่ กสม. ได้รับ ในปี 2558 ได้รับจำนวน 9 เรื่อง และปี 2559 ได้รับจำนวน 15 เรื่อง

การจัดสรรทรัพยากร

(ย่อหน้า 20) คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีจัดทำงบประมาณประจำปีโดยนำข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่แจ้งต่อที่ประชุมในวันที่จัดอภิปรายทั่วไปเมื่อปี 2550 เกี่ยวกับทรัพยากรเพื่อสิทธิเด็ก – ความรับผิดชอบของรัฐ (the Day of General Discussion in 2007 on Resources for the Rights of the Child – Responsibility of States) มาพิจารณาและที่พึงกระทำเป็นการเฉพาะคือ

(ก) จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอเท่าที่เป็นไปได้มากที่สุดให้สอดคล้องกับบทบัญญัติข้อ 4 ของอนุสัญญาเพื่อดำเนินงานสิทธิเด็กและโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มงบประมาณให้แก่ภาคสังคม

(ข) สร้างขีดความสามารถต่อการใช้นวัตกรรมที่เน้นประเด็นสิทธิเด็ก (a child rights approach) เพื่อพิจารณาจัดสรรงบประมาณประจำปี และดำเนินการให้มีระบบสืบค้น ตรวจสอบติดตาม และประเมินผล การจัดสรรและการใช้จ่ายงบประมาณสำหรับเด็กโดยทุกภาคส่วนและหน่วยงานในระดับท้องถิ่นตลอดกระบวนการงบประมาณ ซึ่งจะช่วยให้เห็นภาพรวมการลงทุนสำหรับเด็ก คณะกรรมการกระตุ้นให้ใช้ระบบการติดตามนี้สำหรับการประเมินผลกระทบต่างๆ (Impact assessments) ต่อประเด็นที่ว่าทำอย่างไรให้การลงทุนจากทุกภาคหรือในระดับส่วนท้องถิ่นเอื้อประโยชน์สูงสุดแก่เด็ก ทั้งนี้กำหนดให้มีการวัดผลกระทบของการลงทุนดังกล่าวในมิติเด็กชายและเด็กหญิงด้วย

(ค) ประเมินความต้องการงบประมาณอย่างครอบคลุม และจัดสรรงบประมาณให้ชัดเจนสำหรับงานที่ช่วยแก้ไขความไม่เสมอภาคและความเหลื่อมล้ำในตัวชี้วัดต่างๆ ตามลำดับ อาทิ เพศ ภาวะทุพพลภาพ สุขภาพ การศึกษา มาตรฐานการครองชีพ และที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเด็ก

(ง) นิยามแนวงบประมาณเชิงกลยุทธ์และการจัดสรรงบประมาณให้แก่เด็กด้อยโอกาสหรือเด็กในสถานการณ์เปราะบางของภาคส่วนและท้องถิ่น ซึ่งอาจต้องกำหนดมาตรการทางสังคมชั่วคราว รวมทั้งการปฏิบัติ

ในเชิงเน้นย้ำ และประกันว่าแนวงบประมาณเชิงกลยุทธ์และการจัดสรรงบประมาณจะมีการดำเนินการแม้ในสถานการณ์วิกฤติเศรษฐกิจ ภัยธรรมชาติ หรือในสถานการณ์ฉุกเฉินอื่น ๆ

10. ไทยได้จัดทำยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ พ.ศ.2555-2559 มีการจัดสรรงบประมาณด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา และกองทุนที่เกี่ยวข้อง เช่น กองทุนคุ้มครองเด็ก กองทุนต่อต้านการค้ามนุษย์ กองทุนส่งเสริมคุณภาพชีวิต กองทุนคุณภาพชีวิตคนพิการ กองทุนเฝ้าระวังภาคใต้ และกองทุนคุ้มครองผู้เสียหาย ทั้งนี้ ล่าสุดเมื่อปี 2560 รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินงานของกรมกิจการเด็กและเยาวชนจำนวน 1,851,104,300 บาท จากงบประมาณประจำปีจำนวนทั้งสิ้น 2,733,000 ล้านบาท โดยคิดเป็นร้อยละ 0.07 ของงบประมาณทั้งหมด ในส่วนของการจัดสรรงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีแผนชุมชนที่เชื่อมโยงกับแผนระดับตำบล จังหวัด และกลุ่มจังหวัด มีโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูบุตร สวัสดิการและการประกันสุขภาพ รวมถึงการดำเนินงานต่างๆ ของสภาองค์กรพัฒนาเด็กและเยาวชน (สอ.ดย.) และองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (United Nations Children’s Fund – UNICEF)

การทุจริต

(ย่อหน้า22) คณะกรรมการกระตุ้นให้รัฐภาคีเพิ่มความพยายามในการต่อสู้กับปัญหาการทุจริตในทุก ระดับและทุกภาคส่วน รวมทั้งพัฒนาและดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่จริงจัง จัดให้มีการรณรงค์ต่อต้านการทุจริตและการเพิ่มความสามารถเชิงสถาบันในการตรวจหา สืบสวน และการดำเนินคดีกรณีทุจริต

11. ไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ ได้แก่ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 ในส่วนของการรณรงค์ รัฐบาลได้ดำเนินการดังกล่าวเพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติของสังคมให้ยอมรับการทุจริตคอร์รัปชันซึ่งถือเป็นภารกิจของทุกหน่วยงานที่ต้องดำเนินการดังกล่าว รวมถึงดำเนินการปราบปรามและประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานต่อประชาชนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ประชาชนตระหนักว่าผู้ที่ทุจริตจะต้องได้รับโทษ นอกจากนี้ ไทยได้ดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ และกิจกรรมตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของผู้กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่นตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 เช่น โครงการตรวจสอบ วิเคราะห์ สืบสวนพยานหลักฐานตามความผิดมูลฐานกฎหมายฟอกเงิน โครงการสืบสวน ปราบปราม เพื่อดำเนินการกับทรัพย์สินตามความผิดมูลฐานกฎหมายฟอกเงิน และโครงการยึด/อายัดทรัพย์สินเกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงิน

12. รัฐบาลได้ดำเนินการกิจพิเศษตามนโยบายเร่งด่วนในเรื่องการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ ในภาครัฐอย่างจริงจัง โดยการจัดตั้งศูนย์ประสานงานร่วมการปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ มีคณะกรรมการ

2 คณะ ได้แก่ คณะกรรมการด้านยุทธศาสตร์และแผนงานเชิงรุก และคณะกรรมการด้านปฏิบัติการในการบูรณาการด้านการตรวจสอบ รับแจ้งเบาะแส และเรื่องร้องเรียน เพื่อป้องกันและปราบปรามอย่างเบ็ดเสร็จครบวงจร ณ จุดเดียว ทั้งนี้ นโยบายการปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมี 2 ส่วน ได้แก่ การปราบปรามการทุจริตที่เกิดจากช่องว่างของกฎหมาย และการทุจริตจากจิตสำนึกของบุคคล โดยที่ผ่านมามีการดำเนินงานต่างๆ ทั้งการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและการรณรงค์ผ่านสื่อตลอดจนกิจกรรมต่างๆ นอกจากนี้ รัฐบาลได้ดำเนินโครงการเยาวชนสีขาวด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และประพุดติมิชอบในภาครัฐอย่างจริงจัง และได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เพื่อประสานการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระดับชาติ และพัฒนากลไกในการทำงานอย่างบูรณาการระหว่างภาครัฐและประชาชน รวมถึงมีการจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพุดติมิชอบเมื่อปี 2559 ตลอดจนการจัดตั้งกลไกของรัฐที่สำคัญในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้แก่ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

(ย่อหน้า24) คณะกรรมการกระตุ้นให้รัฐภาคีสร้างขีดความสามารถและจัดทำระบบการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลที่ครอบคลุมซึ่งใช้วิเคราะห์และประเมินข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้าในการดำเนินการด้านสิทธิเด็ก และข้อมูลพื้นฐานสำหรับกำหนดแนวนโยบายและแผนงานเพื่อดำเนินการตามบทบัญญัติของอนุสัญญา ข้อมูลควรจำแนกตามอายุ เพศ ตำแหน่งภูมิศาสตร์ ชาติพันธุ์ และภูมิหลังทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมของเด็กทุกคน

13. รัฐบาลได้ดำเนินโครงการสำรวจสถานการณ์เด็กในประเทศไทยซึ่งเป็นข้อมูลทั้งในระดับประเทศและระดับจังหวัดจำนวน 26 จังหวัด โดยได้รับการสนับสนุนจาก UNICEF และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงสาธารณสุข ในส่วนของการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการพัฒนาระบบคุ้มครองเด็กได้ให้ความสำคัญกับระบบฐานข้อมูลการคุ้มครองเด็ก ฐานข้อมูลดังกล่าวเชื่อมมาจากภาคส่วนต่างๆ เช่น หน่วยเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องโดยตรง ข้อมูลจากหน่วยงานบริการของกรมกิจการเด็กและเยาวชน ข้อมูลเด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล ข้อมูลเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals – SDGs) ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและสำนักงานสถิติแห่งชาติ ระบบฐานข้อมูลด้านการค้ามนุษย์ และข้อมูลของศูนย์ช่วยเหลือสังคมและศูนย์พิทักษ์

การเผยแพร่และการสร้างความตระหนัก

(ย่อหน้า26) คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีดำเนินการที่จำเป็นเพื่อดำเนินแผนงานด้านข้อมูลและการสื่อสารที่เหมาะสม รวมทั้งการรณรงค์เพื่อสร้างเสริมความตระหนักของสาธารณชนรวมถึงเด็กเกี่ยวกับหลักการและบทบัญญัติของอนุสัญญาฉบับนี้ คณะกรรมการสนับสนุนให้รัฐภาคีเร่งรัดความพยายามในการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับอนุสัญญาฉบับนี้ให้แก่ผู้ปกครอง สาธารณชนในวงกว้างกว่าเดิม และเด็ก รวมทั้งการใช้สื่อที่เหมาะสมกับเด็กในชุมชนที่มีสถานะทางสังคม-เศรษฐกิจ และสังคม-วัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ตลอดจนผู้ออก

กฎหมาย และผู้พิพากษาโดยประกันว่าหลักการและบทบัญญัติของอนุสัญญาฉบับนี้ได้มีการนำไปประยุกต์ใช้ในกระบวนการทางกฎหมายและนิติบัญญัติ คณะกรรมการสนับสนุนเพิ่มเติมให้รัฐภาคีแสวงหาความช่วยเหลือทางด้านวิชาการจากองค์การกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) สำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (OHCHR) และสหภาพรัฐสภาระหว่างประเทศ (IPU) และหน่วยงานต่างๆ

(ย่อหน้า28) คณะกรรมการเสนอแนะให้กลุ่มวิชาชีพทุกกลุ่มที่ทำงานกับเด็กหรือเพื่อเด็ก ควรได้รับการฝึกอบรมอย่างเพียงพอและเป็นระบบโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้พิพากษา นักกฎหมาย ตำรวจ กองทัพ บุคลากรด้านสาธารณสุข การศึกษา และสวัสดิการสังคม และบุคลากรที่ทำงานด้านการดูแลทางเลือกในทุกรูปแบบทั้งในระดับชาติ จังหวัด และท้องถิ่น

14. ไทยได้ดำเนินโครงการที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมทั้งด้านการพัฒนา การปกป้องคุ้มครอง และการคุ้มครองสวัสดิภาพ เช่น

1) โครงการอบรมบุคลากรต่างๆ ของรัฐ เช่น ผู้พิพากษา อัยการ เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร เจ้าหน้าที่กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมคุมประพฤติ บุคลากรด้านสาธารณสุข บุคลากรด้านการศึกษา นักสังคมสงเคราะห์ บุคลากรในสถาบันการดูแลทางเลือก และบุคลากรด้านเด็กและเยาวชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) โครงการพัฒนามาตรการกลไกเพื่อเด็กและเยาวชน และกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรด้านเด็กและเยาวชน

3) โครงการส่งเสริมและสนับสนุนการคุ้มครองช่วยเหลือผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ได้แก่ การอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามกฎหมาย และการอบรมผู้ไกล่เกลี่ยประนีประนอมตามกฎหมาย และการเสริมสร้างศักยภาพให้กับผู้ปฏิบัติงานตามกฎหมาย ได้แก่ การพัฒนาบุคลากรในการช่วยเหลือเด็ก สตรี และบุคคลในครอบครัวของบุคลากรของศูนย์พึ่งได้

4) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพในการประมวลข้อเท็จจริงในการทำคดี การฝึกอบรมหลักสูตรพัฒนาความรู้ และทักษะการปฏิบัติงานตามกฎหมาย การฝึกอบรมหัวหน้ากลุ่มงานคดี หลักสูตรความตระหนักเรื่องสิทธิเด็ก การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพโปรแกรมบำบัดฟื้นฟู การพัฒนาทักษะการสื่อสาร เทคนิคการดูแลเด็กและเยาวชน และการพัฒนาโปรแกรมบำบัดทางจิตวิทยา

5) โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการให้บริการช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกกระทำรุนแรงสำหรับผู้ปฏิบัติงานในศูนย์พึ่งได้ของโรงพยาบาลชุมชน

สิทธิเด็กกับภาคธุรกิจ

(ย่อหน้า30) คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคี

(ก) จัดทำกรอบงานนิติบัญญัติ รวมถึงประมวลจริยธรรมที่กำหนดให้บริษัทที่มีถิ่นฐาน/จดหนังสือบริคณห์สนธิในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีมาตรการป้องกันและบรรเทาผลกระทบด้านลบต่อสิทธิมนุษยชนในการดำเนินกิจการในประเทศและต่างประเทศ

(ข) ส่งเสริมให้รวมตัวชี้วัดและตัวแปรในการรายงาน และจัดทำการประเมินเป็นการเฉพาะเกี่ยวกับผลกระทบของธุรกิจและอุตสาหกรรมต่อสิทธิเด็ก

(ค) ดำเนินมาตรการเพื่อสร้างหลักประกันว่าบริษัทของรัฐภาคีจะเคารพสิทธิเด็กทั้งการดำเนินงานโครงการทั้งในรัฐภาคีและต่างประเทศ และมีการปฏิบัติตามมาตรการเยียวยาที่เหมาะสม รวมถึงการแก้ไขความเสียหายในกรณีที่มีการฝ่าฝืน และ

(ง) สร้างหลักประกันว่าก่อนการเจรจาและลงนาม/สรุปข้อตกลงการค้าเสรี จะมีการดำเนินการประเมินสิทธิมนุษยชนรวมทั้งการประเมินสิทธิเด็ก และมีการกำหนดรับมาตรการเพื่อป้องกันการฝ่าฝืน

15. ไทยได้ดำเนินการเรื่องสิทธิเด็กกับภาคธุรกิจ ให้การสนับสนุนองค์กรด้านธุรกิจและเอกชน มีการให้ความรู้กับภาคธุรกิจเกี่ยวกับสิทธิเด็ก จัดทำแนวปฏิบัติไม่ให้มีการทอ้งเทียวโดยใช้เด็กเป็นเครื่องมือ นอกจากนี้ มูลนิธิเพื่อยุติการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็ก (ECPAT) ยังได้จัดทำรายงานความก้าวหน้าของภาคธุรกิจในการดำเนินงานในเรื่องนี้ด้วย นอกจากนี้ ไทยได้จัดทำยุทธศาสตร์ปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์ มีการฝึกอบรมร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งในเรื่องสื่อกับสิทธิเด็กและการสร้างความตระหนักรู้ด้านกฎหมายและการบังคับใช้ รวมถึงได้มีคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เรื่องการจัดโซนนิ่งสถานบริการหรือสถานประกอบการในบริเวณใกล้เคียงเพื่อป้องกันผลกระทบต่อเด็ก ในส่วนของธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน รัฐบาลได้ร่วมกับ กสม. จัดการสัมมนาเรื่อง “หลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ” เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2560 โดยมีภาคส่วนต่างๆ เข้าร่วม รวมถึงประธานคณะกรรมการของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (Mr. Michael Addo) ได้แสดงความชื่นชมประเทศไทยถึงพัฒนาการในเรื่องนี้ นอกจากนี้ ยังมีการลงนามในบันทึกความเข้าใจ (MoU) กับหน่วยงานต่างๆ เพื่อขับเคลื่อนเรื่องนี้ต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐบาลโดยกระทรวงยุติธรรมจะดำเนินการร่วมกับ กสม. เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (National Plan of Action on Business and Human Rights) อันจะรวมถึงสิทธิเด็กกับภาคธุรกิจด้วยต่อไป

16. รัฐบาลไทยได้จัดกิจกรรมให้ความรู้แก่สถานประกอบการในเรื่องการค้ามนุษย์และสิทธิเด็ก สร้างความรู้ความตระหนักเกี่ยวกับผลร้ายของการค้าประเวณีเด็ก การจัดทำมาตรฐานแรงงานไทย การกำหนดจริยธรรมของผู้ประกอบการในการจ้างแรงงานเด็ก และกฎหมายคุ้มครองแรงงานเด็กในงานอันตราย นอกจากนี้ ยังได้ดำเนินการติดตามตรวจสอบสื่อมวลชนและจริยธรรมของสื่อมวลชนเกี่ยวกับสิทธิเด็ก

บทที่ 2

นิยามคำว่า “เด็ก”

(ย่อหน้า 31) นิยาม คำว่าเด็ก กังวลอายุขั้นต่ำในการสมรส อายุขั้นต่ำของเด็กอาจลดลงเป็น 13 ปี นอกจากนั้น ในกรณีที่เด็กถูกละเมิดทางเพศ ผู้กระทำความผิดอาจแต่งงานกับเด็กแทนการรับโทษทางอาญาได้

****ให้เพิ่มอายุขั้นต่ำในการแต่งงานเป็น 18 ปี และคงอายุนี้ไว้ในทุกสภาพกรณี โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีที่เกิดถูกละเมิดทางเพศ/ให้รัฐภาคีดำเนินคดีและลงโทษผู้กระทำผิดล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กโดยไม่มีข้อยกเว้นใด ๆ**

17. อายุขั้นต่ำในการสมรสการบรรลุนิติภาวะกับการคุ้มครองเด็ก เด็กได้รับการคุ้มครองการล่วงละเมิดทางเพศโดยไม่มี ความแตกต่างทางเพศ ดังที่เคยเสนอไว้ในรายงานฉบับก่อน กฎหมายกำหนดให้เด็กมีอายุไม่น้อยกว่า 15 ปี จึงมีความสามารถในการยินยอมมีเพศสัมพันธ์ได้ กรณีที่ผู้ใหญ่ล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีแม้เด็กยินยอมจะเป็นความผิดอาญา ในกรณีที่เด็กล่วงละเมิดทางเพศเด็กด้วยกันโดยความสมัครใจ แม้จะขัดต่อกฎหมายแต่ทางปฏิบัติในกระบวนการยุติธรรมจะเลี่ยงการใช้มาตรการทางอาญา โดยใช้มาตรการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ที่คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ การอนุญาตให้ผู้ถูกละเมิดทางเพศต่อเด็กสมรสกับเด็กอายุต่ำกว่า 17 ปี กระทำโดยการการใช้ดุลพินิจอย่างถ่วงถ่วงของศาล โดยยึดถือประโยชน์สูงสุดเป็นสำคัญ เช่นกรณีที่เด็กมีเพศสัมพันธ์โดยสมัครใจแล้วตั้งครรรภ์ ภายหลังทั้งคู่สมัครใจสมรสกันและมีความสามารถในการรับผิดชอบต่อชีวิตครอบครัวตนเองได้เป็นต้น ในกรณีที่เป็นการข่มขืนเด็กศาลจะไม่อนุญาตให้เด็กสมรสกับผู้ข่มขืน (อ้าง กฎหมาย/ระเบียบ/แนวปฏิบัติของศาล) กฎหมายไทยกำหนดให้บุคคลที่สมรสก่อนอายุครบ 20 ปี มีสถานะเป็นผู้บรรลุนิติภาวะ เพื่อต้องการให้บุคคลนั้นมีความสามารถในการทำนิติกรรม และมีความสามารถในการจัดการทรัพย์สินในครอบครัวเป็นสำคัญเนื่องจาก ป.พ.พ. กำหนดเป็นหลักทั่วไปว่า การใดที่ทำโดยผู้เยาว์ (ผู้ที่อายุไม่ถึง 20 ปีบริบูรณ์) ทำขึ้นโดยไม่ได้ความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมก่อนเป็นโมฆียะอันเป็นการจำกัดสิทธิทางแพ่งเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้เยาว์ในการทำนิติกรรม การสมรสจะทำให้ผู้เยาว์เป็นผู้บรรลุนิติภาวะและมีความสามารถเต็มเปี่ยมในการทำนิติกรรมและจัดการทรัพย์สินของตนและครอบครัวได้อย่างไรก็ตาม สิทธิและประโยชน์ต่างๆ ตามกฎหมายมหาชนรวมถึงความรับผิดชอบทางอาญาตามกฎหมายไทยจะใช้เกณฑ์เรื่องอายุเป็นสำคัญ (ดูในข้อ 2.2) และเพื่อให้กฎหมายไทยสอดคล้องกับอนุสัญญาปัจจุบันได้มีการทบทวนว่ามีกฎหมายใดใช้เกณฑ์การบรรลุนิติภาวะของบุคคลเป็นพื้นฐานในการให้สิทธิหรือ ลิดรอนสิทธิของบุคคล

18. ความรับผิดชอบทางอาญาของเด็กและป้องกันเด็กในภาคการจ้างงานจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ ประเทศไทยกำลังพิจารณาแก้ไขอายุขั้นต่ำในการรับผิดชอบทางอาญาของบุคคลจาก 10 ปีเป็น 12 ปี แม้ว่าอายุจะยังไม่สอดคล้องกับอนุสัญญาที่กำหนดไว้ 15 ปี แต่เป็นพัฒนาการอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยไทยได้ดำเนินการไปพร้อมๆ กับการสร้างสร้างความเข้าใจ และการตระหนักรู้ของสังคมในเรื่องการไม่ลงโทษทางอาญาต่อเด็ก ในทางปฏิบัติกระบวนการยุติธรรมพยายามมุ่งที่จะเปี่ยงเด็กออกจากกระบวนการยุติธรรม เลี่ยงการใช้มาตรการควบคุม

(พ.ร.บ.ศาลเยาวชน 2553) แต่จะเน้นวิธีการบำบัดที่มุ่งปรับแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมเด็กโดยให้ชุมชนดูแลเป็นสำคัญ พร้อมกันนั้นหน่วยงานรัฐได้มีการจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ให้ความรู้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับหลักการหันเหเด็กออกจากกระบวนการยุติธรรม

19. พ.ร.บ. ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2559 แก้ไขนิยามคำว่าเด็ก โดยหมายถึงบุคคลที่มีอายุกว่า 10 ปี แต่ไม่เกิน 15 ปี และมาตรา 69/1 กำหนดให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอื่นเรียกเด็กซึ่งอายุยังไม่เกิน 10 ปี ที่กระทำความผิดเป็นครั้งแรกซึ่งอยู่ในอำนาจเปรียบเทียบของตน และเรียกบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กอาศัยอยู่มาว่ากล่าวตักเตือน แล้วปล่อยตัวไป หากเด็กคนนั้นทำความผิดอื่นให้พนักงานสอบสวนส่งตัวผู้นั้นตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก นอกจากนั้น มาตรา 69/1 วรรค สอง กำหนดให้ให้นำมาตรการดังกล่าวมาใช้กับบุคคลอายุไม่เกินกว่าอายุ 15 ปีด้วย ในการป้องกันการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กที่อยู่ในภาคการจ้างงานโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ ประเทศไทยได้ออก พ.ร.บ. คุ้มครองแรงงานฉบับที่ 2 พ.ศ. 2551 (มาตรา 16) ลงโทษทางอาญาต่อนายจ้าง หัวหน้างาน ผู้ควบคุมงาน และผู้ตรวจงานที่กระทำการล่วงเกิน คุกคามหรือก่อความเดือดร้อนรำคาญทางเพศแก่ลูกจ้าง มีโทษปรับ 20,000 บาท อันเป็นการแก้ไขกฎหมายเดิมที่กำหนดความผิดเฉพาะที่นายจ้างกระทำต่อลูกจ้างเพศหญิง และขยายขอบเขตการกระทำจากเดิมที่จำกัดเพียง “การล่วงเกินทางเพศ” เป็น “การล่วงเกิน คุกคาม หรือก่อความเดือดร้อนรำคาญทางเพศ” ด้วย แม้จะเป็นเพียงโทษปรับแต่ถือว่าได้สัดส่วนกับความผิด เพราะกรณีที่เป็นการกระทำที่รุนแรงกว่าการคุกคามทางเพศ ลูกจ้างได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายอาญาระออนาจารเด็ก (ม.278) ซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี

บทที่ 3

หลักการทั่วไป

(ข้อ 2, 3, 6 และ 12 ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก)

การไม่เลือกปฏิบัติ

(ย่อหน้า 34) คณะกรรมการเน้นย้ำข้อเสนอแนะฉบับก่อน (CRC/C/THA/CO/2 ย่อหน้าที่ 25-26) และกระตุ้นให้รัฐภาคีดำเนินการที่มีประสิทธิผลยิ่งขึ้นเพื่อ

(ก) สร้างหลักประกันว่าเด็กทุกคนภายในเขตอำนาจรัฐภาคีจะได้รับประโยชน์จากสิทธิที่ประกาศในอนุสัญญานบนพื้นฐานของการไม่เลือกปฏิบัติ ทั้งนี้โดยการดำเนินการปฏิบัติตามกฎหมายที่มีอยู่ตามหลักการของอนุสัญญา

(ข) จัดลำดับความสำคัญและจัดสรรทรัพยากรการบริการทางสังคม และเร่งรัดการดำเนินการให้มีโอกาสได้รับบริการสุขภาพ บริการการศึกษา และบริการอื่นๆ เท่าเทียมกันสำหรับกลุ่มเด็กเปราะบางดังที่ระบุไว้ในย่อหน้าที่ 33

(ค) ดำเนินการรณรงค์การศึกษาสำหรับสาธารณชนเพื่อป้องกันและต่อต้านการเลือกปฏิบัติทุกรูปแบบ

(ง) รวบรวมข้อมูลซึ่งมีการจำแนกหมวดหมู่อย่างเหมาะสม เพื่อใช้ในการตรวจสอบติดตามการเลือกปฏิบัติทางพหุนัยที่มีประสิทธิผล และจัดเตรียมการดำเนินงานเพื่อการแก้ไขขั้นพื้นฐาน

20. กฎหมายไทยฉบับต่าง ๆ เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และกฎหมายที่เกี่ยวกับการศึกษา และการจดทะเบียนการเกิดต่างยืนยันหลักการไม่เลือกปฏิบัติ รัฐบาลไทยยึดมั่นหลักการไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคลทุกกลุ่มไม่ว่าบุคคลนั้นจะมีเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง ชาติพันธุ์ ทรัพย์สิน ความพิการ สถานะกำเนิดหรืออื่นใด ดังจะเห็นได้จากการที่รัฐบาลได้เข้าเป็นภาคีสันธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนฉบับต่างๆ ที่มีหลักการสำคัญบัญญัติห้ามเลือกปฏิบัติ ตลอดจนการที่ไทยได้ตราพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ.2558 การพิจารณากฎหมายเรื่องการให้เบี่ยงความพิการ การสนับสนุนสิทธิคนพิการที่ไม่มีสัญชาติไทย การจัดตั้งคณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการขึ้นภายใต้คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ การปรับปรุงกฎหมายการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการ การปรับแผนยุทธศาสตร์พัฒนาคุณภาพชีวิตสตรีพิการซึ่งครอบคลุมกลุ่มเด็ก และการมีมาตรการแก่เด็กชนกลุ่มน้อยเรื่องการรักษาพยาบาลและการศึกษา รวมทั้งได้จัดตั้งศูนย์รับคำร้องสำหรับคนพิการ อันเป็นการเน้นย้ำให้เห็นถึงการยึดมั่นต่อหลักการดังกล่าวของไทยทั้งสิ้น

21. ไทยได้จัดทำแนวทางปฏิบัติสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาว่าด้วยการรับนักเรียนนักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษาเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กทุกกลุ่มได้เข้าถึงการศึกษา นอกจากนี้ ในส่วนของการบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขสำหรับเด็กและเยาวชนทุกคน เป็นเป้าหมายการบริการที่ดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2546 และได้สนับสนุนให้ประชาชนทุกคนเข้าถึงบริการอย่างทั่วถึงรวมถึงเด็กและเยาวชน ได้แก่ การรับบริการการให้ภูมิคุ้มกันควบคุมโรคพื้นฐานและโรคที่ป้องกันได้ และการสนับสนุนการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กปลอดโรค นอกจากนี้ ยังมีโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้เด็กป่วยได้เรียนอย่างต่อเนื่องและมีครูการศึกษาพิเศษที่ทำให้เด็กป่วยเรื้อรังสามารถได้รับการศึกษาที่เหมาะสมและจัดการสอบในโรงพยาบาลได้ อย่างไรก็ตาม การเข้าถึงการศึกษาและการให้บริการด้านสาธารณสุขในเด็กบางกลุ่ม เช่น เด็กในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และเด็กกลุ่มชาติพันธุ์ ยังเป็นเรื่องที่รัฐบาลต้องให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่องต่อไป

ประโยชน์สูงสุดของเด็ก

(ย่อหน้า 36) คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีดำเนินการที่เหมาะสมทั้งปวงเพื่อสร้างหลักประกันว่ามีการประยุกต์ใช้หลักการการประโยชน์สูงสุดของเด็กตามข้อ 3 วรรค 1 ของอนุสัญญาโดยสมบูรณ์ในบทบัญญัติกฎหมายทั้งปวง ตลอดจนในคำพิพากษาและคำวินิจฉัยฝ่ายบริหาร นโยบาย โครงการ โครงงาน บริการ รวมถึงการดูแลทางเลือกที่มีผลกระทบต่อเล็ก เหตุผลเชิงกฎหมายของคำพิพากษาและคำวินิจฉัยฝ่ายปกครองควรจะต้องอิงกับหลักการนี้เช่นกัน

22. ไทยมีกฎหมายภายในที่รับรองหลักการเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็ก ได้แก่ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มาตรา 22 ที่บัญญัติว่า การปฏิบัติต่อเด็กไม่ว่ากรณีใด ให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญและไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม และมาตรา 23 ได้กำหนดให้ผู้ปกครองต้องให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และพัฒนาเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนตามความเหมาะสมแก่วัฒนธรรมท้องถิ่น แต่ต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนดและจะต้องคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในความปกครองไม่ให้ตกอยู่ในภาวะเสี่ยงภัยอันตราย และกฎหมายฉบับนี้ยังกำหนดข้อห้ามมิให้ผู้ปกครองกระทำการใดๆ ที่เป็นการละเมิดสิทธิเด็ก ไม่ว่าจะเป็นการทอดทิ้งเด็กไว้ในสถานเลี้ยงเด็ก การบังคับ ชูเชื้อ ชักจูง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กประพฤติตนไม่สมควรหรือน่าจะ让孩子มีความประพฤติเสี่ยงต่อการกระทำผิด และพระราชบัญญัตินี้ยังกำหนดหลักปฏิบัติในการสงเคราะห์เด็กและคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กไว้อย่างชัดเจน โดยจะต้องดำเนินการตามวิธีการที่เหมาะสมและเป็นไปตามหลักประโยชน์สูงสุดของเด็ก กฎหมายดังกล่าวได้กำหนดหลักปฏิบัติและข้อห้ามเพื่อเป็นหลักประกันว่าเด็กจะต้องมีชีวิตอยู่รอดอย่างปลอดภัย ไม่ถูกทารุณกรรมด้วยความรุนแรงในรูปแบบใดๆ ก็ตาม รวมถึงข้อกำหนดเกี่ยวกับการดูแลเด็กโดยสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟู อันเป็นหลักปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปในลักษณะที่คุ้มครองและปกป้องเด็ก โดยมีมุ่งมั่นที่จะเอาผิดหรือมาตรการในการลงโทษพ่อแม่ผู้ปกครองที่ขาดทักษะความรู้หรือไม่มีศักยภาพเพียงพอเนื่องด้วยข้อจำกัดของครอบครัวหรือการเข้าถึงบริการของรัฐ หากแต่กฎหมายได้กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มี

หน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก รวมถึงหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ต้องเข้ามาช่วยเหลือให้คำแนะนำปรึกษา และส่งเสริมศักยภาพของครอบครัวหรือบุคคลที่อุปการะเลี้ยงดูเด็กเพื่อให้ดูแลเด็กได้ตามมาตรฐาน

23. **ในการปฏิบัติต่อเด็ก** กฎหมายกำหนดให้ผู้ปกครองต้องให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และพัฒนาเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลให้ดำเนินไปอย่างมีมาตรฐาน รวมถึงกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้แก่ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้อำนวยการเขต นายอำเภอ ปลัดอำเภอ หัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ หรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กทุกคน ไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครองหรือไม่ก็ตาม และให้มีอำนาจหน้าที่ดูแลเด็กที่อยู่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ ตรวจสอบสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ สถานพัฒนาและฟื้นฟู รวมทั้งสถานพินิจที่ตั้งอยู่ในเขตอำนาจและรายงานผลการตรวจสอบต่อคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ นอกจากนี้ ไทยยังได้จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำและประสานเพื่อแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็ก เยาวชน และครอบครัว ในด้านของศาล มีแนวปฏิบัติและคู่มือที่คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กโดยเด็กที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมจะมีกฎหมายที่คุ้มครองเด็กกลุ่มดังกล่าวด้วย

สิทธิในการมีชีวิตอยู่รอดและการพัฒนา

(ย่อหน้า38) คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการที่จำเป็นทั้งปวงเพื่อป้องกันการบาดเจ็บและอุบัติเหตุ รัฐภาคีอาจเสริมสร้างนโยบายด้านการดูแลเด็กและการยกระดับความตระหนักในครอบครัว กลุ่มผู้ดูแลเด็กในโรงเรียน และกลุ่มสาธารณชนเกี่ยวกับมาตรการความปลอดภัย

24. รัฐบาลไทยได้ดำเนินการเพื่อส่งเสริมสุขภาพของมารดาและทารก เด็กปฐมวัย และเด็กวัยเรียน รวมถึงส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถทำหน้าที่ดูแลสุขภาพของประชาชนอย่างใกล้ชิด กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ทำหน้าที่สงเคราะห์เด็กและครอบครัวที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เพื่อให้สามารถเลี้ยงดูเด็กได้ตามมาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดไว้ ในด้านการพัฒนา รัฐบาลไทยได้จัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กทั้งสายสามัญและสายอาชีพ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา รวมทั้งการศึกษานอกระบบ เพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตให้แก่เด็กและประชาชนทุกคน นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้ดำเนินโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักการสิทธิในการมีชีวิตอยู่รอดและการพัฒนา เช่น โครงการพัฒนาการดูแลเด็กในภาวะฉุกเฉิน ได้แก่ การดูแลรักษาฟื้นฟูและป้องกันอุบัติเหตุจากการจลาจล การได้รับสารพิษ และอุบัติเหตุทางน้ำ โครงการสร้างภูมิคุ้มกันเด็กไทย สร้างความปลอดภัยทางน้ำ โครงการดูแลผู้ป่วยเด็กระยะสุดท้ายให้เด็กและครอบครัวอยู่ร่วมกันจนถึงวาระสุดท้ายของเด็ก จัดที่พักพิงให้บิดามารดาอยู่ภายในโรงพยาบาล เพื่อให้เกิดความใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด และโครงการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาลที่เป็นมิตรกับเด็ก

การเคารพความคิดเห็นของเด็ก

(ย่อหน้า40) คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีเพิ่มความพยายามให้เด็กทุกคนนับถึงอายุ 18 ปี มีส่วนร่วมและส่วนเกี่ยวข้องอย่างจริงจังในการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อตนเองในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน รวมทั้งทบทวนว่ามีการนำทัศนะของเด็กไปพิจารณาเพียงใด และมีผลต่อการกำหนดนโยบายเพียงใด นอกจากนี้ คณะกรรมการเสนอแนะให้กำหนดรับมาตรการเพื่อเพิ่มความสนับสนุนแก่สภาเด็กและเยาวชน

25. ไทยได้จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำและประสานเพื่อแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็ก เยาวชน และครอบครัว มีการส่งเสริมให้มีผู้แทนเด็กในคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับเด็กทั้งระดับชาติ ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น จัดเวทีสิทธิเด็กเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากเด็กในการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย การผลิตสื่อสิทธิเด็กโดยกลุ่มเด็ก มีการรับฟังความคิดเห็นของเด็กและเครือข่ายครอบครัวภายใต้กิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์/พื้นที่อันตราย มีการสนับสนุนบุคลากรและงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมกับสภาเด็กและเยาวชน ตลอดจนส่งเสริมให้สภาเด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการประจำอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก นอกจากนี้ ส่วนของงานวิจัยที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ รัฐบาลได้รับการสนับสนุนทั้งทางด้านการวิชาการและงบประมาณจากองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (United Nations Children’s Fund – UNICEF)

บทที่ 4
สิทธิพลเมืองและเสรีภาพ
(ข้อ 7 , 8 , 13-17)

ชื่อ สัญชาติ การมีอัตลักษณ์

(ย่อหน้า 42) คณะกรรมการกระตุ้นให้รัฐภาคีทบทวนกฎหมายและตรากฎหมายเพิ่มเติมเพื่อให้เด็กที่เสี่ยงต่อการเป็นเด็กไร้รัฐ รวมถึงเด็กกลุ่มด้อยโอกาสที่ระบุในย่อหน้าที่ 41 มีโอกาสได้สัญชาติไทย คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีพิจารณาให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาเกี่ยวกับสถานะของบุคคลไร้รัฐ พ.ศ. 2497 (ค.ศ. 1854) และพิธีสารเลือกรับปี พ.ศ. 2510 (ค.ศ. 1967) และอนุสัญญาว่าด้วยการลดภาวะการไร้รัฐ พ.ศ. 2504 (ค.ศ. 1961)

26. ประเทศไทยมีชนกลุ่มน้อยที่อพยพหลบหนีเข้าเมืองมาอย่างผิดกฎหมายและอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก คนเหล่านี้อาจก่อให้เกิดปัญหาสถานะตามกฎหมายในการอาศัยอยู่ในประเทศไทย ส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตและการเข้าถึงสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานอย่างเหมาะสม นำไปสู่ปัญหาความมั่นคงด้านต่าง ๆ ตามมา โดยเฉพาะปัญหาด้านสังคมจากบุตรที่เกิดในประเทศไทย

27. นับตั้งแต่ปี 2527 เป็นต้นมา รัฐบาลได้แก้ไขปัญหาโดยคณะรัฐมนตรีมีมติในห้วงเวลาต่าง ๆ รับรองสถานะให้กับกลุ่มเป้าหมายเป็นรายกลุ่ม เพื่อให้สามารถอาศัยอยู่ในประเทศไทยได้อย่างถูกต้องเป็นการชั่วคราว และเป็นการถาวร รวมถึงบุตรของกลุ่มบุคคลดังกล่าวที่เกิดในประเทศไทยให้ได้สัญชาติไทย โดยมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณากำหนดสถานะแต่ละกลุ่มภายใต้กฎหมายสัญชาติและกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ทั้งนี้ กระทรวงมหาดไทยได้มีการดำเนินการ ดังนี้

1) การสำรวจและจัดทำทะเบียนประวัติชนกลุ่มน้อยและกลุ่มชาติพันธุ์ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 เป็นต้นมาจนถึงก่อนวันที่ 1 ตุลาคม 2542 ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติไว้เดิมรองรับสถานะให้อาศัยอยู่ถาวรในประเทศไทย 13 กลุ่ม และให้อาศัยอยู่ชั่วคราวในประเทศไทยจำนวน 5 กลุ่ม รวม 18 กลุ่ม (เลขประจำตัวประเภท 6 จัดกลุ่ม) ปัจจุบันคงเหลือจำนวน 144,334 คน และมีบุตรที่เกิดในประเทศไทยและไม่ได้สัญชาติไทย (เลขประจำตัวประเภท 7) จำนวน 49,016 คน รวมทั้งสิ้นประมาณ 193,350 คน

2) คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 18 มกราคม 2548 เห็นชอบยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล ตามข้อเสนอของสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อใช้เป็นกรอบในการแก้ไขปัญหาสถานะและ สิทธิของบุคคลข้างต้นอย่างเป็นระบบ โดยยึดหลักความสมดุลระหว่างหลักสิทธิมนุษยชน ความมั่นคงของมนุษย์ และความมั่นคงของชาติ ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์ดังกล่าวให้ความสำคัญกับการจัดทำทะเบียนประวัติกลุ่มเป้าหมายที่ตกหล่นจากการแก้ไขปัญหาในอดีต กลุ่มที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล

ตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 18 มกราคม 2548 สํารวจระหว่างปี พ.ศ.2550 ถึงวันที่ 2 พฤศจิกายน 2554 (เลขประจำตัวประเภท 0 กลุ่ม 89) ประกอบด้วย

(1) ประเภทบุคคลที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติชนกลุ่มน้อยไว้เดิมแต่ตกรสำรวจ ปัจจุบันคงเหลือ จำนวน 147,205 คน

(2) ประเภทเด็กและบุคคลที่เรียนอยู่ในสถานศึกษา ปัจจุบันคงเหลือ จำนวน 79,231 คน

(3) ประเภทบุคคลไร้รากเหง้า ปัจจุบันคงเหลือ จำนวน 8,742 คน

(4) ประเภทบุคคลที่ทำคุณประโยชน์ ปัจจุบันคงเหลือ จำนวน 28 คน

รวมกลุ่ม (1) – (4) จำนวนทั้งสิ้น 235,206 คน และมีบุตรที่เกิดในประเทศไทยและไม่ได้สัญชาติไทยที่ได้รับการจัดทำทะเบียนไว้ อีกประมาณ 58,725 คน รวมทั้งสิ้น ประมาณ 293,931 คน

3) แนวทางการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลและสัญชาติ ที่ผ่านมามีหลายแนวทางประกอบด้วย

3.1 การแก้ไขโดยอาศัยบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยสัญชาติโดยไม่ต้องมีมติคณะรัฐมนตรี

- กรณีบุคคลที่มีบิดาหรือมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทยซึ่งอาจใช้ผลการตรวจสารพันธุกรรม หรือ DNA สามารถยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านในสถานะบุคคลสัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 2) 2535 มาตรา 7 (1)

- กรณีชาวไทยภูเขาซึ่งบรรพบุรุษเกิดในประเทศไทย สามารถขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านได้ ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535 มาตรา 7 (2)

- กรณีชนกลุ่มน้อยที่เกิดในประเทศไทยก่อนวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2535 และบุตรที่เกิดในประเทศไทยก่อนวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2551 สามารถขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านได้ ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2551 มาตรา 23

- กรณีชนกลุ่มน้อยที่มีเชื้อสายไทย สามารถขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด ได้ตามพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2555

3.2 การแก้ไขโดยอาศัยมติคณะรัฐมนตรี ประกอบกับกฎหมายว่าด้วยสัญชาติและกฎหมายคนเข้าเมืองซึ่งปัจจุบันมีมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ 2 มติ ได้แก่

- **มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2550** เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์การให้สถานะบุคคลแก่ชาวมอญแค้น บุคคลที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย ให้มีสถานะเป็นคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ส่วนบุตรที่เกิดในประเทศไทยให้ได้รับสัญชาติไทยตามมาตรา 7 ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2508 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535 โดยผู้มีอำนาจอนุมัติ ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

- **มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2553** เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์การให้สถานะบุคคลแก่ชนกลุ่มน้อยและกลุ่มชาติพันธุ์ 18 กลุ่ม (เว็นชาวมอญแค้น) เด็กและบุคคลที่กำลังเรียนและที่จบการศึกษาแล้ว บุคคลไร้รากเหง้า และบุคคลที่ทำคุณประโยชน์ให้กับประเทศ พอสรุป ดังนี้

กรณีชนกลุ่มน้อยและกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีเชื้อสายไทย (เฉพาะบุคคลที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติก่อนวันที่ 1 ตุลาคม 2542) ให้ได้รับการแปลงสัญชาติเป็นไทย ส่วนบุตรที่เกิดในประเทศไทยให้ได้รับสัญชาติไทยตามมาตรา 7 ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2508 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2551

กรณีชนกลุ่มน้อยและกลุ่มชาติพันธุ์ที่ไม่มีเชื้อสายไทย (เฉพาะบุคคลที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติก่อนวันที่ 1 ตุลาคม 2542) ถ้าเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานานตั้งแต่ 10 ปี (กำหนดให้เข้ามาในประเทศไทยจนถึงวันที่ 18 มกราคม 2538) ให้มีสถานะเป็นคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ส่วนบุตรที่เกิดในประเทศไทย ให้ได้รับสัญชาติไทยตามมาตรา 7 ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2508 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2551

กรณีเด็กและบุคคลที่กำลังเรียนและที่จบการศึกษาแล้ว (เฉพาะบุคคลที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติ พ.ศ.2552) ถ้าเป็นผู้ที่เกิดในประเทศไทย และมีคุณสมบัติตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2551 ให้ได้สัญชาติไทย แต่ถ้าไม่มีคุณสมบัติดังกล่าว ให้กำหนดสถานะตามบิดามารดา ส่วนผู้ที่ไม่ได้เกิดในประเทศไทย ถ้าเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานานตั้งแต่ 10 ปี (กำหนดให้เข้ามาในประเทศไทยจนถึงวันที่ 18 มกราคม 2538) และเรียนจบชั้นอุดมศึกษาในประเทศไทยจนถึงวันที่ 18 มกราคม 2548 ให้มีสถานะเป็นคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 แต่ถ้าไม่มีคุณสมบัติดังกล่าวให้กำหนดสถานะตามบิดามารดา

กรณีบุคคลไร้รากเหง้า (เฉพาะบุคคลที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนระหว่างปี พ.ศ.2550 – 2552) ถ้าเป็นผู้ที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานานตั้งแต่ 10 ปี (กำหนดให้เข้ามาในประเทศไทยจนถึงวันที่ 18 มกราคม 2538) ให้มีสถานะเป็นคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ส่วนผู้ที่เกิดและอาศัยอยู่ในประเทศไทยอย่างน้อย 10 ปี และมีหนังสือรับรองความเป็นบุคคลไร้รากเหง้าจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ให้ได้รับสัญชาติไทยตามมาตรา 7 ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ.2551

5) **มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2558** อนุมัติให้สิทธิด้านสาธารณสุขและการรักษาพยาบาลแก่ครอบครัวและบุตรหลานของชนกลุ่มน้อยที่เกิดหรือเข้ามาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทย โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เช่นเดียวกับคนสัญชาติไทย

6) **ประกาศกระทรวงมหาดไทยลงวันที่ 11 มิถุนายน 2558** มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจ อนุมัติให้บุตรหลานของชนกลุ่มน้อยที่เกิดในราชอาณาจักรไทยได้รับสัญชาติไทย นับเป็นการเร่งรัดแก้ไขปัญหาการไร้สัญชาติเป็นกรณีพิเศษ และลดขั้นตอนความล่าช้าในการส่งคำร้องมาพิจารณาในส่วนกลาง ทำให้สะดวกรวดเร็วขึ้น

7) **คณะรัฐมนตรี ได้มีมติ เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2559** อนุมัติแนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลและคนไร้รัฐไร้สัญชาติในประเทศไทย ซึ่งนำเสนอโดยกระทรวงมหาดไทย ดังนี้

7.1) อนุมัติหลักการของร่างกฎกระทรวง ที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ เพื่อกำหนดให้บุตรหลานของคนต่างด้าวทุกกลุ่มที่เกิดในประเทศไทย สามารถอาศัยอยู่ในประเทศไทยได้โดยไม่ต้องตกเป็น คนต่างด้าว ที่เข้าเมืองผิดกฎหมาย ไม่ว่าจะบิดาหรือมารดาจะเข้ามาอยู่ในประเทศไทยโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ก็ตาม โดยสิทธิอาศัยของบุตรจะเป็นไปตามบิดาหรือมารดาจนถึงอายุไม่เกิน 18 ปี และเมื่ออาศัยอยู่ต่อเนื่องจนมีอายุเกิน 18 ปี สิทธิอาศัยนั้นก็จะติดตัวเด็กต่อไปตราบเท่าที่ยังอาศัยอยู่ในประเทศไทยโดยไม่กระทำการใด ๆ ที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อย ซึ่งการให้สิทธิอยู่อาศัยในครั้งนี้ไม่เกี่ยวกับการให้สัญชาติไทย

7.2) อนุมัติให้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไปให้กับผู้ที่เกิดในประเทศไทยซึ่งเป็นบุตรของคนต่างด้าวที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานานแล้ว 2 กรณี ได้แก่ (1) บุตรของคนต่างด้าวกลุ่มชาติพันธุ์หรือชนกลุ่มน้อยที่กระทรวงมหาดไทยได้จัดทำทะเบียนและออกบัตรประจำตัวไว้แล้วซึ่งเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 15 ปี และ (2) บุตรของคนต่างด้าวอื่น ๆ ซึ่งเรียนในประเทศไทยจนจบการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีสามารถยื่นขอมีสัญชาติไทยได้ แต่ถ้าเรียนไม่จบปริญญาตรี จะต้องให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนจึงจะขอสัญชาติไทยได้ หรือถ้าเป็นเด็กที่ถูกบิดามารดาทอดทิ้งตั้งแต่วัยเยาว์จะต้องอาศัยอยู่ในประเทศไทยไม่น้อยกว่า 10 ปี และต้องมีหนังสือรับรองจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จึงจะขอสัญชาติไทยได้

ทั้งนี้ บุคคลทุกคนที่จะขอมีสัญชาติไทยจะต้องมีหลักฐานการเกิดในประเทศไทย มีเลขประจำตัว 13 หลัก และต้องมีความประพฤติดี ซึ่งการปรับปรุงหลักเกณฑ์การได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไปดังกล่าวข้างต้นจะเป็นการแก้ไขปัญหาสถานะและสัญชาติของเด็กนักเรียนนักศึกษาซึ่งเป็นต้นเหตุของการเกิดปัญหา อื่น ๆ มากมาย เช่น การเข้าสู่สิทธิขั้นพื้นฐานในความเป็นบุคคลที่มีสัญชาติตามกฎหมาย ปัญหาการค้ามนุษย์ ปัญหาสังคม ปัญหายาเสพติด ฯลฯ ซึ่งจะมีผลทำให้กลุ่มบุคคลดังกล่าวที่เกิดในประเทศไทยสามารถ ขอสัญชาติไทยได้เป็นจำนวนกว่า 80,000 ราย

28. ผลการดำเนินงานตั้งแต่พฤศจิกายน 2557 จนถึงเดือนมกราคม 2560 มีคนต่างด้าวและชนกลุ่มน้อยได้รับการแก้ไขปัญหาสัญชาติ จำนวน 22,293 ราย ประกอบด้วย

(1)กรณีที่เป็นอำนาจของนายอำเภอ จำนวน 5,851 ราย

(2)กรณีที่เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้แก่ การขอแปลงสัญชาติไทยและการขอถือสัญชาติไทยตามสามี รวมถึงกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ได้แก่ การให้สัญชาติกับเด็กต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทยตามตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด จำนวน 16,442 ราย

29. รัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญกับสิทธิที่จะได้สัญชาติและสิทธิในความเป็นพลเมือง โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย และสถานเอกอัครราชทูตฝรั่งเศส ประจำประเทศไทย จัดสัมมนาวิชาการระดับชาติ ในวันที่ 10 กรกฎาคม 2560 ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดงานดังกล่าว ทั้งนี้ ผลการสัมมนาจะเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งในการพิจารณาการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาเกี่ยวกับสถานะของบุคคลไร้รัฐ พ.ศ. 2497 และพิธีสารเลือกรับปี 2510 และอนุสัญญาว่าด้วยการลดภาวะการณไร้รัฐ พ.ศ. 2504 โดยร่วมกับสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) ต่อไป (ตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม กต. มท. สมช.)

30. ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขปัญหา

1) ความซับซ้อนการดำเนินงาน รวมถึงกลไกระหว่างหน่วยงานที่นานโยบายไปปฏิบัติมีขั้นตอนมาก ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาตามขั้นตอนในการขอสถานะคนต่างด้าว หรือขอสัญชาติไทย โดยปัจจุบันกระทรวงมหาดไทยได้ผลักดันการแก้ไขปัญหาคือการขอสัญชาติไทยโดยลดขั้นตอนความล่าช้าในการส่งคำร้องมาพิจารณาในส่วนกลาง มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัด มีอำนาจอนุมัติทำให้สะดวกรวดเร็วขึ้น

2) บุคลากรในระดับปฏิบัติที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องสถานะและสัญชาติมีอยู่อย่างจำกัด ประกอบกับจำนวนชนกลุ่มน้อยและชาติพันธุ์ อาศัยอยู่ในลักษณะกระจุกตัวในพื้นที่บางอำเภอ บางจังหวัด ทำให้เกิดการกระจุกตัว มีปัญหาการปฏิบัติงานล่าช้า เนื่องจากปลัดอำเภอต้องปฏิบัติหน้าที่ในการให้บริการงานทะเบียนและบัตรสำหรับคนสัญชาติไทย ควบคู่กับการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลและสัญชาติของชนกลุ่มน้อยด้วย จึงเป็นความท้าทายในการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยปัจจุบันกระทรวงมหาดไทยได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่สหประชาชาติประจำประเทศไทยที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานผู้อพยพและกลุ่มชาติพันธุ์ องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) ด้านกลุ่มชาติพันธุ์ และนักวิชาการ ในการทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่ประชาชนที่ไร้รัฐ ไร้สัญชาติในการสร้างความตระหนักถึงปัญหาในพื้นที่ และให้ความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และระเบียบขั้นตอนปฏิบัติตามกฎหมาย รวมถึงเป็นแหล่งข้อมูลความรู้ที่สำคัญเกี่ยวกับกฎหมายในการจัดการปัญหาสถานะและสัญชาติ

การจดทะเบียนเกิด

(ย่อหน้า 44) คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีดำเนินการเพื่อให้เด็กทุกคนที่เกิดในดินแดนของรัฐภาคีได้รับการจดทะเบียนการเกิดโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่ไม่ได้จดทะเบียนการเกิดอันเนื่องมาจากสถานะเศรษฐกิจ ชาติพันธุ์ และสถานการณ์เข้าเมืองของบิดามารดา คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีดำเนินโครงการให้การศึกษาแก่สาธารณชน รวมถึงการณรงค์ให้จดทะเบียนการเกิดแก่เด็กที่เกิดในดินแดนของรัฐภาคี แต่ยังไม่ได้จดทะเบียน ตลอดจนยกเลิกโทษปรับเงินในการแจ้งจดทะเบียนล่าช้า และดำเนินการทางเลือกเพื่อให้มีการจดทะเบียนสำหรับเด็กเกิดใหม่ทันเวลา

31. นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2551 ประเทศไทยได้มีการแก้กฎหมายและระเบียบการทะเบียนราษฎร กำหนดให้สำนักทะเบียนทุกแห่งรับแจ้งการเกิดและออกสูติบัตรให้กับเด็กทุกคนที่เกิดในประเทศไทย ไม่ว่าเด็กคนนั้นจะ

เป็นบุตรของบุคคลสัญชาติไทย หรือบุคคลต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือเป็นบุตรของคนต่างด้าวที่หลบหนีเข้าเมือง ตลอดจนบุตรของผู้หนีภัยจากการสู้รบและเกิดในศูนย์พักพิงชั่วคราว

32. ในการดำเนินงาน กระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินการ ดังนี้

1) มีหนังสือที่ มท. 0309.1/ ว8 ลงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2552 เรื่อง การแจ้งเกิดและการจัดทำทะเบียนประวัติสำหรับคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 แจ้งนายทะเบียนจังหวัด และนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร ชักซ้อมความเข้าใจในการปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรเกี่ยวกับการจดทะเบียนการเกิดให้เป็นไปด้วยความถูกต้องและชัดเจนตรงกันว่า ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งสามารถรับแจ้งเกิดและออกสูติบัตรให้กับเด็กทุกคนที่เกิดในราชอาณาจักรไม่ว่าบิดามารดาของเด็กที่เกิดจะเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรโดยถูกต้องตามกฎหมายหรือเป็นคนหลบหนีเข้าเมืองหรือเป็นคนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักร และไม่ว่าบิดามารดาของเด็กที่เกิดจะมีชื่อและรายการบุคคลในเอกสารการทะเบียนราษฎรมีเลขประจำตัว 13 หลักหรือไม่ก็ตาม

2) มีหนังสือที่ มท. 0309.1/ว3 ลงวันที่ 22 มกราคม 2558 เรื่อง การรับแจ้งเกิดและการจัดทำทะเบียนประวัติ แจ้งให้นายทะเบียนจังหวัด และนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร ชักซ้อมแนวปฏิบัติการจดทะเบียนการเกิดและออกสูติบัตรให้กับเด็กทุกคนที่เกิดในประเทศไทยไม่ว่าเด็กจะเกิดในบ้านหรือเกิดนอกบ้าน และไม่ว่าเด็กที่เกิดจะมีสัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทยเพราะเกิดจากบิดามารดาเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศไทยโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือเป็นคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง และการให้สถานพยาบาลออกหนังสือรับรองการเกิดของเด็กเพื่อเป็นหลักฐานสำหรับใช้ในการแจ้งเกิด

3) มีหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่มท. 0309.1/ว31 เรื่อง การรับแจ้งการเกิดและออกสูติบัตรให้กับบุตรของคนต่างด้าว ลงวันที่ 1 กันยายน 2558 แจ้งนายทะเบียนจังหวัดและนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร ชักซ้อมแนวปฏิบัติการออกสูติบัตรบุตรของคนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

4) พัฒนาศักยภาพปลัดอำเภอหรือเจ้าพนักงานปกครอง เพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและแนวปฏิบัติการทะเบียนราษฎรอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ปี 2555 – 2560 โดยมีผู้ผ่านการอบรมจำนวน 2,044 คน และมีคู่มือการปฏิบัติงานการทะเบียนราษฎรและสัญชาติ

5) จัดโครงการฝึกอบรมกำนัน ผู้ใหญ่บ้านทั่วประเทศ เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ รวมถึงการบริการงานทะเบียน ซึ่งคณะรัฐมนตรีอนุมัติในหลักการให้ดำเนินการแล้วเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2559 โดยเพิ่มกลุ่มเป้าหมายการฝึกอบรมในแต่ละปีจากร้อยละ 5 เป็นร้อยละ 10

6) ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ ประเทศไทย ดำเนินโครงการพัฒนาระบบการจดทะเบียนการเกิด ตั้งแต่ปี 2551 เพื่อพัฒนาระบบการจดทะเบียนการเกิดให้มีความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยบริการกับหน่วยทะเบียนของกระทรวงมหาดไทย และช่วยให้นายทะเบียนสามารถระบุและติดตามเด็กที่ผู้ปกครองยังไม่ได้มาติดต่อเพื่อขอรับสูติบัตรได้ ปัจจุบันมีโรงพยาบาลเข้าร่วมโครงการแล้ว 797 แห่ง จากเป้าหมาย 891 แห่ง (ข้อมูล ณ เดือนตุลาคม 2559)

33. จากมาตรการทางกฎหมาย มาตรการทางการบริหาร และมาตรการทางสังคม ส่งผลให้ประเทศไทย มีความก้าวหน้าในเรื่องการจดทะเบียนการเกิดให้แก่เด็กที่เกิดในประเทศไทยเป็นอย่างมาก โดยในภาพรวม พบว่า เด็กทุกคนที่เกิดในสถานพยาบาลได้รับเอกสารรับรองการเกิด (เด็กที่มีสัญชาติไทย ร้อยละ 92.4 และ สัญชาติอื่น ร้อยละ 73.6) และร้อยละ 96.9 ของเด็กที่เกิดในสถานพยาบาลได้รับการจดทะเบียนการเกิด (เด็กที่มีสัญชาติไทยร้อยละ 94.1 และสัญชาติอื่น ร้อยละ 5.9) (ข้อมูลสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปี 2559)

34. การจดทะเบียนกาเกิดให้แก่เด็กกลุ่มเปราะบาง ดังนี้

เด็กทารกที่ถูกทอดทิ้ง มีแนวปฏิบัติตามมาตรา 19 บัญญัติให้ผู้พบเห็นเด็ก ต้องนำตัวเด็กไปส่งและแจ้งต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ของกระทรวงการพัฒนาและความมั่นคงของมนุษย์ในท้องที่ที่พบเด็กนั้นโดยเร็ว เมื่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้รับตัวเด็กไว้แล้ว ให้นำตัวเด็กพร้อมบันทึกการรับตัวเด็กส่งให้เจ้าหน้าที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในเขตท้องที่ซึ่งจะเป็นผู้แจ้งการเกิด ต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้ง และให้นายทะเบียนออกใบรับแจ้งการเกิด บันทึกการรับตัวเด็กต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับรายการบุคคลที่พบเด็ก พฤติการณ์ สถานที่ และวันเวลาที่พบ สภาพทางกายภาพ เอกสารที่ติดตัวมา与孩子 และประวัติเกี่ยวกับตัวเด็กเท่าที่ทราบ ในกรณีที่ไม่าจทราบสัญชาติของเด็กให้บันทึกข้อเท็จจริงดังกล่าวไว้ด้วย โดยในปี 2555 - 2560 มีเด็กในสถานรองรับของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวน คน (ขอข้อมูลเพิ่มเติม พม.)

เด็กผู้หนีภัยจากการสู้รบจากพม่าที่เกิดในพื้นที่พักพิงชั่วคราวในประเทศไทย ได้รับการจดทะเบียนการเกิดและได้รับสูติบัตรซึ่งทำให้เด็กได้รับสิทธิพื้นฐานอื่น เช่น การมีชื่อ การเข้าถึงบริการสาธารณสุข การศึกษา ฯลฯ โดยหนังสือกระทรวงมหาดไทย 2 ฉบับ คือ ที่ มท 0309.1/ว60 ลงวันที่ 8 ตุลาคม 2552 เรื่อง การรับแจ้งการเกิดและการตายสำหรับคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยกลุ่มผู้หนีภัยในพื้นที่พักพิงชั่วคราว และ ที่ มท 0309.1/ว7 ลงวันที่ 27 เมษายน 2553 เรื่อง การรับแจ้งการเกิดและการตายสำหรับกลุ่มผู้หนีภัยในพื้นที่พักพิงชั่วคราว ซึ่งกำหนดให้ปลัดฝ่ายความมั่นคงของอำเภอที่มีพื้นที่พักพิงฯ เป็นผู้รับแจ้งเกิดตามแบบ ท.ร.1/1 ที่ออกโดยสถานพยาบาลในพื้นที่ พักพิง และไปออกสูติบัตรที่สำนักงานทะเบียนอำเภอพร้อมทั้งบันทึกรายการบุคคลของเด็กไว้ในทะเบียนประวัติของพื้นที่พักพิงฯ โดยปลัดฝ่ายความมั่นคงจะเป็นผู้นำสูติบัตรไปให้พ่อแม่ของเด็กในพื้นที่พักพิงต่อไป โดยในปี 2554 มีเด็กเกิดใหม่ในพื้นที่พักพิงที่ได้รับการจดทะเบียนการเกิด ณ เดือนพฤศจิกายน 2554 จำนวน 2,261 คน (ขอข้อมูลเพิ่มเติม มท.)

บุตรแรงงานต่างด้าว และเด็กที่ไม่ได้สัญชาติไทย มีแนวปฏิบัติในการจดทะเบียนการเกิดตามมาตรา 18 โดยมีระเบียบปฏิบัติเพิ่มเติมเป็นกฎกระทรวงมหาดไทยกำหนดให้คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยปฏิบัติเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎรและกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม พ.ศ. 2551 วันที่ 23 สิงหาคม 2551 โดยกำหนดประเภทคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่ต้องปฏิบัติ

เกี่ยวกับการทะเบียนราษฎร ได้แก่ (1) คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง (2) คนต่างด้าวซึ่งได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย (3) คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว และคนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยไม่ได้อนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเมือง ดังนั้น จึงเป็นการเน้นย้ำความชัดเจนให้คนต่างด้าวที่แม้จะเข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ต้องปฏิบัติเรื่องการแจ้งเกิดด้วย โดยตั้งแต่ปี 2551 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2560 มีบุตรแรงงานต่างด้าว และเด็กที่ไม่ได้สัญชาติไทยได้รับการจดทะเบียนการเกิด รวมทั้งสิ้น 364,304 คน (บุตรแรงงานต่างด้าว 226,485 คน บุตรแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง 46,430 คน บุตรผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียน 24,646 คน บุตรผู้มีสัญชาติอื่น 113,173 คน)

35. พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 มาตรา 18 กำหนดให้เป็นหน้าที่ของบิดามารดา หรือเจ้าบ้านที่มีเด็กเกิด จะต้องแจ้งการเกิดภายใน 15 วันนับแต่วันเกิดทั้งในกรณีเกิดในบ้านและเกิดนอกบ้าน แต่การเกิดนอกบ้านอาจแจ้งภายหลังได้แต่ต้องไม่เกิน 30 วันนับแต่วันเกิดสำหรับกรณีจำเป็นไม่อาจแจ้งได้ตามกำหนด และเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกต่อประชาชน การแจ้งการเกิดจะแจ้งในท้องที่อื่นก็ได้ ดังนั้น เพื่อให้เด็กทุกคนได้รับการจดทะเบียนการเกิดจึงต้องกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนไม่แจ้งเกิดตามที่กฎหมายกำหนด อย่างไรก็ตาม กระทรวงมหาดไทยมีมาตรการผ่อนปรนในการลงโทษผู้กระทำผิดไว้ในระเบียบสำนักทะเบียนกลางโดยให้นายทะเบียนผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับคำนึงถึงความหนักเบาของข้อหา พฤติการณ์แห่งการกระทำความผิด และฐานความผิดของผู้กระทำผิด โดยกำหนดอัตราค่าปรับขั้นต่ำเป็นเงิน 20 บาท และขั้นสูงเป็นเงิน 1,000 บาท (หนังสือที่ มท 0322/ว15 ลงวันที่ 10 เมษายน 2535) นอกจากนี้ จากการที่กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือสั่งการนายทะเบียน และการให้ความรู้แก่ปลัดอำเภอ พนักงานปกครอง กำนัน และผู้ใหญ่บ้านเกี่ยวกับบริการงานทะเบียน และการขยายผลโครงการพัฒนาระบบการจดทะเบียนการเกิด ส่งผลให้จำนวนเด็กที่แจ้งเกิดเกินกำหนดลดลงอย่างต่อเนื่อง (ในปี 2551 มีเด็กได้รับการจดทะเบียนการเกิด จำนวน 793,897 คน มีเด็กที่แจ้งเกิดเกินกำหนด 8,220 คน คิดเป็นร้อยละ 1.04 / ในปี 2559 มีเด็กได้รับการจดทะเบียนการเกิด จำนวน 669,388 คน มีเด็กที่แจ้งเกิดเกินกำหนด 2,620 คน คิดเป็นร้อยละ 0.39)

การคุ้มครองความเป็นส่วนตัว

(ย่อหน้า 46) คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการเพื่อสร้างหลักประกันว่ามีการเคารพสิทธิความเป็นส่วนตัวของเด็กทุกเมื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสื่อมวลชน คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีตรากฎหมายเพื่อคุ้มครองมิให้สื่อรายงานอัตลักษณ์ของเด็กทุกรูปแบบ และกำหนดให้มีกลไกตรวจสอบติดตามที่มีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างหลักประกันว่าสื่อจะปฏิบัติตาม รวมทั้งการดำเนินการให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อได้ตระหนักถึงสิทธิเด็กและส่งเสริมให้เด็กมีส่วนในการตัดสินใจและการผลิตรายการเด็ก

36. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มาตรา 32 บัญญัติรับรองสิทธิในความเป็นส่วนตัว เสรีภาพ การกระทำอันเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคล หรือการนำข้อมูล

ส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำมิได้ ประกอบกับมาตรา 60 บัญญัติความรับผิดชอบของรัฐ ในการจัดให้มีคลื่นความถี่วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์แก่ประเทศชาติและ ประชาชน รวมทั้งจัดให้มีองค์กรของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อกำกับดูแล

37. ประเทศไทยได้ออกกฎหมายคุ้มครองความเป็นส่วนตัวของเด็กไว้หลายฉบับซึ่งได้นำเสนอแล้วใน รายงานฯ ฉบับที่ 3+4 ย่อหน้า 36 และรายงานคำตอบต่อรายการคำถามของรายงานฯ ฉบับที่ 3 +4 ย่อหน้า 13 โดยล่าสุดมีการออกกฎหมายใหม่เพื่อปกป้องคุ้มครองเด็กที่ถูกละเมิดความเป็นส่วนตัวสามารถใช้สิทธิทางศาลและมี สิทธิที่จะได้รับการเยียวยาตามกฎหมาย ได้แก่

- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 มาตรา 56 กำหนดโทษสำหรับ บุคคลที่โฆษณาหรือเผยแพร่ข้อมูลชื่อสกุล ภาพหรือเสียง ประวัติ สถานที่อยู่ สถานที่ทำงาน หรือสถานศึกษาของ ผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ หรือบุคคลในครอบครัวผู้เสียหายนั้น

- พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันทางการแพทย์ พ.ศ. 2558 มาตรา 28 ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาหรือโฆษณาให้แพร่หลายด้วยประการใด ๆ เกี่ยวกับการตั้งครรภ์แทนว่ามีหญิงที่ ประสงค์จะเป็นผู้รับตั้งครรภ์แทนผู้อื่น หรือมีบุคคลที่ประสงค์จะให้หญิงอื่นเป็นผู้รับตั้งครรภ์แทน ไม่ว่าจะ ได้ กระทำเพื่อประโยชน์ทางการค้าหรือไม่ก็ตาม

- พระราชบัญญัติป้องกันและแก้ไขการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 มาตรา 5 บัญญัติให้วัยรุ่นมี สิทธิตัดสินใจด้วยตนเอง และมีสิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้ได้รับการบริการอนามัยการเจริญพันธุ์ ได้รับการ รักษาความลับและความเป็นส่วนตัว ได้รับการจัดสวัสดิการสังคมอย่างเสมอภาคและไม่ถูกเลือกปฏิบัติ และ ได้รับสิทธิอื่นใดที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ตามพระราชบัญญัตินี้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และเพียงพอ

38. มีการออกมาตรการส่งเสริมและกำกับสื่อมวลชนเพื่อการคุ้มครองเด็ก เช่น

- พระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551 กำหนดให้รายการที่เผยแพร่ผ่านสถานีวิทยุกระจายเสียงหรือสถานีวิทยุขององค์การฯ ต้องมีเนื้อหาและคุณค่า เพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนในด้านการศึกษาและการเรียนรู้ การกีฬา/นันทนาการ การส่งเสริมสุขภาพ รวมทั้งการส่งเสริมเอกลักษณ์ความเป็นไทยและความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยภายใต้กฎหมายฉบับนี้ได้มี การออกข้อบังคับองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทยว่าด้วยจริยธรรมของวิชาชีพ เกี่ยวกับการผลิตและเผยแพร่รายการ พ.ศ. 2552 กำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน การผลิต การจัดหาและการ เผยแพร่รายการต้องคำนึงถึงการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเป็นส่วนตัว และการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล การคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากรายการที่แสดงออกถึงความรุนแรง การกระทำอันผิดกฎหมายหรือ ศีลธรรม อบายมุข และภาษาอันหยาบคาย

- ข้อบังคับและแนวปฏิบัติที่สื่อมวลชนได้ร่วมกันกำหนดขึ้นเพื่อให้ความคุ้มครองเด็กตาม อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กหลายฉบับ เช่น ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ พ.ศ. 2541

กำหนดให้การเสนอข่าวหรือภาพข่าวต้องคำนึงมิให้ล่วงละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิมนุษยชนของเด็ก สตรีและผู้ด้อยโอกาส) **แนวปฏิบัติของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ เรื่อง การเสนอข่าวและภาพข่าวผู้หญิงและเด็กถูกละเมิดทางเพศ พ.ศ. 2549** (กำหนดห้ามไม่เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับผู้หญิงและเด็ก ที่ถูกละเมิด และการนำเสนอเนื้อหาต้องกระทำด้วยความระมัดระวังทั้งในเรื่องการใช้ภาษาและการคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน) **แนวปฏิบัติการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับชาติพันธุ์และศาสนา พ.ศ. 2550** (กำหนดให้นำเสนอข่าวเพื่อให้เกิดความสันติสุขและความสมานฉันท์ระหว่างคนโดยไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนา ความเชื่อถือและถิ่นกำเนิด) และ**แนวปฏิบัติสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติและสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย เรื่อง การใช้สื่อสังคมออนไลน์ของสื่อมวลชน พ.ศ. 2553** (กำหนดว่าการรวบรวมข้อมูลข่าวสาร การนำเสนอ และการแสดงความคิดเห็น ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน พึงระวังการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเด็กและสตรี ภาพอุจาด ลามก อนาจาร)

- **มีกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์** จัดตั้งขึ้นตาม พระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ พ.ศ. 2558 เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนโดยเฉพาะเด็ก เยาวชนและครอบครัว มีทักษะในการรู้เท่าทันสื่อ เผื่อระวังสื่อที่ไม่ปลอดภัยและไม่สร้างสรรค์ และสามารถใช้อสื่อในการพัฒนาตนเอง ชุมชนและสังคม ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างกว้างขวาง เพื่อให้เกิดการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ และส่งเสริมบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรสาธารณประโยชน์ ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ที่ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับสื่อให้มีการผลิตและพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

39. **กลไกการตรวจสอบติดตามสื่อ (ขอข้อมูลเพิ่มเติม เช่น มาตรการ จำนวนเรื่องร้องเรียน วิธีการดำเนินงาน จำนวนสื่อที่กระทำผิด และถูกดำเนินคดี)**

40. มีการจัดทำ**แนวปฏิบัติที่ดีในการเสนอข่าวเกี่ยวกับเด็กและครอบครัว** เพื่อรณรงค์ให้สื่อมวลชนมีความตระหนักในการนำเสนอรายงานข่าวที่เกี่ยวกับเด็ก และสนับสนุนให้องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนได้มีการจัดทำแนวปฏิบัติที่ดีของสื่อประเภทต่าง ๆ ในการเสนอข่าวเกี่ยวกับเด็ก รวมทั้งรณรงค์เสริมสร้างความเข้าใจการแก้ภาคธุรกิจ และผู้ผลิตเกี่ยวกับจรรยาบรรณเพื่อการคุ้มครองเด็ก ภาคประชาสังคมในประเทศไทยหลายองค์กรได้รณรงค์การเคารพความเป็นอยู่ส่วนตัว และอัตลักษณ์ของเด็กอย่างต่อเนื่อง เช่น เครือข่ายสิทธิเด็กประเทศไทย ได้จัดทำข้อปฏิบัติสำหรับสื่อมวลชนในลักษณะแนวปฏิบัติที่ดีครอบคลุมกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของสื่อมวลชนที่อาจละเมิดความเป็นอยู่ส่วนตัวและอัตลักษณ์ของเด็ก

41. ล่าสุดคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติ**ยุทธศาสตร์ส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์ พ.ศ. 2560 – 2564** เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการจัดระเบียบระบบและกลไกการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนในสื่อออนไลน์ ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ คือ 1) การพัฒนากลไกและเครือข่ายที่เป็นเอกภาพและมีสิทธิภาพ

2) การจัดระบบปกป้องคุ้มครองและเฝ้าระวังเด็กและเยาวชน 3) การสร้างองค์ความรู้และการวิจัย 4) การเสริมสร้างศักยภาพเด็ก เยาวชน และบุคคลแวดล้อม 5) การสร้างความตระหนักสาธารณะ

ยุทธศาสตร์ฉบับนี้เน้นย้ำการพัฒนากลไกทางกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย และแนวปฏิบัติอย่างจริงจังเพื่อปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากการใช้สื่อออนไลน์ กำหนดมาตรการทางกฎหมายในการลงโทษผู้ประกอบการที่ผลิตหรือให้บริการสื่อออนไลน์ที่ไม่ปลอดภัยและไม่เหมาะสมแก่เด็กและเยาวชน มาตรการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการและผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต ให้มีความรับผิดชอบต่อสิทธิมนุษยชนของเด็ก รวมทั้งการสร้างความรู้แก่สื่อมวลชนในการปกป้องคุ้มครองเด็ก การผลิตสื่อสร้างสรรค์สำหรับเด็ก ทั้งนี้ เพื่อให้การเกิดการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ คณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้มีศูนย์ประสานงานขับเคลื่อนการส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์ ซึ่งกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อยู่ระหว่างการจัดทำโครงสร้างการดำเนินงาน

42. เด็กมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและมีโอกาสผลิตสื่อเกี่ยวกับเด็ก โดยสามารถขอรับการสนับสนุนจากกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ได้ (ขอข้อมูลเพิ่มเติม เช่น โครงการที่ได้รับสนับสนุนงบประมาณ) นอกจากนี้มีการจัดทำโครงการอบรมให้เด็กเป็นผู้สื่อข่าว และมีการนำรายงานข่าวที่จัดทำโดยเด็กเผยแพร่ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ของรัฐ เช่น รายงานข่าวพลเรือนของ TPBS โครงการวิทยุเด็ก (DJ Teen) อบรมให้สภาเด็กและเยาวชนเป็นนักจัดรายการวิทยุเพื่อถ่ายทอดความรู้และประชาสัมพันธ์พูดคุยเกี่ยวกับกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน แลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ในการดำรงชีวิต ฯลฯ)

43. มีการจัดตั้งศูนย์ข่าวเด็กและเยาวชน เพื่อส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนในโรงเรียนเป็นผู้สื่อข่าวรุ่นเยาว์ และผลิตรายการสร้างสรรค์เผยแพร่ในช่องทางต่าง ๆ ปัจจุบันมีโรงเรียนทั่วประเทศเข้าร่วมโครงการ จำนวน โรงเรียน ดำเนินกิจกรรม รวมทั้งมี การจัดตั้งศูนย์ข่าวเด็กและเยาวชนในประเทศอาเซียนเพื่อเป็นเครือข่ายเด็กและเยาวชน และมีเครือข่ายโรงเรียนและมหาวิทยาลัยในประเทศสมาชิกอาเซียนเข้าร่วมแล้ว จำนวน แห่ง (ขอข้อมูลเพิ่มเติม ศูนย์ข่าวเด็กและเยาวชน)

บทที่ 5

ความรุนแรงต่อเด็ก

(ข้อ 19, 24 (3), 28 (2), 34, 37 (ก), และ 39)

ความรุนแรงต่อเด็ก รวมถึงการลงโทษเฉียนตี

(ย่อหน้า 48) คณะกรรมการเน้นย้ำสรุปข้อสังเกต (CRC/C/THA/CO/2 วรรค 40 40 และ 41) และกระตุ้นให้รัฐภาคีนำคำแนะนำทั่วไป ฉบับที่ 13 (2554) เกี่ยวกับสิทธิของเด็กที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้ความรุนแรงในรูปแบบทั้งปวง (General Comment No. 13 (2011) on the right of the child to freedom from all forms of violence) และคำแนะนำทั่วไป ฉบับที่ 8 (2549) เกี่ยวกับสิทธิเด็กที่จะได้รับความคุ้มครองจากการลงโทษต่อร่างกายและรูปแบบการลงโทษที่โหดร้ายหรือย่ำยีศักดิ์ศรีอื่นๆ (General Comment No. 8 (2006) on the right of the child to protection from corporal punishment and other cruel or degrading forms of punishment) มาพิจารณาในการกำหนดรับนโยบายเพื่อต่อสู้กับความรุนแรงต่อเด็กทุกรูปแบบคณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคี

(ก) กำหนดเป็นกฎหมายห้ามการลงโทษต่อร่างกายเด็กในบ้านและสถานดูแลเด็กทางเลือกโดยชัดแจ้ง ทั้งนี้ รวมถึงการลงโทษเพื่อการสร้างวินัย

(ข) จัดให้มีโครงการศึกษาสำหรับสาธารณชน และส่งเสริมความตระหนักและการระดมสรรพกำลังทางสังคมอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับผลเสียของการลงโทษทางร่างกายเพื่อเปลี่ยนทัศนคติและส่งเสริมการเลี้ยงดูโดยไม่ใช้ความรุนแรงและการสร้างวินัยเชิงบวกโดยการมีส่วนร่วมของเด็ก ครอบครัว และชุมชน

(ค) จัดให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาคความรุนแรงต่อเด็กทุกรูปแบบเป็นเรื่องเร่งด่วน และให้มีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะของการศึกษาของสหประชาชาติ (A/61/299)

(ง) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการโดยรัฐภาคีตามข้อเสนอแนะข้างต้นในรายงานฉบับต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นที่ผู้แทนพิเศษของเลขาธิการสหประชาชาติที่เน้นเกี่ยวกับความรุนแรงต่อเด็กเป็นการเฉพาะคือ

(1) พัฒนายุทธศาสตร์ระดับชาติเพื่อป้องกันและรับมือแก้ไขความรุนแรงต่อเด็กและการปฏิบัติโดยมิชอบ (ill - treatment) ต่อเด็กทุกรูปแบบโดยคำนึงถึงมิติหญิงชายด้วย

(2) ริเริ่มให้มีกฎหมายห้ามการกระทำความรุนแรงต่อเด็กทุกรูปแบบในทุกสภาพบริบทอย่างแจ้งชัด

(3) การเสริมสร้างระบบการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์และการเผยแพร่ข้อมูล และวาระการวิจัยเกี่ยวกับความรุนแรงและการปฏิบัติโดยมิชอบต่อเด็ก

44. แม้ว่าประเทศไทยไม่มีกฎหมายบัญญัติห้ามผู้ปกครองที่ดูแลเด็กในบ้านลงโทษทางกายต่อเด็กไว้อย่างชัดเจน โดยกฎหมายให้อำนาจผู้ใช้อำนาจปกครองหรือผู้ดูแลเด็กในบ้านและในสถาบันทางเลือกลงโทษทางวินัย สั่งสอนเด็กตามสมควรได้ พิจารณาประกอบกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 ที่ได้กำหนดให้การกระทำที่มุ่งให้เกิดอันตราย

อันตรายแก่จิตใจหรือสุขภาพของบุคคลในครอบครัวเป็นความผิดอาญา มีโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือนหรือปรับไม่เกิน 6,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งกฎหมายที่มีอยู่สามารถนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับอนุสัญญาได้โดยการสร้างความเข้าใจและกำหนดแนวปฏิบัติต่อผู้ใช้อำนาจปกครองเด็ก ในกรณีที่เด็กถูกลงโทษเกินสมควรหรืออาจได้รับอันตรายจากการลงโทษภายในครอบครัวผู้กระทำจะมีความผิด กฎหมายให้อำนาจเจ้าหน้าที่แยกเด็กออกจากครอบครัวได้ เพื่อให้มีความชัดเจนในเรื่องนี้ โดยไทยอยู่ระหว่างการทบทวนประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำทารุณในครอบครัว พ.ศ. 2550 เรื่องอำนาจการปกครองเด็กเพื่อปกป้องคุ้มครองเด็กจากการถูกกระทำทารุณ รวมถึงการห้ามลงโทษทางกายในครอบครัวโดยให้สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก นอกจากนี้ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณาได้เสนอให้มีบทบัญญัติห้ามการลงโทษทางกายต่อเด็กไว้อย่างชัดเจน

45. ประเทศไทยได้นำคำแนะนำทั่วไปคำแนะนำทั่วไป ฉบับที่ 13 (ปี 2554) เกี่ยวกับสิทธิของเด็กที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้ความรุนแรงในรูปแบบทั้งปวง และคำแนะนำทั่วไป ฉบับที่ 8 (ปี 2549) เกี่ยวกับสิทธิเด็กที่จะได้รับความคุ้มครองจากการลงโทษต่อร่างกายและรูปแบบการลงโทษที่โหดร้ายหรือร้ายแรงอื่น ๆ มาเป็นกรอบแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงต่อเด็ก ดังนี้

1) มีนโยบายและยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงต่อเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2559 – 2564 ซึ่งนำหลักการของคำแนะนำทั่วไป ฉบับที่ 13 และคำแนะนำทั่วไป ฉบับที่ 8 และแผนปฏิบัติการอาเซียนว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงต่อเด็กและเยาวชน เป็นกรอบในการพัฒนาประกอบด้วย โดยได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติ และแผนปฏิบัติการระดับจังหวัด เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน และอยู่ระหว่างการติดตามการดำเนินงานระยะครึ่งแผน (ข้อมูลเพิ่มเติม พม.)

2) จัดทำแนวแผนการดูแลเด็กและพัฒนาเด็กโดยไม่ใช้ความรุนแรงในทุกสภาพแวดล้อม 7 ประเภท คือ บ้าน โรงเรียน/สถานศึกษา ชุมชน สถานที่ทำงาน สถานสงเคราะห์ สถานดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัย สถานดูแลเด็กในกระบวนการยุติธรรม และความรุนแรงระหว่างเด็กกับเด็ก

3) มีการสร้างความตระหนักให้กับสังคมในการป้องกันความรุนแรงต่อเด็กและผลด้านลบในการลงโทษทางกายได้มีการดำเนินการประการ เช่น

- มีโครงการรณรงค์ยุติความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และครอบครัว เป็นประจำทุกปี
- ปี 2558 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ร่วมกับองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ ดำเนินโครงการรณรงค์ยุติความรุนแรงต่อเด็กเป็นการเฉพาะ มุ่งเน้นให้พ่อแม่ ผู้ดูแลเด็ก ตลอดจนประชาชนทั่วไปได้ตระหนักถึงผลกระทบของความรุนแรงที่มีต่อเด็ก ปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรม และหยุดใช้ความรุนแรงต่อเด็กในทุกกรณี โดยส่งเสริมแนวคิด “เลี้ยงลูกอย่างเข้าใจ หยุดใช้ความรุนแรง” พร้อมแนะนำวิธีเลี้ยงดูเด็กแบบถูกวิธีด้วยการเสริมสร้างวินัยเชิงบวก ได้แก่ Confidence=ให้ความมั่นใจ Understanding=ให้ความเข้าใจ Trust=ให้ความไว้วางใจ และ Empathy=ให้ความเห็นใจ โดยมีภาพยนตร์สั้นออกเผยแพร่ทางโทรทัศน์และสื่อต่าง ๆ เพื่อ

แสดงให้เห็นผลกระทบด้านจิตใจที่เกิดขึ้นกับเด็กซึ่งผู้ใหญ่อาจคาดไม่ถึง นอกจากนี้ จะมีการรณรงค์ผ่านสื่อต่าง ๆ ทั้งเว็บไซต์ www.endviolencethailand.org และทางโซเชียลมีเดียพร้อมแฮชแท็ก #ENDviolence ตลอดจนจัดทำโปสเตอร์ แผ่นพับ และจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้แก่พ่อแม่และผู้ดูแลเด็กทั่วประเทศ

- ปี 2560 องค์กรช่วยเหลือเด็ก มูลนิธิสายเด็ก 1387 มูลนิธิรักษ์เด็ก และกลุ่มละครชุมชนก๊อไฟ เปิดตัวโครงการรณรงค์ “ประเทศนี้ไม่ตีเด็ก” ผลักดันให้เกิดการปฏิรูปกฎหมาย และปรับเปลี่ยนทัศนคติในสังคมไทย เรื่องการลงโทษเด็กให้เกิดขึ้นอย่างจริงจังในประเทศไทย

4) พัฒนานโยบายการคุ้มครองเด็กในองค์กรในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงยุติธรรม โดยนำแนวนโยบายการคุ้มครองเด็กขององค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ เป็นกรอบในการพัฒนาแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับบริบทขององค์กร ปัจจุบันมีการดำเนินงานในโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ แห่ง สถานรองรับเด็กของกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ 25 แห่ง สถานรองรับเด็กในสังกัดกระทรวงยุติธรรม แห่ง (ข้อมูลเพิ่มเติม พม. ศธ. ยธ.)

5) พัฒนาหลักสูตรและชุดองค์ความรู้การเลี้ยงดูเด็กโดยไม่ใช้ความรุนแรงให้แก่พ่อแม่ผู้ปกครอง และผู้ดูแลเด็กสำหรับพ่อแม่ผู้ปกครอง ครู ผู้ทำงานด้านเด็กในชุมชน ผู้ดูแลเด็กสถานสงเคราะห์และสถานดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัย

6) มีช่องทางเข้าถึงและรับบริการระดับจังหวัดและภูมิภาค เพื่อช่วยเหลือเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือแทรกแซง และการคุ้มครองไม่ให้ถูกกระทำซ้ำ ผ่านการรายงานและการรับแจ้งเหตุ ดังนี้

- ศูนย์ช่วยเหลือสังคม เป็นศูนย์รับแจ้งและให้คำปรึกษาซึ่งดำเนินการโดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยมีช่องทางรับแจ้งเหตุผ่านทางโทรศัพท์สายด่วน 1300 และช่องทางแจ้งเหตุทางเว็บไซต์ที่สามารถส่งต่อข้อมูลเพื่อให้ความช่วยเหลือในระยะฉุกเฉินไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทั่วประเทศ รวมถึงบ้านพักเด็กและครอบครัวใน 76 จังหวัด และกรุงเทพมหานคร

- ศูนย์พึ่งได้ (One Stop Crisis Center) ในโรงพยาบาล โดยกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 794 แห่ง ซึ่งเริ่มต้นจากงานคัดกรองและให้ความช่วยเหลือแก่เด็กและสตรีที่ประสบปัญหาความรุนแรง ขยายไปสู่งานการให้ความคุ้มครองเด็กในลักษณะอื่น ๆ มากเพิ่มขึ้น และขยายงานจากการให้บริการในโรงพยาบาลรัฐประจำจังหวัดไปสู่โรงพยาบาลสร้างเสริมสุขภาพในระดับตำบลเพื่อขยายความครอบคลุมในการให้บริการเพิ่มขึ้น

7) มีการดำเนินโครงการคุ้มครองเด็กในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ นำร่องใน 10 จังหวัด และกระทรวงสาธารณสุข นำร่องใน 18 จังหวัด โดยนำแบบคัดกรองการเลี้ยงดูตามมาตรฐานขั้นต่ำ เป็นเครื่องมือการคัดกรองเด็กที่อยู่ในภาวะเสี่ยง ถูกละเมิด ละเลยทอดทิ้ง แสวงประโยชน์ และความรุนแรง รวมทั้งการให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นต่อบทบาทและหน้าที่ตามกฎหมาย รวมทั้งกระบวนการส่งเสริมพัฒนาเด็ก กระบวนการคุ้มครอง กระบวนการจัดสวัสดิการและประสานส่งต่อเพื่อให้เด็กได้รับการบริการช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องทันการณ์ ผลสำเร็จของโครงการ พบว่า

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการคัดกรองเด็กตามแบบคัดกรองการเลี้ยงดูเด็กตามมาตรฐานขั้นต่ำ และจัดทำแผนการดูแลช่วยเหลือเด็กเป็นรายกรณี มีการประสานส่งต่อมายังโรงพยาบาลและบ้านพักเด็กและครอบครัวเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เด็กได้รับการช่วยเหลือและบริการได้อย่างถูกต้อง ทันการณ์ นอกจากนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังใช้ประโยชน์ข้อมูลจากการคัดกรองมาจัดทำเป็นแผนงาน/โครงการเชิงป้องกันที่สอดคล้องกับสถานการณ์และบริบทของพื้นที่ด้วย ทั้งนี้ ในปี 2561 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และกระทรวงสาธารณสุข กำหนดร่วมกันขยายผลระบบการคุ้มครองเด็กดังกล่าวให้ครอบคลุมทุกจังหวัด

8) ในการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในโรงเรียนและเด็กนักเรียนทะเลาะวิวาท รัฐบาลกำหนดเป็นนโยบายให้กระทรวงศึกษาธิการแก้ไขปัญหาเร่งด่วน โดยกรมอาชีวศึกษาได้ออกมาตรการ 16 ด้าน เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว เน้นใช้มาตรการที่เสริมสร้างความเข้าใจต่อกัน มีการตั้งศูนย์ไกลเกลี่ยในโรงเรียน พัฒนาระบบที่ปรึกษานักเรียน บางสถาบันการศึกษาแก้ไขปัญหาโดยการชักกลุ่มสัมพันธ์ และการหันเหเด็กให้มีใจมึนจิตใจ สาธารณะเป็นการสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน

46. หน่วยงานของรัฐหลายหน่วยงานได้จัดเก็บข้อมูลสถิติเกี่ยวกับความรุนแรงต่อเด็กและความรุนแรงในครอบครัวตามภารกิจของหน่วยงาน แต่ยังไม่มีการบูรณาการระบบข้อมูลเหล่านั้นให้เป็นเอกภาพ และยังไม่มีความเป็นหน่วยงานที่เป็นหน่วยประสานงานกลางสำหรับการจัดเก็บอย่างเป็นระบบเพื่อนำข้อมูลเหล่านี้มาใช้ในการกำหนดแผนและนโยบาย หน่วยงานที่ดำเนินการจัดเก็บข้อมูล เช่น

- ศูนย์ข้อมูลความรุนแรงต่อเด็ก สตรีและความรุนแรงในครอบครัว ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (เว็บไซต์ www.violence.in.th) จัดเก็บข้อมูลความรุนแรงทั้งเด็กเป็นผู้กระทำและผู้ถูกกระทำจากการรายงานของจังหวัด (ข้อมูลเพิ่มเติม สค.)

- ศูนย์พึ่งได้ กระทรวงสาธารณสุข เก็บข้อมูลเด็กถูกกระทำความรุนแรงที่มารับบริการในสถานสุขภาพเด็ก โดยรวบรวมข้อมูลจำนวนเด็กและสตรีที่ถูกกระทำความรุนแรง จำแนกตามเพศ อายุ สัญชาติ ประเภทของความรุนแรง (ข้อมูลเพิ่มเติม สช.)

- นอกจากนี้ ยังมีกระทรวงศึกษาธิการจัดเก็บข้อมูลเด็กถูกกระทำความรุนแรงในโรงเรียน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม จัดเก็บข้อมูลเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด และกรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จัดเก็บข้อมูลเด็กผู้ถูกกระทำความรุนแรงที่เข้ารับบริการของบ้านพักเด็กและครอบครัว

อย่างไรก็ดีในปี พ.ศ. 2553 ได้มีการริเริ่มประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ เพื่อจัดเก็บข้อมูลให้มีเอกภาพ โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และศาล จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการจัดเก็บและแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว (ข้อมูลเพิ่มเติม สค.) ในส่วนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ อยู่

ระหว่างการพิจารณาศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำฐานข้อมูลคำร้องเรียนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิเด็ก นอกจากนั้นได้ริเริ่มจัดทำตัวชี้วัดการปฏิบัติตามอนุสัญญาสิทธิเด็กที่ไทยเป็นภาคี ซึ่งในการดำเนินการดังกล่าวจะช่วยกระตุ้นให้หน่วยงานต่าง ๆ ได้มีระบบการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระบบและมีการประสานงานด้านข้อมูลมากขึ้น

47. ประเทศไทยจัดทำร่างยุทธศาสตร์การคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2560 - 2564 ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์การคุ้มครองเด็กแบบองค์รวมฉบับแรกที่น่าระบบคุ้มครองเด็กตามมาตรฐานของสหประชาชาติมาพัฒนาให้สอดคล้องกับกรอบกฎหมาย บริบทและสถานการณ์ด้านเด็กของประเทศไทย มุ่งเน้นการส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่ปกป้องคุ้มครองเด็ก (Protective Environment Framework) ด้วยการป้องกันและทำงานเชิงรุก รวมทั้งการช่วยเหลือฟื้นฟูโดยยึดหลักการว่า เด็กทุกคนในทุกสถานการณ์มีสิทธิเข้าถึงและได้รับการคุ้มครองที่เหมาะสม ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ คือ 1) การเสริมพลังบุคคลในสังคมแวดล้อมเด็กให้มีความสามารถในการปกป้องคุ้มครองเด็ก 2) การเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพและบูรณาการการทำงานร่วมกันของทีมสหวิชาชีพเพื่อการปกป้องคุ้มครองเด็ก 3) การระดมสรรพกำลังและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายจิตอาสาภาคสังคมในการปกป้องคุ้มครองเด็ก 4) การยกระดับมาตรฐานและขีดความสามารถการจัดบริการที่สอดคล้องต่อสภาพปัญหาและความต้องการอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ และครบวงจร 5) การพัฒนาระบบและกลไกการบริหารจัดการเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน การกำกับติดตาม และประเมินผล การถ่ายทอดและจัดการองค์ความรู้ 6) การสร้างความร่วมมือและกลไกประสานงานระหว่างประเทศในการปกป้องคุ้มครองเด็ก โดยขณะนี้อยู่ระหว่างการนำเสนอคณะรัฐมนตรี

บทที่ 6

สภาพแวดล้อมทางครอบครัวและการดูแลรูปแบบอื่น

(ข้อ 5, 9–11, 18 (1–2), 20, 21, 25, และ 27(4))

สภาพแวดล้อมทางครอบครัว

(ย่อหน้า 50) คณะกรรมการกระตุ้นให้รัฐภาคีคงความพยายามปฏิรูปกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบของบิดามารดา และพัฒนามาตรการเพื่อป้องกันไม่ให้ครอบครัวล่มสลาย และเสริมสร้างครอบครัวให้แข็งแกร่ง คณะกรรมการเสนอแนะรัฐภาคีทบทวนการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก (support facilities) ให้แก่ผู้ปกครองและผู้ดูแล และดำเนินมาตรการที่เหมาะสมเพื่อเสริมสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกดังกล่าวตามข้อบท 18 และ 27 ของอนุสัญญา คณะกรรมการเสนอแนะรัฐภาคีพิจารณาให้สัตยาบันต่ออนุสัญญากรุงเฮกที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ อนุสัญญาฉบับที่ 34 ว่าด้วยอำนาจศาล กฎหมายที่บังคับใช้ การยอมรับ การบังคับใช้ กฎหมาย และความร่วมมือเกี่ยวกับความรับผิดชอบของบิดามารดา และมาตรการเพื่อการคุ้มครองเด็ก (the relevant Hague Conventions, namely, Convention No. 34 on Jurisdiction, Applicable Law, Recognition, Enforcement and Cooperation in respect of Parental Responsibility and Measures for the Protection of Children)

48. จากสภาพปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัวลดน้อยลงอันเกิดจากการโยกย้ายถิ่นฐานภายในประเทศ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเด็กที่ถูกทอดทิ้งไว้กับปู่ย่าตายายนั้น นอกเหนือจาก**บทบัญญัติมาตรา 23 ของพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546** ได้กำหนดให้ผู้ปกครองอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และพัฒนาเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนไม่ต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และต้องคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนมิให้ตกอยู่ในภาวะอันน่าเกิดอันตรายต่อร่างกายหรือจิตใจ และปัจจุบันได้กำลังดำเนินปฏิรูปกฎหมายกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบของบิดามารดา โดยร่าง**พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ...** บัญญัติหน้าที่ของผู้ปกครองในการดูแลปกป้องคุ้มครองเด็กมิให้ตกอยู่ในภาวะที่น่าจะเกิดอันตรายต่อการพัฒนา รวมทั้งต้องให้เด็กมีพฤติกรรมที่สามารถแสดงบทบาทหน้าที่ของตนได้อย่างเหมาะสม

นอกจากนั้น เพื่อป้องกันการล่มสลายของครอบครัวไทยดำเนินมาตรการหลายประการเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว โดยไทยโดยมหาวิทยาลัยมหิดลและองค์การยูนิเซฟได้ร่วมดำเนินการศึกษาวิจัย 2 เรื่อง คือ

1) การศึกษาวิจัยถึงสถานการณ์ ผลกระทบ และแนวทางส่งเสริมสวัสดิภาพคุ้มครองและพัฒนาศักยภาพเด็กปฐมวัยที่ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ด้วยนวัตกรรมเสริมสร้างความรักความผูกพันในครอบครัวเพื่อสังคมที่ปลอดภัย

2) การวิเคราะห์สถานการณ์และการศึกษานโยบาย/มาตรการสำหรับครอบครัวผู้สูงอายุที่ประสบสภาวะยากลำบาก : ครอบครัวผู้สูงอายุดูแลเด็กตามลำพังและครอบครัวผู้สูงอายุตามลำพัง: ครอบครัวแห่ง

กลาง และการประเมินความเข้มแข็งของครอบครัว เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการดำเนินมาตรการเพื่อป้องกันไม่ให้ครอบครัวล่มสลายและสร้างให้ครอบครัวแข็งแกร่ง

49. ประเทศไทยมีการจัดบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็กเพื่อสนับสนุนการเลี้ยงดูเด็ก ดังนี้

1) มีโครงการโรงเรียนพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย เพื่อให้สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กตามมาตรฐาน และการเข้าถึงระบบการบริการสนับสนุนการเลี้ยงดูเด็กของภาครัฐอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณเงินสงเคราะห์ครอบครัวยากจน และเงินสงเคราะห์การเลี้ยงดูบุตรสำหรับครอบครัวยากจน

2) จัดตั้งสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อสนับสนุนการเลี้ยงดูเด็กทั่วประเทศ รวม 47,298 แห่ง ดำเนินการตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

3) จัดตั้งศูนย์พัฒนาครอบครัวในระดับชุมชนทั่วประเทศ รวม แห่ง ทำหน้าที่ประสานความร่วมมือในการพัฒนาสถาบันครอบครัวในลักษณะบูรณาการจากทุกภาคส่วนโดย มีศูนย์รวมในการพัฒนาครอบครัวที่มีการบริหารจัดการโดยชุมชน เพื่อชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถาบันครอบครัว

4) เงินอุดหนุนในการเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวยากจน เช่น เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด เงินอุดหนุนเด็กในครอบครัวครอบครัวยากจน เงินอุดหนุนการศึกษาสำหรับเด็กนักเรียนยากจน เงินอุดหนุนกรณีคลอดบุตรและเงินสงเคราะห์บุตรรายเดือนของกองทุนประกันสังคม รวมทั้งสิทธิประโยชน์ในการดูแลรักษา และตรวจสุขภาพครอบครัวกลุ่มถึงประชากรเด็กทุกคนของกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

ประเทศไทยได้การออกกฎหมายเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างประเทศเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิควบคุมดูแลเด็ก คือ พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในทางแพ่งเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิควบคุมดูแลเด็ก พ.ศ. 2555 และระเบียบของผู้ประสานงานกลางว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือและการขอความช่วยเหลือตามกฎหมายว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในทางแพ่งเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิควบคุมดูแลเด็ก พ.ศ. 2556 และปัจจุบันกำลังดำเนินการร่างกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบของบิดามารดาในการจ่ายค่าเลี้ยงดูบุตรอีกด้วย

ประเทศไทยกำลังพิจารณาเกี่ยวกับการเข้าร่วมเป็นภาคีของอนุสัญญากรุงเฮก ฉบับที่ 34 ว่าด้วยอำนาจศาล กฎหมายที่ใช้บังคับ การยอมรับ การบังคับใช้กฎหมาย และความร่วมมือเกี่ยวกับความรับผิดชอบของบิดามารดาและมาตรการเพื่อการคุ้มครองเด็ก (ข้อมูลเพิ่มเติม

การเลี้ยงดูทางเลือก

(ย่อหน้า 52) คณะกรรมการเน้นย้ำข้อเสนอแนะฉบับก่อนว่ารัฐภาคี

(ก) ดำเนินการศึกษาแบบครอบคลุมเพื่อประเมินสถานการณ์เด็กที่อยู่ในสถาบันรวมถึงสภาพความเป็นอยู่ แผนการดูแล และบริการที่จัดให้

(ข) กำหนดมาตรฐานชัดเจนสำหรับสถาบันและระบบครอบครัวอุปถัมภ์ที่มีอยู่ซึ่งรวมถึงกฎเพื่อให้เด็กและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจตามข้อบท 9 ของอนุสัญญาฯ และสร้างหลักประกันว่ามีการทบทวนการให้เด็กไปอยู่เป็นระยะ ตามความในข้อบท 25 ของอนุสัญญาฯ คณะกรรมการกระตุ้นให้รัฐภาคีจัดทำยุทธศาสตร์ระดับชาติว่าด้วยครอบครัวทดแทนชั่วคราว และนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่เด็ก

(ค) ดำเนินการให้มีการตรวจสอบติดตามสถาบันที่ให้การดูแลทางเลือกทุกแห่งอย่างใกล้ชิด ซึ่งรวมถึงกลไกตรวจสอบติดตามการร้องเรียนอิสระ และองค์กรพัฒนา โดยมุ่งสร้างหลักประกันว่ามีการคุ้มครองสิทธิเด็ก และให้เด็กสามารถใช้กลไกเหล่านี้โดยสะดวก

(ง) ดำเนินมาตรการที่จำเป็นทั้งปวงเพื่อให้เด็กในสถาบันเหล่านี้สามารถกลับคืนสู่ครอบครัวในทุกวาระที่เป็นไปได้ และใช้วิธีให้เด็กไปอยู่ในสถาบันต่าง ๆ เป็นทางเลือกสุดท้าย และ

(จ) ดำเนินมาตรการเชิงรุกเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวการสร้างสรรค์เสริมครอบครัว และการรักษาสถาบันครอบครัว ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดต้องไปอยู่สถาบันกันเป็นจำนวนมาก

คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีนำแนวทางปฏิบัติว่าด้วยการดูแลเด็กแบบทางเลือก (the Guidelines for the Alternative Care of Children) มาเป็นแนวทางในการดำเนินงาน ซึ่งแนบท้ายข้อมติสมัชชาใหญ่สหประชาชาติ 64/42 (the Alternative Care of Children annexed to the United Nations General Assembly resolution 64/142) ลงวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2552 (ย่อหน้า 52)

50. เพื่อประสิทธิภาพในการดูแลเด็กในเชิงสถาบัน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ร่วมกับองค์กรทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ ในปี 2557 มีการศึกษาทบทวนด้านการเลี้ยงดูทดแทน นโยบายสู่การปฏิบัติโดยมุ่งเน้นเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเอชไอวี/เอดส์ โดยนำแนวทางปฏิบัติว่าด้วยการดูแลเด็กแบบทางเลือก (the Guidelines for the Alternative Care of Children) มาเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อวิเคราะห์เหตุปัจจัยที่ส่งผลให้เด็กถูกส่งเข้าระบบการเลี้ยงดูทดแทน ปัจจัยที่ส่งผลให้การเลี้ยงดูทดแทนประสบความสำเร็จ รวมถึงประเด็นท้าทายต่าง ๆ ที่เกิดต่อเด็กติดเชื้อเอชไอวี รวมถึงมาตรการที่ใช้อยู่ ตลอดจนทบทวนนโยบาย รูปแบบ กลไก และมาตรฐานการเลี้ยงดูทดแทนสำหรับเด็ก เพื่อให้ระบบการเลี้ยงดูทดแทนของประเทศไทยมีคุณภาพและสิทธิสภาพมากยิ่งขึ้น โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

การศึกษาครั้งนี้พบว่า การจัดสรรทรัพยากรส่วนใหญ่สำหรับการเลี้ยงดูทดแทนถูกใช้สำหรับสถานสงเคราะห์ และมักจะเป็นการดูแลเด็กในระยะยาว ในขณะที่ทรัพยากรสำหรับการดูแลทดแทนในรูปแบบครอบครัวมีจำกัด สถานสงเคราะห์ทั้งในส่วนของภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศไทยเป็นในลักษณะแยกส่วนกัน ทำให้

เกิดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงานและไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และขาดการติดตามเด็กอย่างต่อเนื่องทำให้เด็กมีโอกาสเสี่ยงที่จะอยู่ในภาวะเสี่ยงต่ออันตราย การป้องกันการแยกเด็กจากครอบครัวและการเข้าไปอยู่ในสถานรองรับ จำเป็นต้องจัดการให้หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนดำเนินงานประสานและเสริมกันอย่างเป็นระบบ รวมถึงการจัดการกับอุปสรรคด้านวัฒนธรรมและบรรทัดฐานของสังคมที่ส่งเสริมการดูแลเด็กในสถานรองรับมากกว่าการให้เด็กได้รับการดูแลในครอบครัวหรือครอบครัวทดแทน มีตัวอย่างอย่างปฏิบัติที่ดีในภาครัฐและภาคเอกชน เช่น เครือข่ายการสนับสนุนพ่อแม่ที่อยู่รับเชื้อเอชไอวีโดยมูลนิธิธิดาเมตตาธรรม จังหวัดพะเยา โครงการครอบครัวอุปการะรวมเด็กที่ติดเชื้อเอชไอวีโดยสหทัยมูลนิธิ และสถานสงเคราะห์เด็กบ้านเวียงพิงค์ ทั้งนี้รัฐบาลควรมีการทบทวนนโยบาย กฎหมาย รวมทั้งการจัดทำยุทธศาสตร์ครอบครัวทดแทนเพื่อขยายแนวทางการปฏิบัติดังกล่าวให้กว้างขวางขึ้น

ด้านคุณภาพของสถาบันที่ให้การดูแลทางเลือก ได้มีการจัดทำดำเนินงานตามมาตรฐานส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับเด็กในสถานรองรับเด็ก เพื่อใช้ในการประเมินมาตรฐานการให้บริการสถานรองรับเด็กของรัฐ จำนวน 30 แห่ง ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ การจัดการองค์กรและการบริหาร บุคลากร สภาพแวดล้อม บริการและกิจกรรมสำหรับเด็ก และตัวเด็ก โดยดำเนินการตรวจประเมินมาตรฐานอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีตั้งแต่ปี 2551 ผลการประเมินพบว่า สถานรองรับทั้งหมดผ่านการประเมินตามมาตรฐาน และในปี 2560 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อยู่ระหว่างปรับปรุงมาตรฐานดังกล่าวเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติว่าด้วยการดูแลเด็กแบบทางเลือก (the Guidelines for the Alternative Care of Children) สถานการณ์สังคมที่เปลี่ยนแปลง และสอดคล้องกับการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์การสวัสดิการสังคมของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยปรับเหลือมาตรฐาน 3 ด้าน คือ การจัดการองค์กรและการบริหาร การให้บริการ และคุณภาพการให้บริการ มีการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กในสถานสงเคราะห์ และดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนในสถานสงเคราะห์ คือ โครงการเพชรน้ำหนึ่ง รูปแบบ One Talent One Model เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ยังคงมีความท้าทายด้านมาตรฐานของสถาบันของเอกชนที่ยังไม่มีการสำรวจข้อมูลที่แน่นอน และยังไม่มีการจัดทำมาตรฐานขึ้นมาอย่างเป็นรูปธรรม

ด้านการตรวจสอบติดตามสถานรองรับ ไทยยังขาดกลไกกลางอิสระในการตรวจสอบการดำเนินงานของสถาบันทั้งรัฐและเอกชนอย่างชัดเจน สถานสงเคราะห์มีการจ้างสถาบันการศึกษา หรือนักวิชาการภายนอกเข้ามาตรวจสอบมาตรฐานการดำเนินงาน

ไทยดำเนินมาตรการเพื่อให้เด็กในสถานรองรับสามารถกลับคืนสู่ครอบครัว โดยการจัดหาครอบครัวอุปถัมภ์ พัฒนาครอบครัวอุปถัมภ์ทางเลือกโดยให้องค์กรเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม ประสานความร่วมมือด้านครอบครัวอุปถัมภ์กับมูลนิธิ Care for Children ประเทศอังกฤษ อาทิสถานสงเคราะห์เด็กเวียงพิงค์ /บ้านเด็กชายเชียงใหม่ โดยให้เด็กออกจากสถานสงเคราะห์ โดยมีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่สถานสงเคราะห์เด็ก การเตรียมความพร้อมของเด็กก่อนออกจากสถาบันเพื่อให้สามารถอยู่กับครอบครัวได้ โดยนำร่องที่สถานสงเคราะห์

เด็กชายบ้านเชียงใหม่ ประมาณ 20 ครอบครัว มีสถานสงเคราะห์เข้าร่วมโครงการแล้ว 20 แห่ง มีการนำเด็กในสถานสงเคราะห์ให้ชุมชนได้เลี้ยงดู

เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กต้องเข้าสู่การดูแลของสถาบัน ประเทศไทยได้ดำเนินมาตรการเชิงป้องกันหลายประการประเมินสถานการณ์เด็กที่ถูกแยกจากสภาพแวดล้อมทางครอบครัว มีการจัดการดูแลทางเลือกสำหรับเด็ก มีการส่งเสริมการเลี้ยงดูเด็กทางเลือกในรูปแบบของครอบครัวอุปถัมภ์ เครือญาติอุปถัมภ์ แทนการส่งเด็กเข้าสู่สถาบัน มีการจัดทำยุทธศาสตร์ในการดูแลเด็กในครอบครัวทดแทน มีการดำเนินมาตรการป้องกันการส่งเสริมให้พ่อแม่มีความสามารถในการดูแลเด็ก อาทิ การมีเครือข่ายท้องถิ่นพร้อม เอกชนและรัฐ เพื่อป้องกันการตั้งครุฑ และการให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งการฝึกอบรมบุคลากร และการป้องกันการทิ้งเด็ก หรือกรณีเด็กพิการ มีการปรับเปลี่ยนทัศนคติของพ่อแม่ผู้ปกครองที่มีลูกเป็นเด็กพิการ และสนับสนุนให้มีความรู้ในการดูแล ดำเนินการสร้างเสริมความเข้มแข็งของครอบครัว ภายใต้โครงการการส่งเสริมสถาบันครอบครัว คลินิกครอบครัว โครงการศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน กิจกรรมโครงการบ้านหลังเรียน กิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ กิจกรรมการพัฒนาสตรีและเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว กิจกรรมร้อยรวมคน 3 วัย สานสายใยรักแห่งครอบครัว / ครอบครัวทดแทน จัดตั้งขึ้นในปี 2554 โดยร่วมกับ องค์การ Care for children เป็นต้น

การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

(ย่อหน้า 53) คณะกรรมการต้อนรับพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. 2553 และรับทราบด้วยความยินดีว่ารัฐภาคีให้ความสำคัญกับการรับบุตรบุญธรรมภายในประเทศมากกว่าการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมข้ามประเทศ และมีการตั้งกฎระเบียบเกี่ยวกับการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมข้ามประเทศ เนื่องจากมีเด็กจำนวนมากที่อยู่ในสถานการณ์อ่อนแอต่อแหลมในรัฐภาคีโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กทุพพลภาพ เด็กยากจน เด็กเร่ร่อนในสถานการณ์ต่าง ๆ และเด็กไร้รัฐ รวมถึงสถานการณ์ปัญหาการค้ามนุษย์ คณะกรรมการเสนอแนะรัฐภาคีประกันให้มีระบบตรวจสอบติดตามกระบวนการรับบุตรบุญธรรมที่มีประสิทธิภาพ

51. ประเทศไทยมีกฎหมายและกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการรับบุตรบุญธรรมที่ชัดเจนที่มีการกำหนดมาตรการหลายประการเพื่อให้ระบบการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง ทั้งการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. 2553 และแนวทางการปฏิบัติในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ดำเนินการสร้างความรู้ตระหนักรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องและสังคมเรื่องการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม โดยจัดโครงการให้ความรู้ ความเข้าใจ การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และโครงการเตรียมความพร้อมให้แก่ชาวไทยและต่างชาติในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และจัดอบรมและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. 2553 และที่สำคัญมีการพัฒนาระบบการติดตามผลการเลี้ยงดู ความก้าวหน้าและพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กที่เป็นบุตรบุญธรรม หลังจากที่ได้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเสร็จสิ้นตามกฎหมายแล้วไม่ว่าจะเป็นชาวไทย หรือชาวต่างประเทศเพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้า การ

เจริญเติบโต และพัฒนาการของเด็กในด้านต่าง ๆ โดยวิธีการส่งแบบสอบถามการเยี่ยมบ้านเพื่อสอบถามสภาพครอบครัว การจัดโครงการสู่มาตุภูมิ สำหรับครอบครัวชาวต่างประเทศ และการจัดโครงการต่างๆ สำหรับครอบครัวชาวไทย เป็นต้น มีการให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครอบครัวเกี่ยวกับปัญหาในการเลี้ยงดูบุตรบุญธรรม รวมทั้งการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาเพื่อให้บิดามารดาบุญธรรมและบุตรบุญธรรมสามารถอยู่ร่วมครอบครัวกันได้อย่างมีความสุข และเป็นครอบครัวที่เข้มแข็ง สำหรับกรณีการบุตรบุญธรรมข้ามประเทศ ใช้กลไกการติดตามผ่านเครือข่ายองค์กรต่างประเทศเพื่อการรายงานการเลี้ยงดูจนเด็กถึงอายุ 18 ปี

การละเมิด และการทอดทิ้งเด็ก

(ย่อหน้า 55) คณะกรรมการเสนอแนะรัฐภาคีให้ดำเนินมาตรการที่จำเป็นเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมทำให้ครอบครัวที่แยกจากกันด้วยเหตุจากการโยกย้ายถิ่นฐานได้อยู่กันพร้อมหน้า รวมถึงความเป็นไปได้ที่ให้บิดามารดา นำบุตรไปอยู่ในเขตเมืองพร้อมตน คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีสอดคล้องกับเด็กกำพร้าและสร้างหลักประกันว่าเด็กกำพร้าจะมีครอบครัวอุปถัมภ์ทันกาลตามสมควร

52. ไทยดำเนินมาตรการเพื่อให้ครอบครัวที่แยกจากกันด้วยเหตุโยกย้ายถิ่นฐานได้อยู่พร้อมหน้า อาทิ การให้เงินอุดหนุนให้แก่ครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากสภาพปัญหาทางสังคม มีการดำเนินโครงการต่าง ๆ เพื่อสร้างหลักประกันการเลี้ยงดูเด็ก รวมไปถึงการมีครอบครัวอุปถัมภ์แก่เด็กกำพร้า อาทิ โครงการ Global Fund Alternative Care โครงการสร้างเสริมประสบการณ์เด็กปฐมวัย (เด็กโยกย้ายถิ่น) เพื่อเสริมสร้างความรู้ผู้ปกครองในการดูแลเด็ก โรงเรียนพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่พ่อแม่คนที่สอง และผู้ดูแลเด็ก โครงการสนับสนุนนมสำหรับเด็กที่แม่ติดเชื้อเอชไอวี เอดส์ และใช้มาตรการตรวจสอบข้อมูลการรับบุตรบุญธรรม เป็นต้น รวมไปถึงรัฐบาลมีนโยบายในการสร้างโอกาส อาชีพ และรายได้ที่มั่นคง ส่งผลให้แรงงานสามารถสร้างรายได้ของตนได้โดยอาศัยในพื้นที่ของตน โดยไม่ต้องโยกย้ายเข้าไปในพื้นที่เมือง

กรณีเด็กที่ติดตามบิดามารดาที่เข้ามาทำงานในเขตเมือง ได้มีมาตรการเพื่อสนับสนุนการเลี้ยงดูบุตรหลายประการ อาทิ การจัดสวัสดิการการเลี้ยงดูลูกในสถานที่ทำงาน เพื่อสนับสนุนการเลี้ยงดูบุตรของแรงงานในเขตพื้นที่เมือง

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 33 ให้หลักประกันว่าเด็กที่ถูกทอดทิ้ง หรือเด็กกำพร้าจะต้องได้รับการดำเนินการเพื่อให้ได้รับการอุปการะในครอบครัวอุปถัมภ์หรือสถานรับเลี้ยงเด็กที่เหมาะสมและยินยอมรับเด็กไว้อุปการะ แต่ยังคงมีข้อจำกัดเนื่องจากปัญหาขาดความเชื่อมโยงและประสานงานระหว่างกัน ผู้ปฏิบัติงานใช้การตีความขอบเขตของเด็กกลุ่มเป้าหมายในความหมายที่จำกัด ไม่ยืดหยุ่น แนวทางการประสานส่งต่อกลุ่มเด็กเป้าหมายต่าง ๆ อย่างครอบคลุม

กรณีเด็กกำพร้า เพราะถูกทอดทิ้ง หรือกรณีบิดามารดาเสียชีวิตสืบเนื่องจากโรคเอดส์นอกจากนี้ ไทยยังดำเนินนโยบายในการจัดหาครอบครัวทดแทนถาวร (ครอบครัวบุญธรรม) อย่างต่อเนื่อง โดยความพยายามในการสร้างหลักประกันแก่เด็กกำพร้าในการได้รับการดูแลโดยครอบครัวทดแทนยังปรากฏในร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ... อีกหลายมาตรา (ข้อมูลหลักประกันที่ชัดเจนอื่น ๆ ที่จะสามารถอ้างเพื่อสนับสนุน)

บทที่ 7

ความพิการ สุขภาพ และ สวัสดิการพื้นฐาน

(ข้อ 6, 18(3), 23 24 26 27(1-3))

เด็กพิการ

(ย่อหน้า 57) คณะกรรมการเสนอแนะรัฐภาคีให้ทบทวนสถานการณ์ของเด็กพิการด้านการเข้าถึงบริการด้านการศึกษา และให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาแบบเปิดโอกาสในวงกว้างมากกว่าการจัดให้เด็กเข้าศึกษาในสถาบันเฉพาะด้าน ให้เป็นจริง คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีกำหนดเป้าหมายเด็กพิการในนโยบายเยาวชน ทั้งนี้โดยพิจารณาคำแนะนำทั่วไปของคณะกรรมการฉบับที่ 9 พ.ศ. 2548 เกี่ยวกับสิทธิของเด็กพิการ (General comment No. 9 (2006) on the rights of children with disabilities)

53. คณะรัฐมนตรีได้มีมติรับรองในหลักการร่างแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติฉบับที่ 5 ที่จะใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานสำหรับคนพิการ ระหว่าง พ.ศ.2560-2564 เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2560 ในการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาชีวิตคนพิการแห่งชาติฉบับที่ 4 (ซึ่งใช้ในการดำเนินงานช่วง พ.ศ. 2554-2559) ได้มีการประเมินสถานการณ์คนพิการทุกประเภท รวมถึงศึกษาของเด็กคนพิการ พบว่ามีการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในทุกระดับ ทั้งนี้ มีโรงเรียนเฉพาะความพิการจำนวน 46 โรงเรียน มีนักเรียนพิการจำนวน 12,975 คน การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมมีนักเรียนพิการจำนวน 386,823 คน ใน 21,972 โรงเรียนทั่วประเทศ และพัฒนาศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ เป้าหมาย 1 อำเภอ 1 ศูนย์การเรียน

อย่างไรก็ตามพบว่า คนพิการที่ไม่ได้รับการศึกษา จำนวน 616,783 คน คิดเป็นร้อยละ 37.55 ของคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ โดยคนพิการที่ไม่ได้รับการศึกษาสามารถแบ่งออกได้เป็น คนพิการ ที่ยังไม่ถึงเกณฑ์ที่จะเรียนหนังสือจำนวน 3,305 คน และคนพิการที่อายุถึงเกณฑ์แต่ไม่รับการการศึกษาจำนวน 613,478 คน สำหรับคนพิการที่ได้รับการศึกษา พบว่าคนพิการมีการศึกษาในระดับประถมศึกษาจำนวนมากสุด 843,819 คน (ร้อยละ 51.37) รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาจำนวน 115,664 คน (ร้อยละ 7.04) ระดับประกาศนียบัตร จำนวน 22,004 คน (ร้อยละ 1.34) ระดับปริญญาตรี จำนวน 14,166 คน (ร้อยละ 0.86) ระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 1,885 คน (ร้อยละ 0.11) และคนพิการที่ได้รับการศึกษาในระดับอนุปริญญา จำนวน 1,308 คน (ร้อยละ 0.88)

54. นอกจากนั้นประเทศไทยได้ดำเนินการปรับปรุงหลักเกณฑ์การประเมินความพิการทุกประเภทในเด็ก รณรงค์สร้างความตระหนักให้กับแพทย์ บุคลากรที่ดูแลเด็ก และได้มีโครงการปฏิบัติการระดับชาติเพื่อวางแผนป้องกันและดูแลรักษาความพิการแต่กำเนิดในประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วยโรค 5 โรค คือ 1) อากาตาร์ 2) โรคหลอดเลือดประสาทไม่ปิด 3) ภาวะปากแหว่งเพดานโหว่ 4) โรคกล้ามเนื้อเสื่อมดูเชน 5) ภาวะแขนขาพิการแต่กำเนิด

ประเทศไทยได้ดำเนินการด้านการศึกษาระบบเปิดโอกาสโดยมีการจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการทั่วไปครบ 77 จังหวัด ทั่วประเทศ นอกจากนั้นได้จัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูเฉพาะความพิการโดยการสนับสนุนของการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการ ซึ่งกำหนดเป็นนโยบายที่จะให้มีขึ้นในมีทุกอำเภอ ในด้านการพัฒนาบุคลากรและหลักสูตรสำหรับการดูแลคนพิการได้มีการจัดทำหลักสูตร EI (EI - early intervention) และฝึกอบรมแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เด็กพิการไทยทุกคนได้รับโอกาสเข้าถึงบริการทางการศึกษาตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ

การรักษาสุขภาพและบริการสุขภาพ

(ย่อหน้า 59) คณะกรรมการกระตุ้นให้รัฐภาคีเร่งรัดมาตรการปรับปรุงภาวะโภชนาการของเด็กทุกคน ทั้งนี้ ไม่เกี่ยวข้องกับสถานะด้านเศรษฐกิจของครอบครัวเด็ก ระดับการศึกษาของมารดา ภูมิภาคหลังด้านภาษาว่าใช้ภาษาไทยหรือภาษาอื่น และสถานที่ตั้งภูมิศาสตร์ว่าอยู่ในเขตเมือง ชนบท หรือพื้นที่ห่างไกล คณะกรรมการสนับสนุนให้รัฐภาคีดำเนินการวิเคราะห์สาเหตุและระดับภาวะทุโภชนาการของเด็กด้อยโอกาส นอกจากนี้ คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีปรับปรุงประเด็นต่าง ๆ รวมถึงสถานะโภชนาการของเด็กโดยการควบคุมภาวะการขาดสารไอโอดีนโดยตรากฎหมายและนโยบายเพื่อบรรลุผลการเสริมไอโอดีนถ้วนหน้า และสร้างหลักประกันให้มีการปฏิบัติตามและมีการบริโภคเกลือที่มีสารไอโอดีนโดยถ้วนหน้า

55. ประเทศไทยตระหนักว่า การขาดโภชนาการที่ดีกีดขวางการเจริญเติบโตของเด็ก ทำให้สติปัญญาพัฒนาช้า ลดทอนศักยภาพ อันเป็นปัญหาหนึ่งของความยากจนรายบุคคล จากรายงานผลการสำรวจพหุดัชนีแบบจัดกลุ่มของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2555 (Multiple Indicator Cluster Survey – MICS) พบว่า เด็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้มีภาวะทุโภชนาการเรื้อรังน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานและเตี้ยในสัดส่วนที่สูงกว่าภาคอื่น และ เด็กที่อยู่ในครัวเรือนที่ยากจนมาก มีภาวะเตี้ยแคระแกร็นและน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานสูงกว่าเด็กที่อยู่ในครัวเรือนที่ร่ำรวยมาก

56. การส่งเสริมภาวะโภชนาการที่ดีของเด็กมีสำนักงานโภชนาการ กระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบนโยบาย การส่งเสริมสุขภาพตามมาตรฐานด้านโภชนาการประสานงานจัดวางระบบกำกับติดตามและประเมินผล และประสานงานกับหน่วยงานต่างๆในการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยมีศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 12 เขตครอบคลุมทั่วประเทศ สำนักงานฯ ได้จัดทำระบบรายงานสถานการณ์โภชนาการประจำปีตามตัวชี้วัดโภชนาการเด็กเพื่อประโยชน์ในการวางแผนและกำหนดมาตรการด้านโภชนาการของประเทศ โดยยุทธศาสตร์การเจริญเติบโตเด็กแรกเกิด ถึง 18 ปี และหญิงตั้งครรภ์ เป็นยุทธศาสตร์สำคัญหนึ่งในสามด้าน

57. มาตรการตามแผนยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาภาวะทุโภชนาการในกลุ่มเด็กแรกเกิด-18 ปี และหญิงตั้งครรภ์ ที่สำคัญเช่น มาตรการการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ส่งเสริมอาหารสำหรับหญิงตั้งครรภ์และให้นมบุตร อาหารทารกและอาหารเสริมตามวัย อาหารกลางวันในโรงเรียน มาตรการการส่งเสริมการบริโภคอาหารตามธงโภชนาการและโภชนบัญญัติ 9 ประการ (Food Based Dietary Guidelines, FBDG)

58. กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมภาวะโภชนาการที่ดีในโรงเรียน เช่น การลดหรืองดจำหน่ายขนมขบเคี้ยวกินเล่น (ขนมกรุบกรอบ) น้ำอัดลม ให้ผู้ค้าลดน้ำตาลในเครื่องดื่มที่ขายในโรงเรียน การจัดหาเครื่องดื่มสะอาดให้ดื่มฟรี จัดอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการโดยมีผักทุกมื้อ และมีผลไม้อย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 วัน ห้ามโฆษณาอาหาร ขนมห และเครื่องดื่มที่ไม่มีประโยชน์ ดูแลอาหารรอบโรงเรียนไม่ให้เป็นอันตรายต่อสุขภาพ มีการเฝ้าระวังและประเมินภาวะโภชนาการโดยให้ชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงเด็กอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ยังกำหนดให้โรงเรียนมีการรายงานผลตามมาตรการที่กำหนดอย่างสม่ำเสมอ

59. มีการพัฒนาระบบการส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเรียนประเมินภาวะสุขภาพเด็กวัยเรียนอย่างบูรณาการเน้นหนักใน 7 ประเด็นสำคัญด้านสุขภาพ ได้แก่ 1) การป้องกันภาวะอ้วน 2) ส่งเสริมให้ส่วนสูงอยู่ในระดับดีและรูปร่างสมส่วน 3) พัฒนาความฉลาดทางสติปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์(IQ/EQ) ช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาในการเรียน(เช่น LD, ADHD) 4) การได้รับวัคซีนครบถ้วน 5) ส่งเสริมสุขภาพช่องปาก 6) ความสามารถในการมองเห็นและการได้ยินที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ 7) การได้รับธาตุเหล็กสม่ำเสมอ

60. ดำเนินการวิเคราะห์สาเหตุและระดับภาวะทุพโภชนาการของเด็กด้วยโอกาส การควบคุมภาวะการขาดสารไอโอดีนโดยตรากฎหมายและนโยบายเพื่อบรรลุผลการเสริมไอโอดีนถ้วนหน้าเพื่อแก้ปัญหาการขาดสารไอโอดีนในเด็ก ประเทศไทยได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการป้องกัน แก้ไข และจัดการขาดสารไอโอดีนในเด็ก และเยาวชนขึ้นเพื่อเป็นหน่วยงานวางแผนและประสานงานระดับชาติในการแก้ปัญหาการขาดไอโอดีนในเด็ก ในการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมเพื่อแก้ไขปัญหานี้ เช่น การดำเนินการตามโครงการเกลือเสริมไอโอดีนถ้วนหน้า Universal Salt Iodization โดยมีกฎหมายกำหนดให้เกลือสำหรับบริโภค¹ และน้ำเกลือสำหรับปรุงอาหาร² เป็นอาหารที่ต้องควบคุมคุณภาพ โดยกำหนดให้มีการเสริมไอโอดีนในผลิตภัณฑ์ คณะกรรมการฯ จะกำกับดูแลการเฝ้าระวังคุณภาพหรือมาตรฐานเกลือไปบริโภค นอกจากนี้ยังมีโครงการติดตามและส่งเสริมสนับสนุนการผลิตผลิตภัณฑ์ที่เสริมไอโอดีน การจ่ายยาเม็ดเสริมไอโอดีนให้หญิงตั้งครรภ์ และแม่ที่ให้นมบุตร

61. เพื่อให้เด็กที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนได้เข้าถึงบริการด้านสุขภาพขั้นพื้นฐานตามมาตรฐานสิทธิมนุษยชน ประเทศไทยได้ดำเนินการจัดให้มีระบบบริการสาธารณสุขสำหรับเด็กที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร

62. ส่วนการประกันสุขภาพสำหรับเด็กที่เป็นสมาชิกของแรงงานอพยพนั้น พ่อ แม่ของเด็กสามารถซื้อประกันสุขภาพให้กับเด็กได้ในอัตราปีละ 365 บาท (ประมาณ 10 ดอลลาร์อเมริกา) หรือเฉลี่ยวันละ 1 บาทซึ่ง จะได้รับการบริการสุขภาพเหมือนเด็กไทยที่อยู่ในระบบประกันสุขภาพ ในการเข้ารับการรักษาพยาบาลสามารถใช้บริการในสถานพยาบาลตามความประสงค์ที่ได้ ในกรณีฉุกเฉินสามารถรับการรักษาได้ทุกที่ เด็กต่างชาติที่เรียนในโรงเรียนจะได้รับการดูแลสุขอนามัยและโภชนาการเช่นเดียวกับเด็กไทย

¹ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องเกลือสำหรับบริโภค ลว. วันที่ 16 มีนาคม พ.ศ.2554

² ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องน้ำเกลือสำหรับปรุงอาหาร ลว. 27 กันยายนพ.ศ.2553

63. ในกรณีที่เด็กต่างชาติไม่อยู่ในระบบประกันสุขภาพเลย ประเทศไทยมีโครงการบริการเยี่ยมเยียนดูแลรักษาสุขภาพ ที่เน้นการป้องกันโรคติดต่อแก่เด็กกลุ่มพิเศษต่างๆ เช่น เด็กผู้อพยพ เด็กสมาชิกแรงงานอพยพ การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

(ย่อหน้า 61) คณะกรรมการเสนอแนะรัฐภาคีให้สร้างเสริมและขยายความพยายามเพื่อส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างต่อเนื่องกันไปเป็นเวลาหกเดือน โดยยกระดับความตระหนักและให้การศึกษาแก่สาธารณชน โดยเฉพาะมารดาเกี่ยวกับความสำคัญของการให้ทารกดื่มนมแม่ และความเสี่ยงจากอาหารทดแทนนมแม่ คณะกรรมการกระตุ้นให้รัฐภาคีใช้กฎหมายควบคุมกิจกรรมการตลาดสำหรับอาหารทดแทนนมแม่ตามประมวลจริยธรรมการตลาดระหว่างประเทศสำหรับอาหารทดแทนนมแม่ (the International Code of Marketing of Breast-milk Substitutes) และสร้างหลักประกันว่าจะมีการปฏิบัติตามและตรวจสอบติดตามประมวลจริยธรรมให้มีประสิทธิผล นอกจากนี้ คณะกรรมการยังกระตุ้นรัฐภาคีดำเนินมาตรการเปลี่ยนให้สถาบันผดุงครรภ์มารดา (maternity institutions) ทุกแห่งให้เป็นโรงพยาบาลที่มีบรรยากาศเอื้อต่อเด็ก โดยสนับสนุนการให้ทารกดื่มนมแม่และสร้างหลักประกันว่าผู้ประกอบการวิชาชีพด้านสุขภาพที่ทำหน้าที่ดูแลมารดาได้รับการอบรมด้านการให้ทารกดื่มนมมารดา

64. ยกระดับความตระหนักและให้การศึกษาแก่สาธารณชนเกี่ยวกับความสำคัญของการให้ทารกดื่มนมแม่ โดยในปี 2555 อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนในช่วงอายุ 0-1, 3 และ 6 เดือนของไทยอยู่ที่ร้อยละ 30, 15 และ 12.3 ตามลำดับ เปรียบเทียบกับปี 2549 อยู่ที่ร้อยละ 11.6, 7.6 และ 5.4 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ) แม้ว่าดีขึ้นในภาพรวมแต่ยังไม่บรรลุเป้าหมายที่องค์การอนามัยโลกกำหนดไว้

65. ในด้านนโยบาย ประเทศไทยยึดถือนโยบายส่งเสริมให้เด็กดื่มนมแม่อย่างเดียวจนถึงอายุ 6 เดือน และดื่มนมแม่ร่วมกับอาหารตามวัยจนถึงอายุ 2 ขวบ และดำเนินการตามคำแนะนำขององค์การอนามัยโลกเกี่ยวกับมาตรการการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเคร่งครัดมาตลอด อย่างไรก็ตามหลายปีที่ผ่านมากลุ่มผลิตภัณฑ์อาหารเด็กข้ามชาติได้ใช้กลยุทธ์ทางการตลาด โดยอาศัยอิทธิพลทางด้านทุน และการโฆษณาทำให้แม่และประชาชนโดยทั่วไปเกิดความไขว่เขวเกี่ยวกับคุณค่าของนมแม่ มาตรการจำเป็นในการในการส่งเสริมแม่ให้เลี้ยงลูกด้วยนมแม่แล้วยังต้องสร้างความเชื่อมั่นของสังคมต่อนโยบายนมมารดา ที่อยู่บนพื้นฐานทางข้อมูลทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์ด้วย

66. การดำเนินงานส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ มีกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานหลักในการนำเสนอแนะนโยบาย และจัดทำแผนประเมินและประสานงานกับหน่วยงานปฏิบัติ เช่น โรงพยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล คลินิกเด็ก และ สาธารณสุขในท้องที่ทั่วประเทศ นอกจากนี้ยังมีเครือข่ายรณรงค์ที่เข้มแข็งจากภาคประชาสังคม สถาบันการศึกษาและองค์กรวิชาชีพ โดยรัฐบาลให้สนับสนุนทางการเงินอย่างต่อเนื่อง มีการดำเนินการที่สำคัญ เช่น

1). การพัฒนาคุณภาพการฝากครรภ์ตามมาตรฐานองค์การอนามัยโลกโดยมีการจัดทำแนวทางปฏิบัติ (Guidelines) ซึ่งทารกในครรภ์ทุกคนต้องได้รับสิทธิ การให้คำแนะนำแก่แม่เกี่ยวกับการเลี้ยงดูลูกและการให้นมลูกอย่างถูกวิธีทั้งก่อนการคลอดและหลังการคลอด โดยพยาบาล/ผดุงครรภ์ รวมถึงระหว่างการตรวจเยี่ยมสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขชุมชน

2). มูลนิธิศูนย์นมแม่แห่งประเทศไทย ที่สนับสนุนโดย สสส ได้พัฒนางานวิชาการ การวิจัยและการจัดการความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ เพื่อเผยแพร่ให้กับกลุ่มแม่ ครอบครัวยุคใหม่ และสังคม ให้การสนับสนุนการมีส่วนร่วมและพัฒนาความเข้มแข็งเครือข่าย และสื่อสารเพื่อสร้างความความรู้และเข้าใจความสำคัญของการผลักดันนโยบายระดับชาติที่เอื้อต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

3). กำหนดให้โรงพยาบาลทุกแห่งมีมุมสำหรับแม่ให้นมมารดา และมุมความรู้สำหรับนมแม่ นอกจากนี้ยังสนับสนุนให้ผู้ประกอบการเช่นห้างสรรพสินค้าและสถานที่สาธารณะมีสถานที่ให้บริการให้นมแม่

4). การสนับสนุนให้สถานประกอบการจัดตั้งตั้งศูนย์เลี้ยงเด็ก และมุมความรู้เกี่ยวกับนมแม่ในสถานประกอบการและส่งเสริมให้คนงานเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

67. (ใช้กฎหมายควบคุมกิจกรรมการตลาดสำหรับอาหารทดแทนนมแม่และสร้างหลักประกันว่าจะมีการปฏิบัติตามและตรวจสอบติดตามประมวลจริยธรรมให้มีประสิทธิผล) การป้องกันไม่ให้บริษัทผลิตอาหารสำหรับเด็กใช้กลยุทธ์ทางการตลาดเบี่ยงเบนแม่ไปใช้ผลิตภัณฑ์นมแทนนมแม่ได้จัดทำร่าง พ.ร.บ. การควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารก และเด็กเล็กและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ขณะนี้อยู่ในการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ยังไม่ประกาศใช้เป็นกฎหมาย) โดยยึดประมวลจริยธรรมการตลาดระหว่างประเทศสำหรับอาหารทดแทนนมแม่เป็นกรอบในการจัดทำ มีการสร้างความตระหนักให้กับธุรกิจอาหารเสริมและอาหารสำหรับทารก โดยเฉพาะการโฆษณาการรณรงค์ให้มีกรอบจรรยาบรรณของบริษัทธุรกิจผลิตภัณฑ์อาหารสำหรับทารก มีการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับนมแม่และผลิตภัณฑ์นม และวิพากษ์วิจารณ์ผลกระทบของการโฆษณาและกลยุทธ์ของการตลาดผลิตภัณฑ์นม และเผยแพร่ความเข้าใจเรื่อง เพื่อประโยชน์ในการพิจารณา พ.ร.บ. การควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารก ซึ่งดำเนินการโดยเครือข่ายนมแม่

68. การเปลี่ยนให้สถาบันผดุงครรภ์มารดา (maternity institutions) ทุกแห่งให้เป็นโรงพยาบาลที่มีบรรยากาศเอื้อต่อเด็ก

69. สร้างหลักประกันว่าผู้ประกอบการวิชาชีพด้านสุขภาพที่ทำหน้าที่ดูแลมารดาได้รับการอบรมด้านการให้ทารกที่มมนมมารดา โดยมีการดำเนินการ เช่น

1). มีความตกลงระหว่างเครือข่ายการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่กับมหาวิทยาลัยที่ผลิตแพทย์จำนวนทั้ง 16 แห่ง ในการจัดการเรียนการสอนด้านการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างต่อเนื่อง พัฒนากลไกการประสานงานระหว่างภาคีเครือข่ายหุ้นส่วนภาครัฐ ภาคธุรกิจ และองค์กรเอกชนให้มีประสิทธิภาพ

2). การอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรทางการแพทย์และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการให้นมมารดา

สุขอนามัยวัยรุ่น

(ย่อหน้า 63) คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคี

(ก) ดำเนินการมาตรการที่จำเป็นทั้งปวงเพื่อให้การศึกษาแก่เด็ก วัยรุ่น และครอบครัวในชุมชนต่างๆ เกี่ยวกับเอชไอวี/เอดส์ และโรคที่ส่งผ่านทางเพศสัมพันธ์อื่น ๆ

(ข) ขยายบริการด้านสุขภาพและสังคมที่สำคัญแก่เด็กและครอบครัวในกลุ่มประชากรชายขอบ และต่อสู้กับการตีตราบาป และการเลือกปฏิบัติทุกรูปแบบอย่างจริงจัง

(ค) เร่งรัดความพยายามการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับผลกระทบเชิงลบของการตั้งครรภ์ในวัยเยาว์ และการทำแท้ง

(ง) เสริมสร้างโครงการสุขภาพเกี่ยวกับแผนงานอนามัยเจริญพันธุ์ในวัยรุ่น ซึ่งรวมถึงการศึกษาด้านทักษะชีวิต และ

(จ) ประกันว่าการจัดบริการสุขภาพที่ครอบคลุม การสนับสนุนและการให้คำปรึกษาโดยปกปิด ข้อมูลส่วนบุคคลสำหรับเด็กสาวที่ตั้งครรภ์ และเร่งกระบวนการรับรอง/การให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติอนามัยเจริญพันธุ์

70. (ให้การศึกษาแก่เด็ก วัยรุ่น และครอบครัวในชุมชนต่าง ๆ เกี่ยวกับเอชไอวี/เอดส์ และโรคที่ส่งผ่านทางเพศสัมพันธ์อื่น ๆ) ในรอบรายงานนี้ประเทศไทยได้ใช้แผนแผนยุทธศาสตร์เอดส์แห่งชาติ ปี พ.ศ. 2555-2559 เพื่อดำเนินงานในการการให้ความรู้แก่เด็กวัยรุ่นและครอบครัวเกี่ยวกับเอชไอวี/เอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ แผนดังกล่าวมียุทธศาสตร์ 5 ด้านได้แก่ 1)การป้องกันให้ครอบคลุมประชากรที่มีพฤติกรรมเสี่ยงและมีจำนวนการติดเชื้อรายใหม่ 2) การปกป้องทางสังคมและกฎหมายที่มีความสำคัญต่อการป้องกันและการรักษา 3) สร้างความร่วมมือรับผิดชอบและร่วมเป็นเจ้าของร่วมในระดับท้องถิ่นเพื่อขยายการดำเนินงานป้องกัน 4) พัฒนาระบบข้อมูลเชิงยุทธศาสตร์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานทุกระดับ 5) ยกระดับคุณภาพของมาตรการและแผนงานที่มีอยู่เดิมให้เข้มข้นและมีบูรณาการ การดำเนินงานที่สำคัญ เช่น การให้ความรู้แก่เด็กเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์โดยการรณรงค์ผ่านกิจกรรมต่างๆ ทั้งในโรงเรียน และนอกโรงเรียน เช่น หลักสูตรระดับมัธยมมีเนื้อหาของเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการป้องกัน การรณรงค์ผ่านชุมชน สถานประกอบการ เช่น การรณรงค์ในวันสำคัญ เช่น วันเอดส์โลก และวันวาเลนไทน์ การส่งเสริมการใช้ถุงยางอนามัย โครงการถุงยางอนามัย 100 % ในกลุ่มเยาวชนและผู้บริการทางเพศ การจัดบริการสายด่วนปรึกษาเอดส์ “1663” รวมถึงการให้การศึกษาเพศศึกษา และความรู้เรื่องอนามัยเจริญพันธุ์ในโรงเรียน และการรณรงค์ผ่านทางสื่อเยาวชน (DJ Teens)

71. ขยายบริการด้านสุขภาพและสังคมที่สำคัญ

1). การพัฒนาระบบและคุณภาพบริการปรึกษาในการดูแลรักษาผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการปรึกษาและตรวจหาการติดเชื้อฯ ที่มีคุณภาพ ได้อย่างครอบคลุม และผู้ติดเชื้อฯ เข้าสู่ระบบการดูแลรักษาเร็วขึ้น

2). การพัฒนาระบบการดูแลรักษาผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์โดยการทำให้กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กองทุนประกันสังคม และกองทุนสิทธิสวัสดิการข้าราชการ ให้เป็นแนวทางเดียวกันเพื่อแก้ไขอุปสรรคการรับสวัสดิการจากกองทุนต่างๆ

3). การเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงบริการสุขภาพและบริการยาต้านไวรัสแก่ผู้ป่วยเอดส์ ในกลุ่มแรงงานข้ามชาติและครอบครัวที่มีข้อจำกัดในการเข้าถึงสิทธิ และผู้ป่วยที่อยู่นอกสิทธิระบบประกันสุขภาพ -

72. ประเทศไทยได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 เพื่อให้เป็นกรอบในการกำหนดนโยบาย และประสานงานการดำเนินการในลักษณะบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งของรัฐ เอกชน และภาคประชาสังคม ให้มีความเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ โดย พ.ร.บ. นี้มุ่งหวังให้วัยรุ่นได้รับข้อมูลข่าวสาร ได้รับคำปรึกษาและเข้าถึงบริการอนามัยการเจริญพันธุ์ สามารถตัดสินใจดูแลพฤติกรรมทางเพศของตนเองได้อย่างเหมาะสมมีเพศสัมพันธ์เมื่อพร้อมอย่างปลอดภัย และอย่างมีความรับผิดชอบ ในกรณีที่ตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจจะได้รับการดูแล ช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคม

(ก) มาตรการสำคัญ กำหนดให้สถาบันการศึกษา และสถานประกอบการให้ความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาและอนามัยเจริญพันธุ์ แก่นักเรียน หรือคนงาน กำหนดให้มีการจัดสวัสดิการสังคมที่เกี่ยวกับการป้องกัน แก้ไขปัญหาและการ ให้มีการเฝ้าระวังปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น สนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐและหน่วยงานของเอกชนที่เกี่ยวข้อง ทำหน้าที่ประสานงานเฝ้าระวัง และให้ความช่วยเหลือแก่วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์และครอบครัว จัดให้มีการฝึกอาชีพตามความสนใจและความถนัดแก่วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ก่อนและหลังคลอดที่ประสงค์จะเข้ารับฝึกอาชีพ และประสานงานเพื่อจัดหางานให้ได้ประกอบอาชีพตามความเหมาะสม จัดหาครอบครัวทดแทน ในกรณีที่วัยรุ่นไม่สามารถเลี้ยงดูบุตรด้วยตนเองได้ การจัดสวัสดิการสังคมในด้านอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

(ข) กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับชาติ พ.ศ. 2560-2569 โดยจะมีการประเมินสถานการณ์อนามัยการเจริญพันธุ์ในวัยรุ่นและเยาวชน ประจำปีเพื่อใช้ในการวางแผนดำเนินงานด้านอนามัยการเจริญพันธุ์ของประเทศไทยรวมถึงได้มีการจัดทำศูนย์กลางฐานข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพ.ร.บ. นี้

(ค) การดำเนินงาน การป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น รณรงค์ตามโครงการ 1,000 โรงเรียน 1,000 คลินิก (Teen center) การสนับสนุนงานด้านการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กและเยาวชน ในระบบการศึกษา การจัดบริการที่เป็นมิตรสำหรับเยาวชน (Youth and PHA Friendly Service : YPFS)

การดำเนินโครงการส่งเสริมการจัดบริการสุขภาพและอนามัยการเจริญพันธุ์สำหรับวัยรุ่นและเยาวชนอย่างต่อเนื่อง

73. ข้อท้าทายคือ ปัญหาการดูแลเด็กท้องก่อนแต่งและคุณแม่วัยรุ่นประการหนึ่งคือ การตีตราโดยสังคม บางกรณีเจ้าหน้าที่รัฐที่ให้บริการไม่เข้าใจปัญหา ข้ำเติมเด็กท้องก่อนแต่ง ทำให้ไม่กล้าไปรับบริการจากหน่วยงานรัฐเช่นการปรึกษา การดูแลสุขภาพ การดูแลรับเงินสงเคราะห์ช่วยเหลือบุตร

74. โครงการสุขภาพเกี่ยวกับแผนงานอนามัยเจริญพันธุ์ในวัยรุ่นและทักษะชีวิต

75. รัฐบาลไทยได้มีนโยบายขยายการบริการสุขภาพสำหรับเด็กด้อยโอกาสและครอบครัวที่อยู่ชายขอบ และการ ให้บริการด้านสุขภาพที่ครอบคลุมถึงสิทธิประโยชน์ด้านวัคซีนในหญิงตั้งครรภ์เพิ่มขึ้นเช่น วัคซีนไข้หวัดใหญ่ และเด็กที่เป็นโรคเรื้อรัง และยังจัดให้มี โครงการพัฒนาระบบการดูแล ช่วยเหลือ และให้การคุ้มครองทางสังคมแบบองค์รวมสำหรับเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเอดส์ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่อยู่ในภาวะเปราะบางที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความชุกของการติดเชื้อเอชไอวีสูง (CHILD LIFE) ในด้านการป้องกันและคุ้มครองทางสังคม (ปี 2555 – 2559)

76. ข้อท้าทายคือ ยังมีเด็กบางกลุ่มที่ไม่สามารถเข้าถึงการบริการสุขภาพของรัฐได้เช่นเด็กในกลุ่มจี และเด็กที่บัตรประชาชน ขึ้นต้นด้วย (8) (9) ในทางปฏิบัติสถานพยาบาลของรัฐ จะให้การดูแลทำให้มีภาระค่าใช้จ่ายที่ไม่สามารถจะเบิกจากงบประมาณที่จัดสรรมาให้ทำให้ มีการขาดทุนทางแก๊ก็คือควรจะมีกฎหมายหรือระเบียบให้เด็กเหล่านั้นได้มีสิทธิ์เพื่อจะได้ตั้งงบประมาณเบิกจ่ายได้

77. เด็กต่างด้าวที่เป็นเหยื่อการค้าประเวณี เมื่อได้รับการช่วยเหลือออกจากสถานบริการไม่สามารถตรวจโรค หรือรับบริการสุขภาพได้ เนื่องจากไม่ได้รับสิทธิสุขภาพในระบบประกันสุขภาพ ยังไม่มีระเบียบช่วยเหลือสุขภาพโดยไม่คิดค่าบริการกรณีที่เด็กตกเป็นเหยื่อก่อนการส่งกลับประเทศต้นทาง กรณีที่โรงพยาบาลไม่คิดค่ารักษาพยาบาลก็จะไม่สามารถเบิกจากงบประมาณได้ในทางปฏิบัติภาคประชาสังคมจะนำไปตรวจโดยจ่ายค่ารักษาพยาบาลให้

ยาเสพติดและสารเสพติด

(ย่อหน้า 65) คณะกรรมการกระตุ้นให้รัฐภาคีใช้มาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง รวมถึงการรณรงค์เพิ่มความตระหนัก โดยมุ่งที่กลุ่มวัยรุ่นและผลกระทบเชิงลบของยาสูบ สุรา และยาเสพติด รวมถึงการให้การศึกษาในกลุ่มเพื่อน และการอบรมด้านทักษะชีวิตเกี่ยวกับการดำเนินการเชิงการป้องกัน คณะกรรมการเสนอแนะ รัฐภาคีให้ดำเนินการโครงการบำบัดและฟื้นฟูสำหรับเด็กและวัยรุ่นติดสารเสพติดและแอลกอฮอล์

78. (มาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง รวมถึงการรณรงค์เพิ่มความตระหนัก โดยมุ่งที่กลุ่มวัยรุ่นเกี่ยวกับผลกระทบเชิงลบของยาสูบ สุรา และยาเสพติด) การจัดเก็บข้อมูลการใช้สารเสพติดและการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในเด็กของประเทศไทยยังไม่มี การจำแนกอายุที่เด็กตามอนุสัญญาแต่จะจัดเก็บตามช่วงอายุ

ภายใต้วัยทารกและเยาวชน (ด/ย) คือต่ำกว่า 15 ปี และ 15 – 24 ปี ข้อมูลจึงไม่สะท้อนภาพรวมของปัญหา ความรุนแรงที่แท้จริงได้ จากข้อมูลที่มีการจัดเก็บพบว่าแม่จำนวน ด/ย ที่ถูกจับกุมในคดียาเสพติดจะลดลง แต่ สัดส่วนของ ด/ย ต่อผู้ที่ถูกจับกุมในคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งหมดเพิ่มขึ้นเล็กน้อยระหว่างปี พ.ศ. 2558 (37%) และปี พ.ศ. 2559 (39%) (ดูเอกสารแนบตาราง)³

79. ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ (ศอ ปปส) เป็นหน่วยงานกลางในการ ปฏิบัติการเกี่ยวกับยาเสพติด ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. 2558-2562 ซึ่งมียุทธศาสตร์ที่สำคัญคือ 1) ป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาส เช่น การส่งเสริมการป้องกันให้กับโรงเรียนมีโครงการเฝ้า ระวังยาเสพติดในสถานศึกษา การจัดตั้งชุดรณรงค์การป้องกันยาเสพติดแบบเคลื่อนที่โดยการสร้างความ ตระหนักให้กับชุมชน สถานศึกษา สถานประกอบการ 2) การแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยใช้กระบวนการบำบัดรักษา ที่มีมาตรฐานและมีความเหมาะสม ซึ่งเด็กและเยาวชนเกือบครึ่งหนึ่งสมัครใจเข้ารับบำบัด 3) การสร้างและพัฒนา ระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม โดยการติดตามดูแลให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษาทั้งจิตใจ การฟื้นฟู สมรรถภาพ การศึกษา อาชีพช่วยจัดหางานและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ผ่านการบำบัดให้ดีขึ้น 4) การควบคุมตัวยา และการค้ายา เช่น การสกัดกั้นและการป้องกันการลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้านที่เป็นแหล่ง ผลิตที่ รวมถึงการทำ การจับกุมผู้ผลิตและอุปกรณ์การผลิตโดยมุ่งเน้นรายใหญ่ การเร่งรัดการดำเนินคดีผู้ค้ายา เสพติดและการกวดขันเพื่อป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปเกี่ยวข้องซึ่งในช่วงห้าปีที่ผ่านมารัฐบาลได้ถือเป็น นโยบายสำคัญในการปราบปรามผู้ค้ารายใหญ่ และป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปเกี่ยวข้อง โดยมีการจัดตั้งหน่วย ปฏิบัติการผสมระหว่างตำรวจและทหารเพื่อปราบปรามผู้ค้าและเจ้าหน้าที่ที่มีอิทธิพลในท้องถิ่นทำให้มีการจับกุม ผู้ค้ารายใหญ่ได้เป็นจำนวนมาก 5) การความร่วมมือกับต่างประเทศในด้านข้อมูลข่าวสารเพื่อปราบปรามผู้ผลิตใน ต่างประเทศ เช่นการผลักดันความร่วมมือตามแผนปฏิบัติการด้านยาเสพติดอาเซียน 6) การสร้างสภาพแวดล้อม เพื่อป้องกันยาเสพติด เช่นการควบคุมพื้นที่การตรวจสถานบริการ สถานบันเทิง แหล่งมั่วสุม ร้านเกม การสุ่ม ตรวจชุมชนที่เสี่ยง 7) การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนสนับสนุนกิจกรรมในชุมชน/หมู่บ้าน 8) การบริหารจัดการ อย่างบูรณาการ โดยปรับปรุงโครงสร้างการบริหารและกลไกการดำเนินงานเช่นนโยบายและงบประมาณ

80. การให้การศึกษาในกลุ่มเพื่อน และการอบรมด้านทักษะชีวิตเกี่ยวกับการดำเนินการเชิงการป้องกัน ตามยุทธศาสตร์ข้างต้นรัฐบาลไทยได้ดำเนินการตามแผนงานป้องกันยาเสพติดในเด็กตามช่วงวัยต่างๆ เช่น การ สร้างพื้นฐานภูมิคุ้มกันในเด็กปฐมวัยและครูหรือพี่เลี้ยงให้กับเด็กตามแนวคิด “ความสามารถของสมองในการ บริหารจัดการชีวิต” การจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติดในระดับประถมและ มัธยมศึกษา การสำรวจและคัดกรองนักเรียนและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้วยรูปแบบที่เหมาะสม การสนับสนุนให้ สถานศึกษากำหนดบทบาทและสร้างความเข้มแข็งให้กับกลไกและเครือข่ายแกนนำเยาวชนและครู การสร้าง เครือข่ายสถาบันการศึกษาและชมรมนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาเพื่อป้องกันและเฝ้าระวัง นอกจากนี้ยังมี

³ ข้อมูลสถิติการจับกุมดำเนินคดีเด็กและเยาวชนในคดียาเสพติด / จำนวนเด็กที่สมัครใจเข้ารับบำบัด

แผนงานสร้างภูมิคุ้มกันเด็กและเยาวชนนอกสถานศึกษา เช่นการส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการนอกเวลาเรียนเช่น กีฬา ดนตรี และงานจิตอาสาสาธารณะ (เช่น โคร่ง การเยาวชนอาสาต้านภัยยาเสพติด) รวมถึงการสนับสนุนใช้ แนวทางศาสนากล่อมเกลา การใช้ชุมชนเป็นหูเป็นตาและใช้คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการ ป้องกันยาเสพติด

(เพิ่มโครงการเกี่ยวกับเพื่อน)

81. (การบำบัดและฟื้นฟูสำหรับเด็กและวัยรุ่นติดยาเสพติดและแอลกอฮอล์) รัฐบาลได้ให้ความสำคัญ กับการป้องกันการติดยาในเด็ก โดยมีกลไกระดับชาติคือคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ใน กระทรวงสาธารณสุข ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551คณะกรรมการได้จัดทำแผน ยุทธศาสตร์นโยบายแอลกอฮอล์ระดับชาติเพื่อดำเนินงาน 4 ด้านคือ 1) ควบคุมการเข้าถึงทางเศรษฐศาสตร์ และ ทางกายภาพ มีการดำเนินการคือปรับเพิ่มอัตราภาษีของสุรา กวดขันสถานบริการ/สถานประกอบ เน้นการบังคับ ใช้กฎหมายเคร่งครัด ห้ามอนุญาตให้เด็กอายุต่ำกว่า 20 ปีเข้าไปใช้บริการฝ่าฝืนดำเนินการอย่างเด็ดขาด การ กำหนดวัน และเวลาที่ห้ามขายเช่นวันหยุดที่สำคัญทางศาสนาพุทธ กำหนด สถานที่ห้ามขาย สถานศึกษาและ รอบๆ สถานศึกษา รวมถึงสถานที่ราชการ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ สวนสาธารณะ สถานีโดยสาร ท่าเรือสาธารณะ เป็นต้น 2) ปรับเปลี่ยนค่านิยม และ ลดแรงสนับสนุนการดื่ม สร้างการรับรู้เพื่อให้ตระหนักถึงการสร้างความ มุ่งมั่นร่วมกันในการจัดการปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กำกับดูแลการโฆษณาทางวิทยุและโทรทัศน์ สร้างข้อมูลองค์ความรู้และพัฒนาเครือข่ายวิชาการ 3) ลดอันตรายของการบริโภค พัฒนาระบบรูปแบบและ วิธีการบำบัดรักษาผู้มีปัญหาการบริโภคสุราในระบบบริการสุขภาพของประเทศ 4) การจัดการปัญหาแอลกอฮอล์ ในระดับพื้นที่ จัดตั้งกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัด และกำหนดให้องค์การปกครองท้องถิ่นจัดทำ นโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โครงการ“ลด เลิกเหล้าในวัยรุ่น” ถือเป็นกิจกรรมหลักในแผนงานป้องกันการ ติดยาแอลกอฮอล์ระดับชาติ

82. รัฐบาลได้เน้นมาตรการรณรงค์เพื่อล้มเลิกค่านิยมการเข้าสังคมโดยแอลกอฮอล์ เช่นค่านิยมงานเลี้ยง งานเทศกาลที่จะต้องมึสุรา การยกเลิกค่านิยมซื้อของฝากที่เป็นสุราและควบคุมการโฆษณาสุราเพื่อปรับเปลี่ยน การยอมรับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ฝังอยู่ในการรับรู้ของคนไทยที่เกิดจากการโฆษณาที่ผ่านมาในช่วงหลายสิบปี พร้อมกันนั้นก็สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและเครือข่ายภาคประชาสังคม ในรอบสิบปีที่ผ่านมามีเครือข่ายภาคี ต่อต้านการติดยาแอลกอฮอล์ และ บุหรี่เกิดขึ้นจำนวนมากโดยการสนับสนุนของกองทุน สสส เช่น เครือข่ายองค์กร งดเหล้า เครือข่ายมีภาคีทุกภาคกระจายอยู่เกือบทุกจังหวัด เป้าหมายคือการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน การ รวบรวมข้อมูล ข่าวสาร เป็นศูนย์กลางข้อมูลปัญหา มีกิจกรรมรณรงค์หลายอย่างเช่น การลงชื่องดเหล้า เข้าพรรษาออนไลน์ การมอบเกียรติบัตรให้กับผู้ที่ต้องการสื่อรณรงค์และบุคคลที่อุทิศตนรณรงค์การเลิกดื่ม แอลกอฮอล์ มีสายด่วนเลิกเหล้า 1413 และรณรงค์งานเทศกาลให้เป็นเป็นกิจกรรม “ปลอดสุรา” มีการรณรงค์ใน

กลุ่มกลุ่มเยาวชน มุลินีสื่อเยาวชนเป็นกระบอกเสียงของเยาวชนสื่อถึงเยาวชน ค่ายเยาวชนแกนนำแก้ไขปัญหา เครื่องดื่มแอลกอฮอล์

83. รอบห้าปีที่ผ่านมาประเทศไทยได้ออกมาตรการทางกฎหมายที่เข้มงวดขึ้นเรื่อยๆ เพื่อควบคุมการจำหน่ายสุราในลักษณะต่างๆ เช่น

1). การห้ามดื่มแอลกอฮอล์บนทางในขณะที่ขับขี่หรือในขณะที่โดยสารอยู่ในรถหรือบนรถ (พ.ศ. 2555) การห้ามขาย หรือ ดื่มในสถานที่หรือบริเวณรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐ และในพื้นที่ประกอบกิจการโรงงาน ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นร้านค้า หรือสโมสร (2555) การห้ามขายและห้ามดื่มในสวนสาธารณะ ของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ รวมถึงท่าเรือโดยสารสาธารณะและสถานีรถไฟ รถโดยสารสาธารณะ (พ.ศ. 2556) ห้ามขายในสถานที่หรือบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา (2558)

2). กำหนดวันห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในหยุดซึ่งเป็นวันสำคัญทางศาสนาพุทธ (พ.ศ. 2558) ส่วนในปรกติกำหนดห้ามขายระหว่างเวลา 11.00-14.00 น และ เวลา 17.00 – 24.00 น เว้นแต่ การขายในสถานบริการ

3). กำหนดรูปแบบของข้อความคำเตือนประกอบภาพสัญลักษณ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือภาพสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยกำหนดให้การการโฆษณาผ่านสื่อต่างๆ ต้องแสดงคำเตือนตามที่คณะกรรมการได้กำหนด (พ.ศ. 2557) (เพิ่ม-การดูแลเด็กการบำบัด)

84. ข้อท้าทาย

1). ค่านิยมและวิถีชีวิตของชาวบ้านในบางพื้นที่ที่ยอมรับการดื่มแอลกอฮอล์ในชีวิตประจำวัน จะพบว่าหลายๆ กรณีเด็กจะถูกชักจูงจากบิดามารดาหรือคนในครอบครัวเอง (เพราะเป็นค่านิยมหรือเป็นเรื่องปกติในชีวิต) ความคิดที่ว่าผู้ชายต้องดื่มเหล้า (การไม่ดื่มเหล้ายังเป็นเด็กน้อย) จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนความเชื่อ นอกจากนั้นต้องเข้มงวดกับโฆษณาแฝง ที่สร้างความเชื่อผิดๆ เกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์

2). วัฒนธรรม การให้เหล้าเป็นของฝาก หรือบุคคลที่เป็นตัวอย่างของเยาวชน เช่น พ่อแม่ บางท้องที่ ครู รวมถึงดารา ศิลปินนักที่แสดงยังขาดความตระหนัก รวมถึงสื่อ ดังนั้นจึงเป็นประเด็นท้าทายที่จะต้องสร้างความสำนึก

3). การป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ที่เป็นเด็กโดยเฉพาะเด็กหญิงซึ่งจะเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิดและมีโอกาสส่งผลกระทบต่อบุตร

4). มาตรการควบคุมการโฆษณา ผู้ผลิตทำการตลาดที่มีรูปแบบต่างๆ แม้ว่าจะมีกฎหมายห้ามโฆษณา แต่ผู้ประกอบการเลี่ยงเช่น ใช้ชื่อและตราผลิตภัณฑ์อื่น เช่นน้ำดื่มเพื่อเลี่ยงกฎหมาย มาตรการส่งเสริมการขาย ต่างๆ เช่นสนับสนุนกิจกรรมเพื่อสังคม การแข่งขันกีฬาหรือมาตรการต่างๆ เป็นช่องว่างของกฎหมาย ช่องว่างของกฎหมาย ตาม พ.ร.บ. ควบคุมสุรา ม. 32 ที่ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาโดยอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้

ผู้อื่นดื่มโดยตรงหรือโดยอ้อม แต่กรณีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ที่มีสัญลักษณ์ หรือ ตราของผลิตภัณฑ์เครื่องดื่ม โดยไม่ปรากฏภาพของสินค้าสามารถกระทำได้

5). ขาดการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง เช่นการห้ามสถานศึกษาและรอบๆ สถานศึกษาเป็นเขตปลอดแอลกอฮอล์ ยังปัจจุบันยัง แต่ยังพบเห็นร้านจำหน่ายสุราอยู่รอบสถาบันการศึกษาทั่วไป หลายหลายกรณี มีเด็กต่ำกว่า 18 ปีเข้าไปใช้สถานบริการ ควรมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังและปิดสถานบริการและลงโทษกับเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนรู้เห็นการออกใบอนุญาตจะต้องพิจารณาคุณสมบัติย้อนหลังว่าไม่เคยถูกถอนใบอนุญาตมาก่อน (ใช้โทษเชิงเศรษฐกิจที่ได้สัดส่วนมากกว่าการจำคุก)

มาตรฐานการดำรงชีวิต

(ย่อหน้า 67) คณะกรรมการเน้นย้ำข้อเสนอแนะฉบับเดิมว่า รัฐภาควิทยังคงจัดสรรทรัพยากรเพื่อลดความยากจนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเขตภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ คณะกรรมการเสนอแนะเพิ่มเติมให้รัฐภาคี ดำเนินการดังนี้

(ก) เสริมความพยายามในการพัฒนาและตรวจสอบติดตามยุทธศาสตร์การลดความยากจนระดับท้องถิ่นและชุมชน โดยเน้นการสร้างหลักประกันว่าสามารถได้รับบริการขั้นพื้นฐาน อาทิ โภชนาการ เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย น้ำและสุขาภิบาล ตลอดจนบริการด้านสังคม สุขภาพ และการศึกษาอย่างเพียงพอโดยเท่าเทียมกัน

(ข) ออกมาตรการพิเศษชั่วคราวและการปฏิบัติเชิงเน้นย้ำเพื่อยกระดับมาตรฐานการครองชีพให้กลุ่มประชากรด้อยโอกาส รวมถึงการจัดเตรียมกองทุนเฉพาะและความช่วยเหลืออย่างเป็นทางการเพื่อสนับสนุนเด็กและครอบครัวที่ได้รับกระทบจากความยากจน

(ค) ศึกษาและพิจารณาความเป็นไปได้ในการดำเนินโครงการเงินช่วยเหลือเด็กถ้วนหน้าเพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำและให้เด็กแต่ละคนได้รับโอกาสเท่าเทียมกันที่จะสามารถตั้งต้นชีวิตที่ดี

85. จัดสรรทรัพยากรเพื่อลดความยากจนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเขตภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ (ข้อมูลเกี่ยวกับ โครงการของรัฐบาลที่ลดความยากจน-การกระจายรายได้ โครงการพิเศษ ภาคอีสาน ภาคใต้)

86. การสร้างเสริมความสามารถในการพัฒนาและการตรวจสอบติดตามยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนในระดับท้องถิ่นและชุมชน (ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลความยากจน ดูจากข้อมูล จปฐ. รวมถึงข้อมูลของกรมการพัฒนาชุมชน มีตัวชี้วัดระดับจังหวัด แต่อาจจะไม่สื่อถึง หรือไม่เห็นภาพรวม อาจต้องนำมาวิเคราะห์ หรือแปลงเป็นข้อมูลสำหรับการดำเนินงาน)

87. มาตรการพิเศษเพื่อยกระดับมาตรฐานการครองชีพให้กลุ่มประชากรด้อยโอกาสรวมถึงกองทุนประเทศไทยได้มีมาตรการพิเศษหลายมาตรการเพื่อยกระดับมาตรฐานการครองชีพให้ประชากรกลุ่มด้อยโอกาส และเพื่อให้เด็กทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการเริ่มต้นชีวิตที่ดี เช่น

(ก) ด้านสุขภาพอนามัย ประเทศไทยใช้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า ประชาชนทุกคนมีสิทธิได้รับการดูแลรักษาพยาบาลจากรัฐ ตาม พ.ร.บ.หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550

(ข) ด้านการช่วยเหลือสงเคราะห์ค่าครองชีพ ครอบครัวที่มีรายได้น้อยที่ขึ้นทะเบียนไว้จะได้รับเงินสงเคราะห์ครอบครัวยากจน ครั้งละ 2,000 บาท ไม่เกิน 3 ครั้ง ต่อปีซึ่งได้ริเริ่มดำเนินการใน พ.ศ.หน่วยงานที่รับผิดชอบ (พ.ม.) ได้ประชาสัมพันธ์เพื่อให้ผู้มีรายได้น้อยได้เข้าถึงกองทุนอย่างทั่วถึง ในปี 2557 มีผู้ขอรับเงินสงเคราะห์.....ราย เปรียบเทียบกับ ปี 2559 มีผู้ขอรับ....ราย

(ค) การช่วยเหลือค่าครองชีพแม่และเด็ก สำหรับบุคคลที่มีประกันสังคม รัฐจะสมทบเงินค่าคลอดบุตรเหมาจ่าย ครั้งละ 13,000 บาทต่อครั้ง และเลี้ยงดูบุตรเดือนละ 400 บาท ต่อบุตรหนึ่งคน คราวละไม่เกิน 2 คน (บุตรโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอายุไม่เกิน 6 ปีบริบูรณ์ หากบุตรคนใดคนหนึ่งครบ 6 ปี ให้เลื่อนบุตรลำดับต่อไปได้รับสิทธิ)

(ค) การช่วยเหลือเพื่อให้ศึกษาระดับที่สูงขึ้น มีเงินกู้ยืมการศึกษาสำหรับเด็กที่เรียนในระดับอุดมศึกษาที่ไม่คิดดอกเบี้ย

(ง) การช่วยเหลือดูแลเด็กเล็ก ได้จัดตั้งศูนย์เด็กเล็กประจำตำบล สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพครูพี่เลี้ยงเด็กและศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน

88. (ศึกษาและพิจารณาความเป็นไปได้ในการดำเนินโครงการเงินช่วยเหลือเด็กถ้วนหน้า) ประเทศไทยได้จัดตั้งกองทุนหลายประเภทเพื่อให้เด็กทุกคนได้รับการช่วยเหลือทางการเงิน เช่น เงินสงเคราะห์

บทที่ 8

การศึกษา นันทนาการ และ กิจกรรมทางวัฒนธรรม

(ข้อ 28-29, 31)

การศึกษา การฝึกอาชีพและการแนะแนว

(ย่อหน้า 69) ในคำแนะนำทั่วไปฉบับที่ 1 ว่าด้วยเป้าประสงค์ของการศึกษา (พ.ศ. 2544) (the General Comment No. 1 on the aims of education (2001) และคำแนะนำทั่วไปฉบับที่ 7 ว่าด้วยการปฏิบัติเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย (the General Comment No. 7 on implementing rights in early childhood) นั้น คณะกรรมการกระตุ้นให้รัฐภาคี

(ก) ดำเนินมาตรการนโยบายและมาตรการอื่นที่มีประสิทธิผลเพื่อสร้างหลักประกันว่าเด็กทุกคนตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยเข้าโรงเรียนได้รับโอกาสด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยมีการสนับสนุนที่มีประสิทธิผลด้านการบริการสุขภาพ โภชนาการ การศึกษา และการคุ้มครองที่จำเป็น เพื่อให้เด็กได้มีพัฒนาการได้เต็มที่

(ข) พัฒนาคูณภาพและมาตรฐานการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปประยุกต์ใช้

(ค) กระตุ้นและสร้างแรงจูงใจเด็กที่ไม่ได้พูดภาษาไทยและมาจากครอบครัวยากจนให้เข้าร่วมโครงการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้

(ง) ดำเนินมาตรการเร่งด่วนเพื่อให้โอกาสด้านการศึกษาแก่เด็กที่อยู่ในวัยเรียนระดับประถมศึกษา (6-11 ปี) ที่ไม่ได้เรียนหนังสือในโรงเรียน

(จ) ดำเนินการศึกษารอบด้านเกี่ยวกับสาเหตุและขอบเขตปัญหาการออกจากโรงเรียนกลางคันและการคงอยู่ในโรงเรียนอยู่ในระดับต่ำ และการพัฒนาแผนปฏิบัติงานที่มีกรอบระยะเวลาชัดเจนเพื่อแก้ปัญหาโดยคำนึงถึงมิติหญิงชาย ความเหลื่อมล้ำ และมาตรการป้องกัน

(ฉ) กระตุ้นเด็กโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กผู้ชายในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษา

(ช) นำนโยบายภาษาแห่งชาติ พ.ศ. 2553 ไปปฏิบัติ เพื่อสร้างหลักประกันว่ามีการศึกษาทวิภาษาที่มีประสิทธิผลตั้งแต่เด็กโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับเด็กที่ไม่ได้พูดภาษาไทยตามข้อบท 30 ของอนุสัญญา

(ซ) รับมาตรการที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาและปรับปรุงผลลัพธ์ด้านการศึกษาในทุกระดับให้ดีขึ้น รวมทั้งการจัดหาวัสดุและสิ่งอำนวยความสะดวกประกอบการเรียนการสอน เสริมสร้างการฝึกหัดครู และการนิเทศ การบรรจุครูที่มีคุณวุฒิให้มากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งครูผู้หญิงและบุคคลจากชนกลุ่มน้อยและกลุ่มชนพื้นเมือง สร้างขีดความสามารถของกระทรวงศึกษาธิการ และปรับปรุงระบบการตรวจสอบติดตามการเรียนรู้ของเด็ก

(ณ) พิจารณาให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาต่อต้านการเลือกปฏิบัติในด้านการศึกษาระหว่างการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) (the UNESCO Convention against Discrimination in Education)

89. (การสนับสนุนที่มีประสิทธิผลต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย) รัฐบาลไทยได้กระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย โดยรัฐบาลเป็นผู้กำหนดนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่จัดทำโดยกระทรวงศึกษาธิการร่วมกับกระทรวงอื่น 4 กระทรวง คือ มท สธ พม และ วช และรัฐบาลได้สนับสนุนทรัพยากรต่างๆ นโยบายเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2554-2559 มีแผนยุทธศาสตร์ 4 ด้านคือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 เด็กทุกคนได้รับบริการในการพัฒนาเต็มศักยภาพ เช่น โครงการส่งเสริมโภชนาการและอนามัยแม่และเด็ก การส่งเสริมการเจริญเติบโตโภชนาการของเด็กปฐมวัยในศูนย์เด็กเล็ก ยุทธศาสตร์ที่ 2 ไอโอดีกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ยุทธศาสตร์ที่ 3 การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย เช่น การฝึกอบรมแก่ผู้ปฏิบัติงานด้านเด็กปฐมวัยในสถานรองรับเด็กเอกชน (สถานรับเลี้ยงเด็ก สถานสงเคราะห์เด็ก สถานแรกรับ สถานพัฒนาและฟื้นฟู) โครงการพัฒนาพ่อแม่ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย การให้ความรู้ครูปฐมวัย ยุทธศาสตร์ที่ 4 กลไกการดำเนินงานพัฒนาเด็กปฐมวัย เช่น การประเมิน ทบทวนสถานการณ์โดยคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ การตรวจติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งรัฐและเอกชน การวิจัยเพื่อติดตามสภาวะการณ์เด็กปฐมวัยในถิ่นทุรกันดาร เป็นต้น

90. (การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการพัฒนาเด็กปฐมวัยสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปประยุกต์ใช้) ประเทศไทยได้รับเอามาตรฐานการวัดพัฒนาการเรียนรู้เด็กปฐมวัย (Early Childhood Learning Development - ELDS) ซึ่งมีการกำหนดระดับความรู้และกิจกรรมที่วัดได้สำหรับเด็กอายุ 0-5 ปี มาเริ่มใช้ในประเทศ และได้ใช้เป็นเกณฑ์สำหรับประเมินมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั่วประเทศ ในปี 2555 มีการประเมินคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย (ศพด.) ทั้งหมดกว่า 20,000 แห่งทั่วประเทศโดยกรมอนามัย อย่างไรก็ตามพบว่า มี ศพด. อีกประมาณร้อยละ 30 ที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อแก้ไขปัญหานี้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (มท) ได้ร่วมมือกับสำนักสนับสนุนสุขภาวะเด็ก เยาวชนและครอบครัว สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ดำเนินโครงการส่งเสริมศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นศูนย์เรียนรู้ด้านการพัฒนาปฐมวัย ศพด. เพื่อ ศพด. ครอบคลุมพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศให้ได้คุณภาพ

91. (การส่งเสริมให้เด็กที่ไม่ได้พูดภาษาไทยและเด็กที่มาจากครอบครัวยากจนให้เข้าร่วมโครงการพัฒนาเด็กปฐมวัย) เพื่อสนับสนุนให้เด็กปฐมวัยที่มาจากครอบครัวยากจนและเด็กที่ไม่ได้พูดภาษาไทยมีโอกาสอย่างเท่าเทียมในการได้พัฒนา ประเทศไทยจัดตั้งกองทุนสนับสนุนครอบครัวยากจนหลายประเภท ได้สนับสนุนอุปกรณ์การศึกษา อาหารกลางวัน และสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น เสื้อผ้า แก่เด็กในลักษณะการให้เปล่า สำหรับเด็กที่ไม่ได้พูดภาษาไทย ศพด. ที่อยู่ในท้องถิ่นได้จัดผู้ดูแล ครูและบุคลากรที่ใช้ภาษาของท้องถิ่น (ภาษาของกลุ่ม

ชาติพันธุ์) องค์การการกุศลและองค์กรภาคประชาสังคมมีบทบาทอย่างมากในการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ไม่ใช้ภาษาไทยซึ่งรัฐบาลไทยได้สนับสนุนองค์กรเหล่านี้ทั้งในด้านการเงินการประสานงานและวิชาการเช่นการจัดฝึกอบรมครูและพี่เลี้ยง

92. (ดำเนินมาตรการเร่งด่วนเพื่อให้โอกาสทางการศึกษาแก่เด็กที่อยู่ในวัยเรียนระดับประถมศึกษา (6-11 ปี) ที่ไม่ได้เรียนหนังสือในโรงเรียน) มีการจัดทำโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ เน้นการสร้างโอกาสการศึกษา ให้เกิดแก่ประชาชนทุกกลุ่ม รวมถึงผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้บกพร่องทางกายและการเรียนรู้รวมทั้งชนกลุ่มน้อยเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและการจัดการศึกษาและเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ปกครอง

93. (การศึกษาสาเหตุ ขอบเขตปัญหาและพัฒนาแผนงานเพื่อแก้ปัญหาการออกจากกลางคันและการอยู่ในระบบการศึกษาต่ำ) ประเทศไทยได้มีโครงการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสาเหตุ ปัจจัย ลักษณะ และขอบเขตของการออกจากโรงเรียนกลางคันอย่างต่อเนื่อง และได้นำผลการศึกษาวิจัยมาใช้ในการวางแผนแก้ไขปัญหาการออกกลางคัน มีการสำรวจข้อมูล นักเรียนในสังกัดที่ออกกลางคันในปีการศึกษา 2557-2558 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) พบว่ามีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง สาเหตุสำคัญของการออกกลางคันคือ ฐานะยากจน การอพยพตามผู้ปกครอง การเจ็บป่วย ปัญหาครอบครัว สมรสแล้ว มีปัญหาในการปรับตัว แนวทางที่ประเทศไทยใช้ดำเนินการแก้ไขคือ

1). มาตรการระยะยาว

(ก) มีการสำรวจข้อมูลนักเรียนออกกลางคันรายบุคคลและรายจังหวัด พร้อมวิเคราะห์ปัญหาเด็กกลุ่มเสี่ยงจำแนกตามสาเหตุ และประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น หน่วยงานต่างๆ เพื่อร่วมกันป้องกัน เช่นการเยี่ยมนักเรียนที่ขาดเรียน การให้คำแนะนำแก้ปัญหา การให้ทุนการศึกษาที่เรียนดีแต่ยากจน และการมีกองทุนสำหรับกู้ยืมเพื่อการศึกษา

(ข) กำหนดแผนงานระยะเร่งด่วนและระยะยาว ที่มีการบูรณาการการในระดับจังหวัด เพื่อให้ผู้ปฏิบัติผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาธิการจังหวัด ตลอดจนคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดรับรู้และทำงานด้วยกัน

(ค) จัดทำระบบข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการวางแผนติดตามนักเรียนให้กลับมาเรียนให้มากที่สุด และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2). มาตรการระยะสั้น

(ก) นโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลาเรียนรู้ เช่น กิจกรรมทางเลือกหรือกิจกรรมทางนันทนาการนอกห้องเรียนสำหรับเด็ก เช่นโครงการ “To Be Number One” เพื่อให้เด็กได้แสดงออกและแสดงศักยภาพของตนในระบบโรงเรียนไม่ใช้เวลาว่างเปล่าประโยชน์และช่วยให้เด็กผ่อนคลาย

(ข) ระบบการช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สาเหตุของการออกจากโรงเรียน โครงการเรียนเยี่ยมบ้าน การให้ทุนการศึกษา และทุนกู้ยืม

(ค) การแก้ปัญหาเด็กหนีเรียน เด็กติดร้านเกมส์ มีการกวาดล้างสถานที่ ผิดกอบรมสารวัตรนักเรียน โครงการชุมชนสอดส่องดูแล พร้อมกับสร้างความตระหนักให้สังคมดูแลเด็ก

(ง) การช่วยเหลือด้านการเงินแก่ครอบครัวยากจน

94. กระตุนเด็กโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กผู้ชายในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษา มาตรการแก้ไขปัญหาเด็กในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ออกกลางคันได้ดำเนินการโดยส่งเสริมให้เด็กเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาในระบบสามัญกับโรงเรียนศาสนา (ปอเนาะ) โดยการรณรงค์ผ่านผู้ปกครองและผู้นำท้องถิ่น ให้ความสำคัญของการศึกษาต่อ มีการจัดสรรทุนการศึกษาพิเศษให้กับเด็กในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมถึงการใช้ระบบโควตา และการรับสมัครการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเป็นการเฉพาะสำหรับเด็กในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อจูงใจให้เด็กศึกษาต่อในระดับมัธยมและอุดมศึกษา ใน พ.ศ. 2559 พ.ม. ได้ทำการศึกษาศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาเด็กที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ไม่สงบภาคใต้ เพื่อเสนอแนะเชิงนโยบายแบบองค์รวม รวมถึงผลกระทบต่อการศึกษาและการออกกลางคันของเด็ก ซึ่งแนวทางการแก้ไขจะได้นำไปพิจารณาจัดทำเป็นแผนและการปฏิบัติการต่อไป

95. (การทำให้ศึกษาทวิภาษามีประสิทธิผลตั้งแต่เด็กโดยเฉพาะสำหรับเด็กที่ไม่ได้พูดภาษาไทย) ประเทศไทยตระหนักถึงความสำคัญของภาษาต่อพัฒนาการของเด็กในสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมของเด็ก เคารพการใช้ภาษาของกลุ่มเชื้อชาติต่างๆ เพื่อสงวนรักษาความหลากหลายของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม การส่งเสริมการใช้ภาษาไทยเพื่อให้เด็กทุกคนสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างกลมกลืน รวมถึงสนับสนุนการใช้ภาษาอาเซียนเพื่อการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของประชาชนชาวอาเซียน พร้อมกันนั้นประกันว่าเด็กทุกคนจะได้รับการศึกษาโดยไม่มีความเหลื่อมล้ำเนื่องจากอุปสรรคทางภาษา รัฐบาลไทยได้ดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวดังนี้

1). การพิจารณาจัดทำแผนยุทธศาสตร์ภาษาแห่งชาติ โดยราชบัณฑิตยสถาน ขณะนี้อยู่ระหว่างการรับฟังความเห็นของประชาชน

2). การรณรงค์การอ่าน รวมถึงการให้รางวัลการใช้ภาษาไทยดีเด่นประจำปี

3). การส่งเสริมการใช้ภาษาประจำชาติอาเซียนในการศึกษาระดับต่างๆ มีการพัฒนาส่งเสริม ครูผู้สอนเพิ่มพูนศักยภาพในการสอนภาษาอาเซียน และภาษาอื่น มีการพัฒนาหลักสูตรและการจัดอบรมการเรียนการสอนภาษาถิ่นและภาษาของกลุ่มเชื้อชาติ และการพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่นเพื่อให้สามารถสื่อสารภาษาถิ่นได้

4). มีสถาบันที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพการเรียนการสอนภาษาของครู / ผู้สอน เช่น มหาวิทยาลัยต่างๆ ภาษาอาเซียน ภาษาอื่นๆ และสถาบันมานุษยวิทยาสรินธรที่เน้นสอนภาษาถิ่น)

5). เพื่อประกันว่าการศึกษาของเด็กที่ไม่ได้พูดภาษาไทยมีความสัมฤทธิ์ผล มีการกำหนดมาตรฐานของครู และส่งเสริม/สนับสนุนพัฒนาศักยภาพในการเรียนการสอนของครูผู้สอน มีหลักสูตรและมีการวัดผลที่

เป็นมาตรฐาน มีการประเมินผลสถานศึกษาและหลักสูตรเป็นระยะๆ เพื่อใช้ในปรับปรุงและพัฒนา ความสามารถ ด้านการใช้ภาษาไทยเป็นเกณฑ์วัดผลด้านหนึ่งในการประเมิน

96. (มาตรการที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาและปรับปรุงผลลัพธ์ด้าน การศึกษาในทุกระดับ) สำนักงานการปฐมศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดเป้าหมายความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ระดับชาติในการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และได้ดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การ พัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีแผนกลยุทธ์คือ 1) ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ของครูผู้สอนเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายใน การจัดการเรียนรู้ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 2) พัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะในด้านการจัดการ เรียนรู้และการวัดประเมินผลให้ครูผู้สอนที่เน้นทักษะ กระบวนการ คิดให้ทันสมัยและก้าวหน้าในระดับนานาชาติ 3) พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลทางการศึกษาให้ มีคุณภาพ ได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับทางวิชาการเทียบเคียงกับ นานาชาติให้แก่สถานศึกษา 4) พัฒนา นวัตกรรมทางการจัดการเรียนรู้และการวัดและ ประเมินผลการศึกษาให้ทันสมัยและก้าวหน้าในระดับนานาชาติ เผยแพร่ให้แก่สถานศึกษา

97. มาตรการที่ดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2557 ที่สำคัญ เช่น การสร้างความรู้ความเข้าใจและความ ตระหนักให้กับผู้บริหารการศึกษาส่วนกลางและเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาทั้งภาครัฐและ เอกชน การจัดทำหลักสูตรอบรมเชิงลึกการจัดการเรียนรู้ ตามแนว PISA เข้าสู่ห้องเรียน จัดทำหลักสูตรพัฒนาศักยภาพ ครอบคลุมทักษะสำคัญคือ การอ่าน(Reading) คณิตศาสตร์ (Mathematics) วิทยาศาสตร์ (Science) อบรมผู้ ปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและ สถานศึกษา นิเทศติดตามอย่างต่อเนื่องโดยส่วนกลางและเขตพื้นที่ การศึกษา การพัฒนาแบบทดสอบวัดระดับทักษะตามหลักสูตรรวมถึงส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานเครือข่าย ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

98. เพื่อประกันว่าการศึกษาทุกระดับทุกห้องที่จะจัดการศึกษาที่ได้มาตรฐานระดับชาติให้กับเด็กนั้น พ.ร.บ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกแห่งมีการประเมิน คุณภาพซึ่งเกณฑ์การประเมินจะมีการทบทวนเป็นระยะๆ เพื่อให้สอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของ การศึกษา รอบในการประเมินจะดำเนินการทุกๆ 5 ปี เกณฑ์มาตรฐานปัจจุบันประกาศใช้ประกาศให้ใช้เมื่อ วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2554 กำหนดมาตรฐาน 5 ด้าน คือ 1) มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน มีค่าน้ำหนัก 30 % 2) มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา มีค่าน้ำหนัก 50% 3) มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีค่าน้ำหนัก 10% 4) มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา มีค่าน้ำหนัก 5% 5) มาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริมแนว ททางปฏิรูปการศึกษามีค่าน้ำหนัก 5% เกณฑ์ด้านที่สองจะเน้นผลสัมฤทธิ์ หรือผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา เกณฑ์ตามมาตรฐานด้านนี้เช่น ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน มีการจัด สภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ และมีการประกันคุณภาพภายในของ

สถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง นอกจากนี้ยังมีแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2569 วิสัยทัศน์ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ คือ

- 1) การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ
- 2) การผลิตและการพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
- 3) การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้
- 4) การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา
- 5) การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- 6) การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา

99. (การบรรจุครูที่มีคุณวุฒิ ครูผู้หญิงและบุคคลจากชนกลุ่มน้อยและกลุ่มชนพื้นเมือง) สัดส่วนครูหญิงต่อครูชายของประเทศไทยอยู่ที่ประมาณ 6:4 ครูที่เป็นบุคคลจากชนกลุ่มน้อยชนชาติพันธุ์ได้รับการบรรจุมากขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจที่ให้อำนาจท้องถิ่นจัดการศึกษาและการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น นอกจากนี้ประเทศไทยได้ใช้มาตรการพิเศษเช่นการให้ทุนการศึกษา การกำหนดคุณวุฒิ หรือคุณสมบัติเฉพาะเพื่อสนับสนุนให้สมาชิกของชนกลุ่มน้อย ชนเผ่าได้เป็นครูและกลับมาสอนในโรงเรียนท้องถิ่นของตน (เช่นโครงการของมหาวิทยาลัยที่ให้ทุนชาวเขา เด็กในสี่จังหวัดภาคใต้)

100. (การให้การศึกษาแก่เด็กข้ามชาติ) รัฐบาลไทยจัดการศึกษาภาคบังคับให้กับเด็กทุกคนโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติแม้ว่าเด็กจะไม่มีสัญชาติไทย เด็กต่างชาติที่เรียนในโรงเรียนรัฐบาลจะได้บัตรประจำตัวซึ่งอนุญาตให้อาศัยอยู่ในประเทศไทยได้ถึง 10 ปี และจะได้รับสวัสดิการทางการศึกษา เช่น หนังสือ อุปกรณ์การศึกษา และอาหารกลางวันเช่นเดียวกับนักเรียนไทยเมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้หลักฐานรับรองการศึกษา

101. มาตรการส่งเสริม รัฐบาลไทยได้ดำเนินมาตรการพิเศษเพื่อส่งเสริมให้เด็กต่างชาติได้เข้าถึงการศึกษาตามสิทธิที่ได้รับรองไว้ในอนุสัญญา เช่น

- 1). จัดตั้งโรงเรียนหรือศูนย์การศึกษาในพื้นที่ที่เป็นชุมชนมีเด็กต่างชาติจำนวนมาก เช่น ค่ายผู้ลี้ภัยผู้พลัดถิ่น ชุมชนแรงงานอพยพหรือแคมป์คนงานเพื่อให้ใกล้ชิดกับครอบครัว และสามารถจัดหลักสูตรที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมและภาษาของเด็กต่างชาติ เช่น โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน (เน้นเด็กที่เป็นผู้พลัดถิ่น/ เด็กไม่มีสัญชาติ) และ โครงการโรงเรียนใกล้บ้าน (เน้นชุมชนแรงงานข้ามชาติ) เพื่อเอื้ออำนวยให้เด็กของแรงงานอพยพได้เข้าถึงการศึกษา

- 2). การเรียนการสอนในวันอาทิตย์สำหรับแรงงานข้ามชาติและแรงงานเด็กเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิแรงงานและข้อกฎหมายที่จะปกป้องคุ้มครองแรงงานเหล่านี้

- 3). มีโครงการอาสาสมัครสอนภาษาไทยแก่เด็กก่อนวัยเรียนเพื่อให้เด็กสามารถเข้าเรียนร่วมในชั้นเรียนปรกติกับเด็กไทยได้

102. ปัญหาและอุปสรรค ปัญหาเด็กต่างชาติไม่เข้าเรียนส่วนหนึ่งเกิดจากพ่อแม่เด็กที่เป็นแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานยังไม่เข้าใจหลายประการ เช่นไม่รู้ว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องส่งเด็กเข้าเรียน ยังคิดว่าการส่งลูกเข้าเรียนมีภาระค่าใช้จ่ายสูง การส่งลูกเข้าเรียนเมื่อกลับประเทศของตนแล้วไม่สามารถเรียนต่อหรือได้ประโยชน์จากหลักสูตรได้ หรือกรณีที่เข้าเมืองโดยไม่ถูกกฎหมายการส่งลูกไปเรียนอาจทำให้พ่อแม่อาจจะเกิดความยุ่งยากทางกฎหมายได้ ปัญหาส่วนหนึ่งเกิดจากเจ้าหน้าที่ปฏิบัติของรัฐที่อาจไม่เข้าใจนโยบายของรัฐในการให้การศึกษาแก่เด็กทุกคนอย่างเท่าเทียม ซึ่งรัฐบาลจะต้องรณรงค์ทำความเข้าใจให้กับพ่อแม่ของเด็กต่างชาติ และทำความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับสิทธิในการศึกษาอย่างเท่าเทียมของเด็กทุกคนตามนโยบายรัฐบาลและจัดทำแนวปฏิบัติให้กับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ได้เข้าใจพร้อมทั้งสนับสนุนให้องค์กรปกครองท้องถิ่นได้มีบทบาทมากขึ้นในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กต่างชาติ

103. ปัจจุบันไทยกำลังศึกษาความเป็นไปได้ในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาการห้ามเลือกปฏิบัติในการศึกษา (UNESCO Convention against Discrimination in Education) อย่างไรก็ตาม แม้ว่าไทยยังไม่ได้เป็นภาคี รัฐบาลไทยตระหนักถึงพันธกรณีในการให้การศึกษาแก่เด็กทุกคนในเขตอำนาจของไทยภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กโดยไม่มีเลือกปฏิบัติ

บทที่ 9

มาตรการปกป้องคุ้มครองพิเศษ

(ข้อ 22, 30, 32, 33, 35, 36, 37(ข)-(ง), 38-40)

เด็กกำพร้าและผู้แสวงหาแหล่งพักพิง

(ย่อหน้า 71) คณะกรรมการกระตุ้นรัฐภาคีให้ดำเนินมาตรการที่จำเป็นทั้งปวงเพื่อปรับปรุงสภาพการณ์ในค่ายพักพิงชั่วคราวโดยจัดให้มีสิ่งจำเป็นพื้นฐาน คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีขยายเวลาการดำเนินการ ขึ้นทะเบียนผู้แสวงหาแหล่งพักพิงซึ่งเพิ่งเดินทางมาถึงเพื่อทราบความต้องการของบุคคลเหล่านั้น และปฏิบัติต่อผู้แสวงหาแหล่งพักพิงและผู้ลี้ภัยตามสถานะของบุคคลและไม่กักขังหรือส่งบุคคลเหล่านี้ ไปยังประเทศที่อาจเกิดอันตรายต่อชีวิตได้ คณะกรรมการกระตุ้นให้รัฐภาคีแสวงหาความช่วยเหลือด้านวิชาการจากสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (ยูเอ็นเอชซีอาร์) และเสนอแนะรัฐภาคีให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาว่าด้วยสถานะภาพของผู้ลี้ภัย พ.ศ. 2494 (ค.ศ. 1951) และพิธีสาร พ.ศ. 2510 (ค.ศ. 1967) และสร้างกรอบงานด้านกฎหมายและสถาบันระดับชาติเพื่อคุ้มครองผู้ลี้ภัย

104. จากสถานการณ์ที่มีผู้หนีภัยผู้รับในประเทศเพื่อนบ้านและผู้อพยพเข้ามาในประเทศไทยซึ่งในกลุ่มนี้รวมไปถึงเด็กด้วยนั้น ไทยได้จัดบริการสวัสดิการแก่บุคคลกลุ่มดังกล่าวตามมาตรฐานด้านมนุษยธรรม โดยภายในค่ายพักพิงได้จัดให้มีสิ่งจำเป็นพื้นฐานแก่กลุ่มเด็กผู้หนีภัยการสู้รบมาจากประเทศเพื่อนบ้านและเด็กที่อพยพมาพร้อมครอบครัว ทั้งด้านสาธารณสุข การศึกษา และด้านที่จำเป็นอื่น ๆ

105. ในกรณีผู้ที่เพิ่งเดินทางเข้ามาใหม่ ก็จะมีกระบวนการคัดกรองอย่างไม่เป็นทางการโดยร่วมมือกับองค์กรเอกชน อาทิ COER และ UNHCR เพื่อคัดกรองและจดทะเบียนผู้มาใหม่เพื่อให้ได้ข้อมูลในการตอบสนองต่อความต้องการตามความประสงค์ของบุคคลเหล่านั้น และเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2560 ได้มีมติคณะรัฐมนตรีจัดตั้งกลไกคัดกรอง ซึ่งเป็นพัฒนาการในการสร้างกรอบการดำเนินการสำหรับการบริหารจัดการและคุ้มครองผู้ลี้ภัยในในการระบุสถานะผู้ลี้ภัยและการให้การคุ้มครองที่เหมาะสมกับคนกลุ่มดังกล่าวกลไกดังกล่าว และ UNHCR เองก็ได้ชื่นชมไทยในพัฒนาการในการจัดตั้งกลไกดังกล่าวขึ้นมาเพื่อเป็นส่วนในการแก้ปัญหาสถานะของผู้ลี้ภัย

106. ไทยได้แสวงหาความร่วมมือจาก UNHCR โดยได้ร่วมมือกันในการออกเอกสารรับรองสถานะ (Person of Concern) ให้แก่กลุ่มผู้หนีภัยและผู้อพยพที่เข้ามาในประเทศไทย

107. ไทยอยู่ระหว่างการศึกษาความเป็นไปได้ในการเข้าเป็นภาคีของ อนุสัญญาว่าด้วยสถานะภาพของผู้ลี้ภัย พ.ศ. 2494 และพิธีสาร พ.ศ. 2510

108. ภายใต้กรอบนโยบายในการดำเนินการสำหรับการบริหารจัดการและคุ้มครองผู้ลี้ภัยในในการระบุสถานะผู้ลี้ภัยและการให้การคุ้มครอง ปัจจุบันไทยอยู่ในขั้นตอนปฏิรูปกฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้ลี้ภัย โดยกำลังพิจารณาร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารจัดการคนเข้าเมืองผิดกฎหมายและผู้ลี้ภัย พ.ศ.

ร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกส่วนงาน และกำลังยกร่างพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ... โดยร่างดังกล่าวเป็นมติคณะรัฐมนตรีเห็นชอบหลักการในการบริหารจัดการคนเข้าเมืองผิดกฎหมายและผู้ลี้ภัย โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารคนเข้าเมืองผิดกฎหมายและผู้ลี้ภัย โดยมีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ คณะกรรมการมีหน้าที่บริหารคนเข้าเมืองผิดกฎหมายและผู้ลี้ภัย เช่น พิจารณากำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ และแนวทางการบริหารจัดการคนเข้าเมืองผิดกฎหมายและผู้ลี้ภัย พิจารณาคัดกรองคนเข้าเมืองผิดกฎหมายและผู้ลี้ภัยกลุ่มต่าง ๆ ประสานงานและร่วมมือกับรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐบาลต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ และองค์การภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น และร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวจะกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการคัดกรองคนเข้าเมืองผิดกฎหมายและผู้ลี้ภัย

เด็กที่เป็นสมาชิกของแรงงานโยกย้ายถิ่นฐาน

(ย่อหน้า 73) คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีดำเนินการการศึกษาประเมินความเสี่ยงเพื่อพิจารณาว่าผู้โยกย้ายถิ่นฐานและบุตรเดินทางกลับสู่ประเทศต้นกำเนิดได้อย่างปลอดภัยหรือไม่ คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีดำเนินการมาตรการด้านกฎหมายและนโยบายเพื่อคุ้มครองเด็กในสถานการณ์การโยกย้ายถิ่นฐานจากการแสวงประโยชน์และสภาพการทำงานที่อันตราย

109. จากสถานการณ์แรงงานโยกย้ายถิ่นฐานจำนวนมากเดินทางเข้ามาในประเทศไทยเพื่อทำงาน และมีครอบครัวรวมถึงบุตรติดตามมาด้วย ประเทศไทยได้ดำเนินมาตรการต่าง ๆ ที่จำเป็นแก่เด็กที่เป็นสมาชิกของแรงงานโยกย้ายถิ่น ทั้งที่ติดตามครอบครัวมา และที่เกิดในประเทศไทย โดยที่การบันทึกทางทะเบียน เพื่อติดตามและบริการจากรัฐ และการผ่อนผันให้อาศัยอยู่ มีการขึ้นทะเบียนให้อยู่ในระบบ และมีการจัดการบริการของรัฐทั้งด้านสุขภาพ (แต่กรณีแรงงานที่เข้าเมืองมาผิดกฎหมายและต้องมีการส่งตัวแรงงานกลับไปยังประเทศต้นทางนั้น ได้มีการศึกษาประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือไม่ อย่างไร ไม่มีข้อมูล)

110. ประเทศไทยดำเนินนโยบายการจดทะเบียนแรงงานและบุตรติดแรงงานต่างชาติดำเนินการพัฒนาแนวทางการปฏิบัติที่ดีต่อแรงงานสำหรับนายจ้างโดยสมัครใจ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการรับแนวปฏิบัติที่ดี อาทิ แรงงานในภาคสัตว์น้ำ นอกจากนี้ยังมีการศึกษาวิจัยเพื่อใช้ประกอบการรณรงค์ด้านแรงงาน เช่น กฎกระทรวงเกี่ยวกับแรงงานภาคเกษตร กฎกระทรวงเกี่ยวกับแรงงานภาคประมง เป็นต้น และเด็กที่ติดตามแรงงานต่างด้าวมาเมื่อมีอายุ 15 ปี ก็สามารถขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว ตามกฎหมายแรงงาน เพื่อสามารถทำงานที่ได้รับอนุญาตและได้รับสวัสดิการตามกฎหมาย

การแสวงหาประโยชน์ทางเศรษฐกิจและแรงงานเด็ก

(ย่อหน้า 75) คณะกรรมการเสนอแนะรัฐภาคีให้ศึกษาและให้ข้อมูลในรายงานฉบับต่อไปเกี่ยวกับการจ้างงานเด็กในภาคเศรษฐกิจไม่เป็นทางการ เช่น การเกษตร อุตสาหกรรมท่องเที่ยว การขอทาน

และงานบริการในบ้าน และดำเนินมาตรการเพื่อปรับปรุงระบบตรวจสอบแรงงานเพื่อตรวจสอบติดตามและตรวจหาเด็ก ที่ทำงานในภาคเหล่านี้ คณะกรรมการกระตุ้นให้รัฐภาคีแก้ไขกฎหมายเพื่อห้ามมิให้เด็กเกี่ยวข้องกับภาคเศรษฐกิจไม่เป็นทางการ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กเปราะบาง เช่น แรงงานเด็กต่างด้าว เด็กเร่ร่อน คณะกรรมการเสนอแนะรัฐภาคีให้พิจารณาให้สัตยาบันอนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศฉบับที่ 189 ว่าด้วยงานที่มีคุณค่าสำหรับคนงานทำงานบ้าน

111. เพื่อประสิทธิภาพของมาตรการในการตรวจสอบแรงงานเพื่อติดตามและตรวจหาเด็ก ไทยมีกลไกการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวซึ่งครอบคลุมถึงแรงงานเด็กต่างด้าวเพื่อให้ทราบข้อมูลและสถานะ และยังมีกลไกการติดตามตรวจสอบผ่านกลไกของพนักงานตรวจแรงงาน (Labor inspector) กระทรวงแรงงาน โดยการดำเนินงานจะประสานความร่วมมือกับอาสาสมัครแรงงาน และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

112. ตามกฎหมายแรงงานของไทย การจ้างแรงงานเด็กที่อายุต่ำกว่า 15 ปีไม่สามารถกระทำได้ในทุกกรณี ส่วนการจ้างแรงงานเด็กอายุ 15-18 ปีสามารถกระทำได้ภายใต้เงื่อนไขและข้อจำกัดเท่าที่งานนั้นไม่กระทบต่อพัฒนาการของเด็ก ประเทศไทยได้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้การคุ้มครองเฉพาะกรณีแรงงานเด็กนอกระบบ ไม่ว่าจะเป็นแรงงานในภาคเกษตรกรรม ได้มีการออกกฎกระทรวง คุ้มครองแรงงานในงานเกษตรกรรม พ.ศ. 2557 ซึ่งกำหนดห้ามจ้างแรงงานเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี (เพิ่มขึ้นจากเดิมที่กำหนดเพียง 13 ปี) และกำหนดสวัสดิการและการคุ้มครองแรงงานเด็กที่อยู่ในภาคเกษตรกรรม กรณีแรงงานบริการในบ้าน มีการออกกฎกระทรวงฉบับที่ 14 (พ.ศ. 2555) ออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 คุ้มครองแรงงานบริการในบ้าน กรณีอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว กฎหมายไทยไม่อนุญาตให้ใช้เด็กทำงานภาคบริการท่องเที่ยว ส่วนกรณีเด็กขอทาน ประเทศไทยออกพระราชบัญญัติควบคุมการขอทาน พ.ศ. 2559 เพื่อเป็นการแก้ปัญหาสังคมและคุ้มครองสวัสดิภาพของบุคคลให้เหมาะสม และกำหนดความผิดทางอาญาแก่ผู้ซึ่งหาประโยชน์จากความไม่สมประกอบทางร่างกาย ความอ่อนด้อยทางสติปัญญาหรือสภาพจิตใจของบุคคลอื่น โดยมีกลไกการคุ้มครองขอทานเด็กที่จังหวัดสระแก้ว ผ่านกลไกจำแนกคัดกรองเพื่อให้ความคุ้มครองเด็กที่เป็นขอทาน

113. ประเทศไทยกำลังพิจารณาการให้สัตยาบันอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 189 ว่าด้วยงานที่มีคุณค่าสำหรับคนงานทำงานบ้าน ซึ่งพบว่ามีอุปสรรคสำคัญหลายประการโดยเฉพาะเรื่องข้อมูลการแสดงตนที่ยังมีความคลาดเคลื่อน และการเข้าเมืองผิดกฎหมายของแรงงาน และนอกจากนั้นไทยกำลังศึกษาเพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ในการสัตยาบันอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานและสมาชิกครอบครัว ค.ศ. 1991 อีกด้วย

การแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็กและการละเมิดเด็ก

(ย่อหน้า 77) ตามแนวทางคำแนะนำทั่วไปของคณะกรรมการฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2554) เกี่ยวกับสิทธิของเด็กที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้ความรุนแรงในรูปแบบทั้งปวง (General Comment no.

13 (2011) on the right of the child to freedom from all forms of violence) คณะกรรมการ
ระดับรัฐภาคีให้

ก) คงความพยายามในการสร้างความตระหนักของสาธารณชน และเสริมสร้างกลไกการตรวจหา
และป้องกัน และกำหนดให้ความคุ้มครองแก่เด็กที่เป็นเหยื่อการเอาเปรียบและการประทุพติพิตทางเพศทั้ง
ภายในและภายนอกครอบครัวอย่างเต็มรูปแบบ

ข) ดำเนินมาตรการที่จำเป็นเพื่อลดระยะเวลาสืบสวนและดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับการกระทำผิด
ทางเพศต่อเด็ก และให้การคุ้มครองเด็กที่เป็นเหยื่อจากผู้กระทำผิดอย่างเหมาะสม

ค) ดำเนินการวิจัยโดยรอบด้าน เกี่ยวกับสาเหตุ ลักษณะ และขอบเขตการเอาเปรียบและการ
ประทุพติพิตทางเพศต่อเด็กชายและเด็กหญิงในในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งเด็กสัญชาติไทยและเด็กต่างประเทศ
ในรัฐภาคี และให้ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนคำร้องเรียน การสืบสวน และการดำเนินคดี

ง) ในการดำเนินการดังกล่าว คณะกรรมการเสนอแนะให้นำสรุปข้อสังเกตภายใต้พิธีสารเลือกรับ
เรื่องการขายเด็ก การค้าประเวณี และสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก (CRC/C/OPSC/THA/CO/1, 2012)
ตลอดจนข้อเสนอแนะของผู้เสนอรายงานพิเศษเกี่ยวกับการค้ามนุษย์โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็กหลังจากเยือน
รัฐภาคีในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2554 (the Special Rapporteur on trafficking in persons,
especially women and children) ไปดำเนินการปฏิบัติ คณะกรรมการเสนอแนะรัฐภาคีให้นำเอกสาร
ผลลัพธ์ซึ่งได้รับรอง ณ การประชุมระดับโลกว่าด้วยการต่อต้านการแสวงประโยชน์ทางเพศ ในปี 2539
2544 และ 2551 ณ กรุงสต็อกโฮล์ม โยโกฮามา และริโอ เดอจาเนโร ตามลำดับ

114. ประเทศไทยตระหนักถึงการให้ความคุ้มครองแก่เด็กที่ถูกแสวงหาประโยชน์ทางเพศและถูกละเมิด
โดยได้ดำเนินการหลายประการเพื่อให้สอดคล้องตามแนวทางคำแนะนำทั่วไปของคณะกรรมการฉบับที่ 13
(พ.ศ. 2554) เกี่ยวกับสิทธิของเด็กที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้ความรุนแรงในรูปแบบทั้งปวง โดยไทยได้
ดำเนินการมาตรการในการสร้างความตระหนักแก่สาธารณชน กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงพัฒนาสังคม
และความมั่นคงของมนุษย์ได้จัดทำแผนในการสร้างความตระหนักแก่สาธารณชนอย่าง มีกลไกการสุ่มตรวจของ
สำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อตรวจหาและป้องกันการละเมิดทางเพศกับเด็ก ส่วนเด็กที่ตกเป็นเหยื่อการละเมิด
ทางเพศจะได้รับความคุ้มครองตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.
2550 พระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2550 ระเบียบกระทรวงพัฒนา
สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคล ซึ่งเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิด
ฐานค้ามนุษย์ พ.ศ. 2552

115. ในการสอบสวนคดีเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางเพศมีการดำเนินการให้กระทำอย่างรวดเร็ว
ในการสอบสวนคดีได้มีคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ 419/2556 เรื่อง การอำนวยความสะดวกในคดีอาญา
การทำสำนวนการสอบสวน และมาตรการควบคุม ตรวจสอบ เฝ้าระวังการสอบสวนในคดีอาญา ซึ่งรวมถึงคดีการ

กระทำความผิดทางเพศเพื่อให้การสอบสวนดำเนินไปได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้กรณีการกระทำความผิดทางเพศที่เป็นความผิดฐานค้ามนุษย์สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีแผนบูรณาการปฏิบัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์เพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินคดีอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น ส่วนในการดำเนินคดีอาญาได้มีการจัดตั้งศาลชำนาญการพิเศษคดีค้ามนุษย์ขึ้นในศาลอาญา ส่งผลให้การดำเนินคดีค้ามนุษย์สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว

116. (ขาดข้อมูลการดำเนินการวิจัยโดยรอบด้าน เกี่ยวกับสาเหตุ ลักษณะ และขอบเขตการเอาเปรียบ และการประทุพผิตทางเพศต่อเด็กชายและเด็กหญิงในในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งเด็กสัญชาติไทยและเด็กต่างประเทศในรัฐภาคี และขาดข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนคำร้องเรียน การสืบสวน และการดำเนินคดี)

117. ไทยได้นำข้อเสนอแนะจากพิธีสารเลือกรับ เรื่อง การขายเด็ก การค้าประเวณีเด็ก และสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก (ดูรายละเอียดในบทที่ 10) (ข้อเสนอแนะของผู้เสนอรายงานพิเศษเกี่ยวกับการค้ามนุษย์โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็กหลังจากเยือนรัฐภาคีในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2554 ไปดำเนินการปฏิบัติ และการนำเอกสารผลลัพธ์ ซึ่งได้รับรอง ณ การประชุมระดับโลกว่าด้วยการต่อต้านการแสวงประโยชน์ทางเพศ ในปี 2539 2544 และ 2551 ณ กรุงสต็อกโฮล์ม โยโกฮามา และริโอ เดอจาเนโร ตามลำดับไปปฏิบัติ ไม่มีข้อมูล)

สายด่วนช่วยเหลือเด็ก

(ย่อหน้า 77) คณะกรรมการรับทราบว่าหน่วยงานบริการสังคมและสภาระดับชาติว่าด้วยเด็ก (the Social Services Division and the National Council for Children) ดำเนินการโทรศัพท์สองสายเพื่อช่วยเหลือเด็ก คณะกรรมการเสนอแนะว่ารัฐภาคีพิจารณารวมบริการโทรศัพท์ทั้งสองสายนี้เป็นสายระดับชาติเดียวกันเพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น สายโทรศัพท์นี้ควรครอบคลุมพื้นที่ทั้งประเทศ สามารถใช้บริการได้ 24 ชั่วโมง และควรมี 3-4 หลักที่จำง่าย และจัดให้มีทรัพยากรการเงินและวิชาการเพียงพอตลอดจนบุคลากรที่ได้รับการฝึกฝนให้ตอบคำถามเด็กและวิเคราะห์บทสนทนาทางโทรศัพท์เพื่อจะดำเนินการที่เหมาะสมต่อไป คณะกรรมการเสนอแนะว่า รัฐภาคีควรแสวงหาความช่วยเหลือด้านวิชาการในด้านนี้จากองค์กรทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (ยูนิเซฟ) และสายโทรศัพท์ช่วยเหลือเด็กระหว่างประเทศ (Child Helpline International)

118. กรมกิจการเด็กและเยาวชนมีแผนบูรณาการความร่วมมือกับมูลนิธิสายเด็ก (Childline) เพื่อให้ดำเนินการทางโทรศัพท์ในการให้ความช่วยเหลือเด็กอย่างทันท่วงทีโดยบูรณาการสายด่วนการช่วยเหลือเด็กให้เป็นเอกภาพโดยให้ครอบคลุมทั่วประเทศและให้บริการ 24 ชั่วโมง

เด็กในกระบวนการยุติธรรม

(ย่อหน้า 79) คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีดำเนินการและเสริมสร้างความพยายามเพื่อสร้างหลักประกันว่าจะมีการปฏิบัติด้านมาตรฐานกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กเด็กและเยาวชนเต็มรูปแบบ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อ 37 39 และ 40 ของอนุสัญญา และมาตรฐานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น กฎอันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติว่าด้วยการบริหารงานยุติธรรมเกี่ยวกับคดีเด็กและเยาวชน (กฎแห่งกรุงปักกิ่ง) (the United Nations Standard Minimum Rules for the Administration of Juvenile Justice (the Beijing Rules)) ข้อแนะนำของสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน (ข้อแนะนำแห่งกรุงริยาด) (the United Nations Guidelines for the Prevention of Juvenile Delinquency (the Riyadh Guidelines) และกฎสหประชาชาติว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและเยาวชนซึ่งถูกลิดรอนเสรีภาพ (กฎแห่งกรุงฮาวานา) (the United Nations Rules for the Protection of Juveniles Deprived of Their Liberty (the Havana Rules) ทั้งนี้ โดยนำคำแนะนำทั่วไปฉบับที่ 10 เกี่ยวกับสิทธิเด็กในกระบวนการยุติธรรมเกี่ยวกับคดีเด็กและเยาวชน (CRC/C/GC/10) (General Comment No. 10 on children's rights in juvenile justice (CRC/C/GC/10) คณะกรรมการเน้นย้ำให้ รัฐภาคี

(ก) เพิ่มอายุที่ต้องรับผิดทางอาญาให้เป็นระดับอายุซึ่งเป็นที่ยอมรับกันระหว่างประเทศ และไม่ว่ากรณีใดให้มีอายุไม่ต่ำกว่า 12 ปี

(ข) การส่งเด็กไปยังสถานกักกันจะเป็นทางเลือกสุดท้าย และให้กักขังในระยะเวลาที่สั้นที่สุดเท่าที่เป็นไปได้และต้องเป็นไปตามกฎหมาย

(ค) เด็กได้รับการกักขังแยกจากผู้ใหญ่ และให้เด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเหมาะสมรวมทั้งสามารถติดต่อกับครอบครัวได้อย่างสม่ำเสมอ

(ง) ส่งเสริมมาตรการทางเลือกในการกักกัน เช่น การหันเหคดี การคุมประพฤติ การให้คำปรึกษา การทำงานบริการชุมชน หรือการรอลงอาญา ในทุกกรณีที่เป็นไปได้

(จ) การฝึกอบรมผู้พิพากษาและบุคลากรการพิจารณาคดีเกี่ยวกับหลักการและบทบัญญัติของอนุสัญญาและพิธีสารเลือกรับ

(ฉ) จัดโครงการกลับคืนสู่สังคมสำหรับเด็ก

(ช) ใช้เครื่องมือความช่วยเหลือด้านวิชาการที่พัฒนาที่คณะกรรมการบูรณาการหน่วยงานของสหประชาชาติว่าด้วยกระบวนการยุติธรรมเยาวชน (the United Nations Interagency Panel on Juvenile Justice) และสมาชิก ซึ่งรวมถึง UNODC องค์การกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (ยูนิเซฟ) OHCHR และองค์กรพัฒนาเอกชน และแสวงหาคำแนะนำและความช่วยเหลือด้านวิชาการด้านกระบวนการยุติธรรมจากสมาชิกคณะกรรมการ

119. ประเทศไทยดำเนินการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานและสร้างหลักประกันด้านมาตรฐานกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนอย่างเต็มรูปแบบตาม คำแนะนำทั่วไปฉบับที่ 10 เกี่ยวกับสิทธิเด็กในกระบวนการยุติธรรมเกี่ยวกับคดีเด็กและเยาวชน และปัจจุบันประเทศไทยยังได้นำคำแนะนำทั่วไปฉบับที่ 13 เกี่ยวกับสิทธิของเด็กในอิสระจากความรุนแรงทุกรูปแบบ และยุทธศาสตร์ต้นแบบและมาตรการทางปฏิบัติของ

สหประชาชาติว่าด้วยการยุติความรุนแรงต่อเด็กในด้านการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา (UN Model Strategies on the Elimination of Violence against Children in the Field of Crime Prevention and Criminal Justice) มาจัดทำแผนในการพัฒนารูปแบบเพื่อขับเคลื่อนการทำงานเกี่ยวกับเด็ก ในกระบวนการยุติธรรมให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ต้นแบบ ปัจจุบันประเทศไทยกำลังดำเนินการพิจารณาปรับปรุงกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญามาตรา 73 เพื่อเพิ่มอายุขั้นต่ำของเด็กในการรับผิดทางอาญาจาก 10 ปีเป็น 12 ปี ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับระหว่างประเทศ

120. การดำเนินคดีกับเด็ก การส่งเด็กไปยังสถานกักขังจะเป็นทางเลือกสุดท้าย โดยการกักขังจะใช้ระยะเวลาที่สั้นที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ ตามร่างยุทธศาสตร์การคุ้มครองเด็กแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2564 ในการดูแลเด็กจะเน้นให้เครือข่ายอาสาสมัครในชุมชนดูแลแทน โดยไม่เข้าสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับการดูแลและคุ้มครองในบรรยากาศของครอบครัว หรือชุมชน โดยทดแทนการนำเด็กเข้าอยู่ในความดูแลของสถาบัน และมีกระบวนการในการประเมินเด็กตามประวัติเด็ก เพื่อคัดกรองกลุ่มเด็ก รวมถึงมีการเสนอรายงานต่อศาลให้เร็ว ทำให้ศาลพิจารณาคดีเร็วขึ้น และในการดำเนินคดีเด็กและเยาวชนพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 บัญญัติเกี่ยวกับการเปลี่ยนโทษและการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน หรือการรอกการกำหนดโทษ หรือรอกการลงโทษเด็กหรือเยาวชนตามประมวลกฎหมายอาญาก็ได้ รวมทั้งห้ามส่งกักขังเด็กหรือเยาวชนแทนค่าปรับ แต่ให้ศาลส่งตัวไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมในสถานที่ที่กำหนด หรือสถานที่อื่นที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายและศาลเห็นสมควรแทน เป็นต้น อย่างไรก็ตามการบังคับใช้มาตรการทางสังคมทดแทนกระบวนการกักขัง โดยความร่วมมือกันของครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษา โดยจะต้องมีการดำเนินการแก้ไขบทบัญญัติกฎหมายเพื่อการดำเนินงานร่วมกันของทุกฝ่ายต่อไป

121. ไทยส่งเสริมมาตรการทางเลือกในการกักขังในการดำเนินคดีเด็กและเยาวชน โดยมีการออกข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการกำหนดมาตรการแทนการพิพากษาคดี พ.ศ. 2556 เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการทางเลือกในการดำเนินคดีเด็กและเยาวชนดังกล่าว

122. ผู้พิพากษาและบุคลากรที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับหลักการและบทบัญญัติของอนุสัญญาและพิธีสารเลือกรับในทุกระดับ และในการพิจารณาคดีในศาลมีการให้พิพากษาอาวโสที่มีประสบการณ์เข้าร่วมเป็นองค์คณะในการพิจารณา

123. ประเทศไทยได้จัดโครงการกลับคืนสู่สังคมสำหรับเด็ก โดยได้รับความช่วยเหลือทางวิชาการจากสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (TIJ) โดยพระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา เป็นประธานในการจัดทำยุทธศาสตร์ต้นแบบและมาตรการทางปฏิบัติของสหประชาชาติว่าด้วยการยุติความรุนแรงต่อเด็กในกระบวนการยุติธรรม โดยขณะนี้อยู่ในขั้นตอนในการจัดทำแผนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ต้นแบบดังกล่าว

124. นอกจากนั้น ประเทศไทยยังดำเนินโครงการสร้างเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน โดยใช้ประโยชน์จากเครื่องมือและความช่วยเหลือทางการเงินที่พัฒนาขึ้นโดยองค์การระหว่างประเทศของ

สหประชาชาติเกี่ยวกับเด็กในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งรวมถึงการสนับสนุนทางการเงิน จากสำนักงานป้องกันยาเสพติดและปราบปรามอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC) องค์การยูนิเซฟ สำนักข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ และองค์กรเอกชนในประเทศ ในการนำข้อตกลง ยุทธศาสตร์ การนำหลักการของยุทธศาสตร์ต้นแบบมาปฏิบัติ โดยศาลเยาวชนและครอบครัวกลางได้ดำเนินการทำบันทึกข้อตกลงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และมีการดำเนินงานโครงการสร้างเสริมสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน และครอบครัวในกระบวนการยุติธรรม (ผู้แทนเครือข่ายสิทธิเด็ก) UNODC ฝึกอบรมพนักงานอัยการ ตำรวจ ศาล

เด็กที่ตกเป็นเหยื่อและพยานเด็ก

(ย่อหน้า 80) คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีประกันว่าเหยื่อหรือพยานอาชญากรรมที่เป็นเด็กทุกคน อาทิ เหยื่อที่เป็นเด็กกรณีถูกละเมิด ความรุนแรงภายในครอบครัว การแสวงประโยชน์ทางเพศและเศรษฐกิจ การลักพาตัว และการค้ามนุษย์ และพยานอาชญากรรมรวมถึงอาชญากรรมที่เจ้าหน้าที่รัฐและผู้ที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่รัฐเป็นผู้กระทำ ได้รับการคุ้มครองตามที่กำหนดในอนุสัญญา และเสนอแนะว่ารัฐภาคีนำแนวทางการปฏิบัติสหประชาชาติเกี่ยวกับความยุติธรรมในกรณีที่เกี่ยวข้องกับเหยื่อและพยานอาชญากรรมที่เป็นเด็ก (แนบเป็นภาคผนวกในข้อมติคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม 2005/20 ลงวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2548) มาพิจารณาโดยเต็มรูปแบบ (the United Nations Guidelines on Justice in Matters Involving Child Victims and Witnesses of Crime (annexed to Economic and Social Council resolution 2005/20 of 22 July 2005))

125. ประเทศไทยได้ดำเนินการคุ้มครองเด็กที่เป็ผู้เสียหายในคดีอย่างเต็มที่ตามกฎหมาย นอกจากนั้นยังได้มีการดำเนินการประสานงานกันด้านกระบวนการบริหารระหว่างศาลยุติธรรมและกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยมีองค์กรภาคเอกชนและเครือข่ายในภาคประชาสังคม ติดตามการดำเนินงานของศาลเยาวชนและครอบครัว และกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางของสหประชาชาติ โดยปัจจุบันประเทศไทยกำลังจัดทำแผนพัฒนาการทำงานเกี่ยวกับเด็กในกระบวนการยุติธรรมกรณีเด็กที่ตกเป็นเหยื่อและพยานเด็ก โดยใช้ยุทธศาสตร์ต้นแบบและมาตรการทางปฏิบัติของสหประชาชาติว่าด้วยการยุติความรุนแรงต่อเด็กในด้านการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญาเป็นกรอบในการพัฒนา และมีการออกคำแนะนำของประธานศาลฎีกาว่าด้วยแนวปฏิบัติต่อพยานที่เป็นเด็กในคดีอาญา พ.ศ. 2559 เพื่อให้ปฏิบัติต่อพยานเด็กในคดีอาญาได้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ต้นแบบดังกล่าว

เด็กชาติพันธุ์

(ย่อหน้า 82) คณะกรรมการเสนอแนะว่ารัฐภาคีดำเนินการเพื่อที่จะ

(ก) สร้างความตระหนักของประชาชนไทยเกี่ยวกับวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อย และประชาชนพื้นเมือง และเพิ่มความอดกลั้นต่ออุปนิสัยความเป็นอยู่และวิถีชีวิต

(ข) สร้างโอกาสด้านเศรษฐกิจแก่ชุมชนชนกลุ่มน้อยและชนพื้นเมือง และสร้างหลักประกันให้ชุมชน

(ค) จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับประชากรชาวภูเขาที่กระจัดกระจายให้เป็นระบบ ทั้งนี้ให้พิจารณา
คำแนะนำทั่วไปของคณะกรรมการ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2552) เกี่ยวกับเด็กพื้นเมืองและสิทธิของเด็กพื้นเมือง
ภายใต้อนุสัญญา

126. เพื่อแก้ปัญหาตราบาปและการเลือกปฏิบัติต่อเด็กสมาชิกกลุ่มชาติพันธุ์ คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติ
แนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลและคนไร้สัญชาติในประเทศไทย เพื่อแก้ปัญหาเด็กที่เกิดในไทย
แต่ต้องกลายเป็นคนเข้าเมืองผิดกฎหมาย โดยได้อนุมัติหลักการร่างกฎกระทรวงให้ บุตรของคนต่างด้าวทุกกลุ่มที่
เกิดในประเทศไทย สามารถอาศัยอยู่ในไทยได้โดยไม่ต้องถูกดำเนินคดี ไม่ว่าบิดาหรือมารดาจะเข้ามาอยู่ในไทย
โดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ก็ตาม โดยสิทธิอาศัยของบุตรจะเป็นไปตามสิทธิของบิดาหรือมารดา และสิทธิ
อาศัยนั้นก็จะต้องติดตัวเด็กต่อไปตราบเท่าที่ยังอาศัยอยู่ในไทยโดยไม่กระทำการใด ๆ ที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของ
ชาติ หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี นอกจากนี้ ยังมีการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับ
วัฒนธรรมของเด็กกลุ่มชาติพันธุ์ (ขาดข้อมูลแผน โครงการ และการดำเนินงาน)

127. เพื่อสร้างโอกาสด้านเศรษฐกิจและสร้างหลักประกันให้ชุมชน กระทรวงพัฒนาสังคมและความ
มั่นคงของมนุษย์ได้จัดทำแผนแม่บทการพัฒนากลุ่มชาติพันธุ์ (พ.ศ.2558-2560) เพื่อเป็นกรอบในการพัฒนากลุ่ม
ชาติพันธุ์ โดยยึดแนวพระราชดำริและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นกรอบแนวทางการพัฒนาโดยมีประชาชน
กลุ่มชาติพันธุ์เป็นศูนย์กลาง ให้สมาชิกของกลุ่มชาติพันธุ์มีคุณภาพ ได้รับสิทธิตามกฎหมายมีความเป็นอยู่ที่ดีมี
ความมั่นคงมีคุณภาพชีวิตที่ดีชุมชนเข้มแข็ง ได้รับสวัสดิการสังคมอย่างเท่าเทียมให้สามารถพึ่งตนเองได้และมี
ส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาส่วนรวมเพื่อก้าวสู่สากล รวมถึงพัฒนาและสร้างจิตสำนึกประชาชนกลุ่มชาติพันธุ์
ในการเป็นพลเมืองไทยที่ดี (ขาดข้อมูลประชากรชาวภูเขาที่จัดเก็บมาเพื่อนำเสนอแก่คณะกรรมการ)

เด็กในจังหวัดชายแดนภาคใต้

(ย่อหน้า 83) คณะกรรมการเสนอแนะว่ารัฐภาคี

(ก) ดำเนินมาตรการทันทีเพื่อประกันว่าสถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่มีผลในเชิงลบทั้ง
ในทางตรงและทางอ้อมต่อเด็ก คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีนำข้อเสนอแนะภายใต้พิธีสารเลือกรับเรื่อง
การเกี่ยวพันของเด็กในความขัดแย้งกันด้วยอาวุธ (CRC/C/OPAC/THA/CO/1, 2012) ไปปฏิบัติโดยไม่ล่าช้า

(ข) สร้างหลักประกันว่าการดำเนินการเรียนการสอนในโรงเรียนไม่ชะงักอันเนื่องมาจากทหารของ
รัฐหรือหน่วยกำลังกึ่งทหาร และได้รับการคุ้มครองจากการโจมตีของกลุ่มติดอาวุธของกองกำลังที่ไม่ใช่ของรัฐ

(ค) จัดการสนับสนุนและบริการด้านจิตวิทยาและสังคมให้แก่เด็กที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรง
ที่ใช้อาวุธเป็นเรื่องเร่งด่วน

(ง) ดำเนินการเร่งรัดให้จัดทำแผนปฏิบัติการว่าด้วยการคุ้มครองและการพัฒนาเด็กและเยาวชนใน
เขตจังหวัดชายแดนภาคใต้

128. ประเทศไทยได้ดำเนินการเร่งรัดออกมาตรการเพื่อประกันว่าสถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้จะไม่ส่งผลกระทบต่อทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อเด็ก โดยมีการศึกษาวิจัยเชิงลึก เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการแก้ไขปัญหาเด็กที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ชายแดนใต้ในการปกป้องคุ้มครองสิทธิของเด็ก และได้มีการนำข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิเด็กภายใต้พิธีสารเลือกรับ เรื่องความเกี่ยวพันของเด็กในการขัดแย้งกันด้วยอาวุธไปปฏิบัติ (รายละเอียดปรากฏในบทที่ 11)

129. เพื่อสร้างหลักประกันด้านการศึกษาในพื้นที่ชายแดนใต้ กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำ (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์การศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) ขึ้นโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยยึดตามยุทธศาสตร์พระราชทานคือ "การเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา" ให้บรรลุตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) คือ ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2579) นโยบายการบริหารและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.2560-2562 เพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาให้ประชาชนในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมกัน พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน และการพัฒนาประเทศเป็นไปตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายใต้แนวคิดการจัดการศึกษาเพื่อคนทุกคน และทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมียุทธศาสตร์การศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคง การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ การผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการแข่งขัน การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางการศึกษา การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา

130. รัฐสนับสนุนการเยียวยาจิตใจและบริการให้แก่เด็กที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงโดยจัดทำมาตรการคุ้มครองครอบครัวและสภาพแวดล้อม กิจกรรมการสร้างความเข้าใจกับพื้นที่ และการเยียวยาผู้เด็กและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการดำเนินการสานสัมพันธ์ในครอบครัวตลอดจนจัดให้มีเจ้าหน้าที่เยียวยาจิตใจระดับอำเภอ มีกระบวนการบำบัด พื้นฟูเยียวยาให้เด็กกลับคืนสู่ภาวะปกติ ผ่านสถาบันการศึกษา เป็นต้น

131. ประเทศไทยมีแผนในการทำแผนร่วมกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และผู้นำศาสนา เพื่อให้สามารถเข้าถึงผู้เสียหายได้อย่างครอบคลุม เพื่อเด็กที่เข้ามาในระบบสามารถที่จะได้รับสิทธิ การฟื้นฟูเยียวยาการศึกษา สุขภาพ และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่เด็กพึงได้รับ และมีการให้หลักประกันว่าโรงเรียนจะไม่ชะงักจากสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้น หรืออาจเกิดขึ้น ประเทศไทยได้จัดทำแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับเด็กที่ได้รับผลกระทบ และมีการยกร่างแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการคุ้มครองและการพัฒนาเด็กและเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และยังจัดทำแผนปฏิบัติการ การแก้ไขปัญหาเด็กที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ

ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยครอบคลุมไปถึงการบำบัดและเยียวยาด้วยจิตใจ การส่งเสริมความรู้ทักษะให้แก่เด็กและเยาวชน พัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพ และสนับสนุนกระบวนการยุติธรรม นอกจากนี้ยังมี การจัดทำแผนปฏิบัติการการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนใต้ พ.ศ. 2558-2560 โดยเป็นแผนในการลด ความขัดแย้งในพื้นที่และแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข โดยแผนปฏิบัติการดังกล่าวครอบคลุมถึงงานด้านรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน งานอำนวยความยุติธรรมและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ สิทธิมนุษยชน การศึกษา ศาสนา และ ศิลปวัฒนธรรม ของเด็กในพื้นที่ด้วย

บทที่ 10

พิธีสารเลือกรับ เรื่อง การขายเด็ก การค้าประเวณีเด็ก และสื่อลามกที่เกี่ยวข้องเด็ก

ข้อมูล

(ย่อหน้า 8) คณะกรรมการแนะนำให้รัฐภาคีเร่งดำเนินการพัฒนาและวางระบบการจัดเก็บข้อมูลที่ชัดเจน สอดประสานและมีประสิทธิภาพที่มีการวิเคราะห์ ตรวจสอบและประเมินผลกระทบที่ครอบคลุมทุกด้านตามอนุสัญญาและพิธีสาร ดังได้กล่าวไว้ในสรุปข้อสังเกตของอนุสัญญา ข้อมูลควรมีการจำแนกรายละเอียดเกี่ยวกับเพศ อายุ สัญชาติและชาติพันธุ์ ภูมิภาค และสถานะทางด้านเศรษฐกิจสังคม โดยให้ความสนใจเป็นพิเศษแก่เด็กกลุ่มเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมภายใต้พิธีสาร ข้อมูลควรจัดเก็บตามจำนวนคดีที่มีการฟ้องคดี และผลการตัดสินคดีที่มีการลงโทษผู้กระทำผิดจำแนกตามลักษณะความผิด นอกจากนี้ คณะกรรมการสนับสนุนให้ดำเนินการต่อไปในการแสวงหาความช่วยเหลือทางด้านวิชาการจากองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติตามข้อเสนอแนะข้างต้น

132. ประเทศไทยกำลังดำเนินการในการพัฒนาและวางระบบการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเด็กที่ชัดเจน และมีความถูกต้องเชื่อถือได้ เพื่อประสิทธิภาพในการวิเคราะห์ ตรวจสอบ และประเมินผลกระทบที่ครอบคลุมทุกด้านตามอนุสัญญา และพิธีสารเลือกรับ

มาตรการทั่วไปในการปฏิบัติ

กฎหมาย

(ย่อหน้า 10) คณะกรรมการจึงเร่งรัดให้ดำเนินการปรับกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับพิธีสาร โดยเฉพาะบัญญัติคำนิยามที่ชัดเจนและห้ามกระทำความผิดทุกประการตามบัญญัติพิธีสารด้วยกฎหมายที่สอดคล้องกับข้อ 2 และข้อ 3 ของพิธีสารนี้

133. ประเทศไทยได้ดำเนินการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา โดยได้ออกพระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 24) พ.ศ. 2558 กำหนดความผิดอาญาเกี่ยวกับสื่อลามกอนาจารเด็ก ในการครอบครองสื่อลามกอนาจารเด็กเพื่อแสวงหาประโยชน์ในทางเพศสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เพื่อการค้า การผลิตหรือทำให้แพร่หลายเป็นความผิดตามกฎหมายอาญาและต้องระวางโทษตามกฎหมาย นอกจากนั้น ประเทศไทยกำลังเร่งรัดในการปรับกฎหมาย โดยเฉพาะการบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่ และเร่งผลักดันการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติปราบปรามวัตถุยุวฤทธิกรรมอันตราย ซึ่งมีการรวมความผิดฐานครอบครองสื่อลามกไว้ด้วย นอกจากนั้น ประเทศไทยกำลังดำเนินการยกร่างแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาเพื่อกำหนดให้การขายเด็กตามพิธีสารเป็นความผิดตามกฎหมายอาญา

แผนปฏิบัติการระดับชาติ

(ย่อหน้า 12) คณะกรรมการเสนอแนะให้ไทยรวมแผนการปฏิบัติการที่ครอบคลุมเนื้อหาภายใต้พิธีสารบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2555 - 2559 และจัดทรัพยากรให้เพียงพอที่จะดำเนินการในทางปฏิบัติทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ และวิชาการในการดำเนินงานดังกล่าว คณะกรรมการเสนอแนะให้ไทยพิจารณาถึงการประเมินและทบทวนโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการที่มีอยู่ นอกจากนี้ คณะกรรมการเสนอแนะให้ไทยคำนึงถึงการดำเนินการตามข้อบัญญัติทั้งปวงของพิธีสาร ตามปฏิญญาและแผนปฏิบัติการและพันธกิจระดับโลก ซึ่งรับรองในการประชุมสมัชชาเพื่อต่อต้านการแสวงประโยชน์ทางเพศจากเด็ก ครั้งที่ 1 2 และ 3 ซึ่งจัดที่กรุงสต็อกโฮล์ม โยโกฮามา และริโอ เดอ จาเนโรในปี พ.ศ. 2539 พ.ศ. 2544 และ พ.ศ. 2551 ตามลำดับ

134. ไทยได้ดำเนินการตามแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2555 - 2559 และได้จัดทำแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2564 ซึ่งมีเป้าหมายหลักให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นพลเมืองสร้างสรรค์และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมโดยมีการระดมสรรพกำลังจากทุกฝ่ายที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็ก รวมถึงภาคประชาสังคม และจัดสรรบุคลากร งบประมาณที่เพียงพอในการพัฒนาเด็ก นอกจากนี้ไทยได้จัดทำกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (พ.ศ. 2554-2559) ที่ให้ความสำคัญ 5 ด้าน คือ การป้องกัน การดำเนินคดี การคุ้มครองช่วยเหลือ การพัฒนากลไกเชิงนโยบายและการขับเคลื่อน การพัฒนาและการบริหารข้อมูล ซึ่งครอบคลุมถึงกลุ่มเด็กที่ตกเป็นเหยื่อ และผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ด้วย โดนในทางปฏิบัติได้มีการกำหนดให้นโยบายให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการดังกล่าวในระดับจังหวัดด้วย และปัจจุบันกำลังยกร่างแผนปฏิบัติการระดับชาติในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ฉบับใหม่เพื่อการดำเนินงานสามารถทำได้อย่างต่อเนื่อง

135. นอกเหนือไปจากนั้น ประเทศไทยโดยกระทรวงแรงงานร่วมกับองค์การแรงงานระหว่างประเทศ และหน่วยงานภาคที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดทำนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 - 2563 ซึ่งเป็นแผนฉบับที่ 2 ของประเทศไทย เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทต่อเนื่องสำหรับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปดำเนินการจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายซึ่งรวมไปถึงการแสวงหาประโยชน์ทางเพศเชิงพาณิชย์ในรูปแบบของการค้าประเวณีและค้ามนุษย์ให้หมดสิ้นไปตามเป้าหมายที่กำหนด (ขาดข้อมูลการดำเนินการตามข้อบัญญัติทั้งปวงของพิธีสาร ตามปฏิญญาและแผนปฏิบัติการและพันธกิจระดับโลก ซึ่งรับรองในการประชุมสมัชชาเพื่อต่อต้านการแสวงประโยชน์ทางเพศจากเด็ก ครั้งที่ 1 2 และ 3 ซึ่งจัดที่กรุงสต็อกโฮล์ม โยโกฮามา และริโอ เดอ จาเนโรในปี พ.ศ. 2539 พ.ศ. 2544 และ พ.ศ. 2551 ตามลำดับ)

การประสานงานและการประเมิน

(ย่อหน้า 14) โดยอ้างอิงย่อหน้าที่ 13 และ 14 ของสรุปข้อสังเกตของอนุสัญญา คณะกรรมการเสนอแนะให้ไทยรับรองว่า จะมีการประสานงานที่ดีขึ้นระหว่างหน่วยงานและคณะกรรมการต่าง ๆ ที่ทำงานพัฒนาและปฏิบัติการตามนโยบายสิทธิเด็ก รวมถึงหน่วยต่าง ๆ ภายใต้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และมอบหมายหนึ่งหน่วยงานที่สามารถทำหน้าที่นี้ และกำกับดูแลภาพรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อการตรวจสอบติดตามและการประเมินกิจกรรมของเรื่องสิทธิเด็กตามอนุสัญญาและพิธีสารในระหว่างกระทรวงและจากส่วนกลางไปสู่ระดับท้องถิ่น

136. ประเทศไทยได้ดำเนินการแบ่งส่วนราชการกรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยให้มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน การส่งเสริมสวัสดิการเด็กและครอบครัว โดยการกำหนดนโยบาย มาตรการ กลไก ส่งเสริมและสนับสนุนภาครัฐและภาคเอกชนติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามนโยบาย และมาตรการที่กำหนด เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและความมั่นคงในการดำรงชีวิต และติดตามตรวจสอบการประเมินกิจกรรมเรื่องสิทธิเด็กตามอนุสัญญาและพิธีสาร

การเผยแพร่และการส่งเสริมความตระหนักรู้

(ย่อหน้า 16) คณะกรรมการเสนอให้

(ก) พัฒนาแผนข้อมูลสารสนเทศและการศึกษาเกี่ยวกับมาตรการป้องกัน และผลร้ายของการขายเด็ก การค้าประเวณีเด็ก และสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก ทั้งนี้ โดยประสานงานอย่างใกล้ชิดกับชุมชน เด็ก และเด็กที่เป็นเหยื่อ

(ข) เผยแพร่ข้อมูลเรื่องของพิธีสารอย่างเป็นระบบให้แก่กลุ่มวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้พิพากษา อัยการ สื่อมวลชน นักสังคมสงเคราะห์ และผู้ทำงานในหน่วยงานพิทักษ์เด็ก

137. ประเทศไทยได้ดำเนินการแปลพิธีสารฉบับภาษาไทยและเผยแพร่พิธีสารฉบับนี้ไปยังทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และยังส่งเสริมการสร้างความตระหนักรู้เรื่องพิธีสารแก่สาธารณชนและกลุ่มวิชาชีพที่ทำงานเกี่ยวข้อง โดยในกลุ่มชุมชน และเด็ก มีการดำเนินโครงการสร้างเครือข่ายเด็กในโรงเรียนผ่านสภาเด็กและเยาวชนทั้งในระดับประเทศ ระดับอำเภอ เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับความตระหนักรู้ เพื่อรวบรวมข้อมูลมาเพื่อจัดทำแผนข้อมูลสารสนเทศระดับชาติต่อไป นอกจากนี้ ยังได้มีการจัดทำคู่มือเพื่อให้บ้านพักเด็กไปทำงานร่วมกับเด็ก ครอบครัว และชุมชนได้รับรู้และเข้าใจสาระสำคัญและวิธีการในการปฏิบัติต่อเด็กที่ดำเนินเหยื่อการกระทำ ความผิดตามพิธีสารอีกด้วย

138. ประเทศไทยยังกำหนดมาตรการและส่งเสริมความตระหนักรู้เรื่องพิธีสาร ผ่านการดำเนินงานเรื่องการคุ้มครอง แต่อย่างไรก็ดีการดำเนินการดังกล่าวยังไม่ครอบคลุม นอกจากนั้นยังมีการศึกษา เรื่อง ประสิทธิภาพของการสื่อสารสิทธิเด็กสู่การปฏิบัติ มีข้อมูลเชิงสถิติและข้อมูลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมจากการสนทนากลุ่ม และมีการเสริมสร้างความตระหนักรู้ผ่านการดำเนินโครงการต่าง ๆ อาทิ โครงการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติ ประกอบด้วย แนวทางการดำเนินงานกิจกรรม คือ ขจัดสื่อร้าย ขยายสื่อดี การสร้างภูมิคุ้มกันด้านสื่อให้แก่สังคม โครงการเฝ้าระวังและสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม ได้แก่ การตรวจสอบสื่อ การแจ้งเตือนภัยและสร้างภูมิคุ้มกันให้คนในสังคม การศึกษาสถานการณ์ การมีส่วนร่วมของคนในสังคม การดูแลระบบและจัดทำองค์ความรู้ด้านการเฝ้าระวังฯ ผ่านเว็บไซต์ โครงการสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม ได้แก่ จัดทำค่ายอาสาสมัครทางวัฒนธรรม ค่ายเยาวชนอาสาสมัครเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม หรือโครงการพัฒนามาตรฐานการดำเนินชีวิตทางสังคมและวัฒนธรรม โดยพัฒนาตัวชี้วัดมาตรฐานทางสังคมและวัฒนธรรม เป็นต้น

139. ไทยมีการโครงการฝึกอบรมกลุ่มสาขาวิชาชีพว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เมื่อมีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการขายเด็ก ก็จะถูกผนวกเข้ากับเนื้อหาการอบรมด้วย (ต้องเพิ่มข้อมูลการอบรมวิชาชีพที่ทำงานเกี่ยวข้อง)

การฝึกอบรม

(ย่อหน้า 18) คณะกรรมการเสนอให้ไทยจัดสรรทรัพยากรโดยตรงให้เพียงพอสำหรับแผนการอบรมสหวิทยาการ ที่ได้พัฒนาขึ้นโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกด้าน ซึ่งครอบคลุมตามพิธีสารนี้ ทั้งนี้ การฝึกอบรมดังกล่าวควรจัดให้กับกลุ่มวิชาชีพทุกกลุ่ม กระทรวง ทบวง กรม และสถาบันที่ทำงานกับเด็กหรือเพื่อเด็ก คณะกรรมการยังได้เร่งรัดให้ไทยประกันให้มีการประเมินผลโครงการฝึกอบรมเกี่ยวกับพิธีสารทั้งหมดอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งขยายผลกระทบและความเชื่อมโยง

140. ประเทศไทยได้มีการจัดสรรทรัพยากรจากกองทุนคุ้มครองเด็ก และกองทุนป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ในการอบรมแก่ส่วนราชการ และสหวิทยาการซึ่งเนื้อหาการอบรมครอบคลุมถึงพิธีสารฉบับนี้ด้วย และจะได้กำหนดในแผนงบประมาณประจำปีในการจัดสรรสำหรับการฝึกอบรม

141. ในส่วนกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้กำหนดให้สถาบันการพัฒนาสังคมอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับอนุสัญญาและพิธีสารทั้งหมดแก่ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของกระทรวง การฝึกอบรมด้านการป้องกันและปราบปรามเกี่ยวกับการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็ก เยาวชน และการปราบปรามการทรมานที่รุนแรง คำประเวณีเด็ก รวมไปถึงการดำเนินงานของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในจังหวัด ดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาการแสวงประโยชน์จากเด็ก มีการจัดทำร่างแนวทางปฏิบัติร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดีกับผู้ต้องหาชาวต่างชาติที่ล่วงละเมิดทางเพศกับเด็กในประเทศ (ขาดข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินการฝึกอบรม)

การจัดสรรทรัพยากร

(ย่อหน้า 20) คณะกรรมการเสนอแนะให้ไทยดำเนินมาตรการที่เป็นไปได้ทั้งหมดเพื่อประกันว่าจะมีการจัดสรรทรัพยากรที่พอเพียงสำหรับการปฏิบัติงานตามพิธีสารนี้ โดยเฉพาะการจัดสรรทรัพยากรให้แก่คณะกรรมการคุ้มครองเด็ก หน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมาย และศูนย์พิทักษ์ด้านสังคม ทั้งด้านทรัพยากรมนุษย์ วิชาการ และการเงินอย่างเพียงพอตามความจำเป็นสำหรับดำเนินกิจกรรมตามพิธีสารนี้

142. ประเทศไทยมีการจัดสรรงบประมาณให้แก่กรมกิจการเด็กและเยาวชนเพื่อการดำเนินงานตามภารกิจ ซึ่งร่วมไปถึงเพื่อการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศตามพิธีสารฉบับนี้ด้วย

การป้องกันการขายเด็ก การค้าประเวณีเด็ก และสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก (ข้อ 9 วรรค 1 และวรรค 2) มาตรการปฏิบัติเพื่อใช้ป้องกันการกระทำผิดตามพิธีสาร

(ย่อหน้า 22) คณะกรรมการเสนอให้ไทยเร่งรัดปรับปรุงกฎหมาย โดยเฉพาะการบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่ รวมถึงมาตรการทางการบริหาร นโยบายสังคมและแผนเกี่ยวกับการป้องกันการขายเด็ก การค้าประเวณี และสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็กให้เข้มงวดและเข้มแข็งยิ่งขึ้น คณะกรรมการเสนอให้ไทยดำเนินมาตรการที่จำเป็นเพื่อป้องกันและดำเนินคดีกับการทุจริตต่อหน้าที่ในหมู่เจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยเฉพาะผู้ที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจทางเพศ

143. ไทยได้ดำเนินการแก้ไขพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 ทั้งการเพิ่มโทษ เพิ่มประสิทธิภาพในการไต่สวนคดีโดยให้อำนาจไต่สวนคดีของผู้พิพากษา และการเปลี่ยนคำนิยามของเด็ก และแก้ไขเพิ่มประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 24) พ.ศ. 2558 กำหนดความผิดอาญาเกี่ยวกับสื่อลามกอนาจารเด็ก ในการครอบครองสื่อลามกอนาจารเด็ก และกำลังร่างกฎหมายการกระทำผิดฐานขายเด็ก

144. ไทยดำเนินมาตรการป้องกันการแสวงหาประโยชน์จากเด็กในด้านแรงงาน การค้ามนุษย์ ซึ่งรวมถึงถึงการการแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีของเด็กด้วย โดยมีการดำเนินงานผ่านมาตรการทางการบริหาร การรณรงค์และประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อทุกประเภท มาตรการทางสังคมในการสร้างจิตสำนึก และเจตคติในเรื่องสิทธิมนุษยชนและกระบวนการต่อต้านการค้ามนุษย์ให้แก่ภาคีเครือข่าย และนักธุรกิจการท่องเที่ยว ส่งเสริมความมั่นคงในการดำรงชีวิตของสมาชิกในครอบครัว มาตรการทางการศึกษาผลักดันให้มีการบรรจุเรื่องสิทธิมนุษยชน สิทธิเด็ก และการค้ามนุษย์ไว้ในการเรียนการสอน ทั้งในและนอกระบบการศึกษาทุกระดับ รวมทั้งการส่งเสริมให้มีการอบรมเผยแพร่ความรู้แก่กลุ่มเสี่ยงเพื่อมิให้ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ข้ามชาติ และจัดสรรทรัพยากร

145. ประเทศไทยภายใต้การดำเนินงานของรัฐบาลปัจจุบันได้ใช้มาตรการในการป้องกันการขายเด็ก การค้าประเวณีเด็ก และสื่อลามกเกี่ยวกับเด็กอย่างเข้มงวด โดยมีการดำเนินงานให้หลายหน่วยงานเข้ามามีส่วนร่วมในการปราบปราม อาทิ ฝ่ายปกครอง ฝ่ายทหาร ส่งผลให้การทุจริตต่อหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจทำการได้ยาก เพราะมีการตรวจสอบโดยหน่วยงานอื่นอยู่

การท่องเที่ยวเพื่อแสวงประโยชน์ทางเพศจากเด็ก

(ย่อหน้า 24) คณะกรรมการกระตุ้นให้ไทยวางแนวทางการกำหนดกฎระเบียบและการปฏิบัติอย่างจริงจัง และดำเนินมาตรการที่จำเป็นด้านกฎหมาย การบริหาร มาตรการทางสังคม และมาตรการอื่นที่จำเป็น เพื่อป้องกันและขจัดการท่องเที่ยวเพื่อแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็ก คณะกรรมการสนับสนุนให้รัฐภาคีสร้างความเข้มแข็งในความร่วมมือระหว่างประเทศ ระดับพหุภาคี ภูมิภาค และทวิภาคี เพื่อป้องกันและขจัดการท่องเที่ยวเพื่อแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็ก เร่งรัดให้ไทยเร่งเสริมสร้างความเข้าใจให้กับภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้ตระหนักถึงพิษภัยของอันตรายจากการท่องเที่ยวเพื่อแสวงหาความสุขทางเพศจากเด็ก เผยแพร่กฎบัตรเกียรติยศสำหรับการท่องเที่ยว (Charter of Honour for Tourism) และประมวลจริยธรรมโลกเพื่อการท่องเที่ยวขององค์การการท่องเที่ยวโลก (WTO Global Code of Ethics for Tourism) ในหมู่บริษัทและตัวแทนจัดการท่องเที่ยว และสนับสนุนให้ตัวแทนบริษัทท่องเที่ยวเหล่านี้ลงนามในประมวลจริยธรรมเพื่อการปกป้องเด็กจากการแสวงหาประโยชน์ทางเพศในการเดินทางท่องเที่ยว

146. ประเทศไทยโดยกระทรวงยุติธรรม และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ร่วมกับสำนักงานป้องกันยาเสพติดและปราบปรามอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ ประจำประเทศไทยร่วมกับตำรวจสากล มูลนิธิศุภนิมิต ดำเนินโครงการ Project Childhood เพื่อต่อต้านการแสวงหาประโยชน์จากเด็กในภาคท่องเที่ยวของประเทศ สมาชิกกลุ่มแม่น้ำโขง โดยมีการส่งเสริมให้ภาคธุรกิจท่องเที่ยวตระหนักถึงการคุ้มครองเด็ก และด้านกฎหมาย ดำเนินการทบทวนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเพศพาณิชย์ มุ่งการเอาโทษผู้กระทำผิด รวมทั้งมีการออกแบบหลักสูตรอบรมเจ้าหน้าที่ตำรวจเรื่องการสอบสวนคดีลักษณะนี้ มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจด้านการท่องเที่ยวในการป้องกันการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็ก สนับสนุนการพัฒนาจรรยาบรรณ และนโยบายของภาคธุรกิจในการคุ้มครองเด็ก โดยอบรมเพื่อสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังการท่องเที่ยวที่แสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็กและสตรี นอกจากนี้ประเทศไทยได้มีความริเริ่มในการทำ Global Compact Business and Human Rights โดยการรณรงค์เรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน กับผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว มาให้สัตยาบันว่าจะไม่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน

การห้ามการขายเด็ก การค้าประเวณีเด็ก และสื่อลามกที่เกี่ยวข้องกับเด็ก และเรื่องที่เกี่ยวข้อง (ข้อ 3, ข้อ 4
วรรค 2 และ 3, ข้อ 5, ข้อ 6, และ ข้อ 7)

กฎหมายอาญาหรือกฎหมายลงโทษและกฎระเบียบที่มีอยู่

(ย่อหน้า 26) คณะกรรมการเสนอแนะให้ไทยเดินทางทบทวนแก้ไขกฎหมายอาญาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับข้อ 2 และข้อ 3 แห่งพิธีสาร โดยเฉพาะควรจะ

(ก) กำหนดคำนิยามและบัญญัติให้การขายเด็กเป็นความผิดทางอาญา สอดคล้องกับพิธีสาร และโดยเฉพาะการขายเด็กเพื่อการนำไปเป็นบุตรบุญธรรมโดยมิชอบด้วยกฎหมาย การนำไปบังคับใช้แรงงาน

และการถ่ายโอนอวัยวะของเด็กเพื่อผลประโยชน์กำไร ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติข้อ 3 วรรค 1 (ก) (i) ข., 1 (ก) (i) ค., 1 (ก) (ii) และข้อ 5 ของพิธีสาร

(ข) แก๊ซและบัญญัติฐานความผิดเรื่องสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็กให้สอดคล้องกับบทบัญญัติ ในข้อ 2 และ 3 แห่งพิธีสารโดยสมบูรณ์

147. ประเทศไทยมีการออกกฎหมายบัญญัติให้การค้าประเวณีเด็ก และสื่อลามกเกี่ยวกับเด็กเป็น ความผิดอาญา และยังได้ยกร่างแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาโดยกำหนดนิยามและบัญญัติให้การขายเด็ก เป็นความผิด ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

การดำเนินคดีและการลงโทษ

(ย่อหน้า 28) คณะกรรมการเร่งรัดให้ไทยดำเนินมาตรการที่จำเป็นทั้งปวง เพื่อประกันว่า อาชญากรรมตามพิธีสารได้มีการสืบสวนสอบสวนและได้มีการสืบสวนสอบสวนว่ากระทำผิดได้ถูกดำเนินคดี และลงโทษตามควรแก่กรณี รวมทั้งการจัดทำข้อมูลโดยตรงเกี่ยวกับการสืบสวน สอบสวน การดำเนินคดี และการลงโทษผู้กระทำความผิดภายใต้พิธีสารในรายงานฉบับต่อไป

148. ความผิดฐานค้าประเวณีเด็ก และสื่อลามกเกี่ยวกับเด็ก เป็นความผิดตามกฎหมายอาญา และ พระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ซึ่งหากการกระทำความผิดเกิดขึ้นย่อมต้องมี กระบวนการสืบสวนสอบสวนตามกฎหมาย ประเทศไทยมีการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวน ดำเนินคดี และลงโทษผู้กระทำความผิดภายใต้พิธีสาร (ขอข้อมูลสถิติคดี ที่มีการสืบสวนสอบสวน คดีค้าประเวณี เด็ก ค้ามนุษย์ สื่อลามกเกี่ยวกับเด็ก) แต่อย่างไรก็ดี ปัจจุบันการขายเด็กยังไม่เป็นความผิดตามกฎหมายอาญา ของประเทศไทย จึงไม่สามารถดำเนินคดีผู้กระทำความผิดฐานการค้าเด็กได้

อำนาจศาลและการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

(ย่อหน้า 30) คณะกรรมการเสนอให้ไทยดำเนินขั้นตอนเพื่อประกันว่า กฎหมายภายในจะให้อำนาจ ดำเนินคดีแบบข้ามเขตอำนาจที่รวมถึงอำนาจดำเนินคดีโดยไม่มีเงื่อนไขว่าต้องเป็นความผิดสองรัฐสำหรับ ความผิดตามพิธีสารนี้ คณะกรรมการเสนอเพิ่มเติมให้ไทยพิจารณานำพิธีสารไปผนวกเป็นพื้นฐานกฎหมาย เรื่องการส่งผู้ร้ายข้ามแดนโดยไม่มีเงื่อนไขเรื่องสนธิสัญญาทวิภาคี

149. การดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานขายเด็กในปัจจุบัน หากปรากฏว่าไม่มีสนธิสัญญาส่งผู้ร้าย ข้ามแดนกับประเทศไทย ก็สามารถส่งผู้ร้ายข้ามแดนผ่านระหว่างกันในความร่วมมือในกรอบของอาเซียน ตาม อนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก ส่วนสำหรับประเทศอื่น ๆ นอกเหนือจากประเทศสมาชิกอาเซียน ยังอยู่ภายใต้กรอบความร่วมมือเฉพาะรายประเทศ และกรอบการส่ง ผู้ร้ายข้ามแดนตามหลักถ้อยที่ถ้อยอาศัย

การคุ้มครองสิทธิของเด็กที่ตกเป็นผู้เสียหาย (ข้อ 8 และ ข้อ 9 วรรค 3 และวรรค 4)

มาตรการที่รัฐปฏิบัติเพื่อคุ้มครองสิทธิและประโยชน์ของเด็กที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการกระทำผิดตามพิธีสารฉบับนี้

(ย่อหน้า 34) คณะกรรมการเสนอให้ไทยเสริมมาตรการให้เข้มข้น เพื่อคุ้มครองสิทธิและประโยชน์ของเด็กผู้เสียหายจากการกระทำความผิดทุกมูลฐานภายใต้พิธีสาร และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง

(ก) จัดตั้งกลไกและกระบวนการเพื่อจำแนกเด็กผู้เสียหายจากการกระทำความผิดตามพิธีสารไว้ก่อน รวมทั้งการจัดตั้งกลไกประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยบังคับใช้กฎหมาย กระทรวงที่เกี่ยวข้อง และคณะกรรมการคุ้มครองเด็ก

(ข) ประกันว่าเด็กผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ไม่ต้องรอนานในการส่งตัวออกไปนอกประเทศ

(ค) ปรับแก้กฎหมายเพื่อประกันว่านิติทัศน์บันทึกปากคำเด็กผู้เสียหายหรือเด็กที่เป็นพยานในความผิดตามพิธีสารนี้เป็นที่ยอมรับให้ใช้เป็นพยานหลักฐานได้เสมอ

150. กลไกและกระบวนการจำแนกคัดกรองเด็กผู้เสียหายจากการกระทำผิดตามพิธีสาร (ขาดข้อมูล)

151. ประเทศไทยมีมาตรการคุ้มครองสิทธิและประโยชน์ของเด็กผู้เสียหาย โดยเฉพาะกรณีเป็นเด็กต่างด้าว โดยในกระบวนการสอบสวนจะดำเนินการอย่างรวดเร็วภายใน 24 ชั่วโมง ตามแนวปฏิบัติของสำนักงานตำรวจแห่งชาติฯ

152. ในกระบวนการพิจารณาประเทศไทยได้พัฒนากระบวนการในการสืบพยานไว้ก่อนได้อย่างเต็มรูปแบบผ่านนิติทัศน์ ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. 2559 มาตรา 9 บัญญัติให้ในการสืบพยานก่อนฟ้องคดี การไต่สวนมูลฟ้อง หรือการพิจารณาคดี สามารถใช้การดำเนินกระบวนการพิจารณาในลักษณะการประชุมทางจอภาพตามบัญญัติวิธีการในข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีการดำเนินคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. 2559 ในการพิจารณาคดีของศาลชั้นอุทธรณ์คดีค้ามนุษย์อีกด้วย

การฟื้นฟูและการกลับคืนสู่สังคมของผู้เสียหาย

(ย่อหน้า 36) คณะกรรมการกระตุ้นให้รัฐภาคี

(ก) เสริมสร้างขีดความสามารถให้หน่วยงานภาครัฐ เพื่อประกันและประสานความช่วยเหลือและสนับสนุนเด็กผู้เสียหายจากการกระทำความผิดตามพิธีสารฉบับนี้

(ข) ดำเนินมาตรการที่จำเป็นทั้งปวงเพื่อประกันว่า เด็กผู้เสียหายจากการกระทำความผิดตามพิธีสารจะได้รับความช่วยเหลืออย่างเหมาะสม รวมทั้งการบูรณาการนำเด็กกลับคืนสู่สังคมและการฟื้นฟูร่างกายและจิตใจอย่างเต็มรูปแบบ

(ค) ให้หลักประกันว่าเด็กผู้เสียหายทุกคนสามารถเข้าถึงกระบวนการขอรับค่าชดเชย ความเสียหายจากผู้รับผิดชอบตามกฎหมายโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ ตามบทบัญญัติข้อ 9 วรรค 4 แห่งพิธีสาร และจัดตั้งกองทุนเงินค่าชดเชยสำหรับผู้เสียหาย สำหรับกรณีที่ไม่สามารถได้รับค่าชดเชยจากผู้กระทำผิด และ

(ง) แสวงหาความช่วยเหลือทางด้านวิชาการจากองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) และองค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (IOM) ในการปฏิบัติตามข้อเสนอเหล่านี้

153. ประเทศไทยดำเนินการเสริมสร้างความสามารถให้หน่วยงานภาครัฐเพื่อประกันและประสานความช่วยเหลือและสนับสนุนผู้เสียหาย (ขาดข้อมูลจากกองต่อต้านค้ำมนุษย์ ข้อมูลความช่วยเหลือที่ดำเนินการในแต่ละปี)

154. การให้ความช่วยเหลือเด็กผู้เสียหายในคดีค้ำมนุษย์ เป็นไปตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (พ.ศ. 2555 – 2559) ซึ่งกำหนดมาตรการในการให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายคดีค้ำมนุษย์อย่างเป็นรูปธรรม

155. ผู้เสียหายสามารถเข้าถึงกระบวนการขอรับค่าชดเชยตาม พระราชบัญญัติ ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2554 และพระราชบัญญัติ ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 นอกจากนั้นยังมีการจัดตั้งกองทุนยุติธรรมตามพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 ซึ่งรวมไปถึงการสนับสนุนช่วยเหลือทางการเงินโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มคนจนและกลุ่มเปราะบางซึ่งรวมถึงกลุ่มเด็กด้วย

156. ในการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ประเทศไทยได้ร่วมมือกับทุกภาคส่วนที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็ก รวมไปถึงองค์กรเอกชน และองค์การระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็น UNHCR UNICEF หรือ IOM ซึ่งนำไปสู่การทำงานแบบบูรณาการร่วมกันของทุกภาคส่วนเพื่อการปกป้อง คุ้มครอง และพัฒนาเด็กตามพันธกรณีของอนุสัญญาและพิธีสารเลือกรับ

โทรศัพท์สายด่วน

(ย่อหน้า 37) ตามสรุปข้อสังเกตของอนุสัญญา คณะกรรมการเสนอให้ไทยพิจารณารวมโทรศัพท์สายด่วนทั้งหลายที่มีอยู่เป็นหมายเลขเดียวระดับชาติเพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โทรศัพท์สายด่วนควรต้องครอบคลุมทั่วประเทศ สามารถติดต่อได้ตลอด 24 ชั่วโมง และควรเป็นหมายเลขที่จำง่าย 3-4 หลัก อีกทั้งให้มีทรัพยากรการเงินและวิชาการเพียงพอ ตลอดจนมีบุคลากรที่ได้รับการอบรมเพื่อสามารถให้คำตอบแก่เด็กและวิเคราะห์สายที่เรียกเข้ามาเพื่อดำเนินการได้อย่างเหมาะสม

157. กรมกิจการเด็กและเยาวชนมีแผนบูรณาการความร่วมมือกับมูลนิธิสายเด็ก (Childline) เพื่อให้ดำเนินการทางโทรศัพท์ในการให้ความช่วยเหลือเด็กอย่างทันทั่วทั้ง และมีเอกภาพ ตลอด 24 ชั่วโมง

ความช่วยเหลือและความร่วมมือระหว่างประเทศ

(ย่อหน้า 36) ตามบทบัญญัติข้อ 10 วรรค 1 คณะกรรมการสนับสนุนให้ไทยเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศอย่างต่อเนื่องทั้งในรูปพหุภาคี ภูมิภาค และระดับทวิภาคี โดยเฉพาะกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งเสริมสร้างกระบวนการและกลไกเพื่อประสานการปฏิบัติตามความตกลงดังกล่าว โดยมุ่ง

ปรับปรุงการปรับปรุงการป้องกัน การสืบค้น การสืบสวน การดำเนินคดี และการลงโทษผู้รับผิดชอบต่อการกระทำผิดตามพิธีสาร

158. ประเทศไทยเข้าร่วมการลงนามในอนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก (ASEAN Convention Against Trafficking in Persons, Especially Women and Children) ซึ่งมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อเป็นการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนในการป้องกันและต่อต้านการค้ามนุษย์ โดยเน้นการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ที่ต้นเหตุ เช่น การขจัดความยากจน การลดปัจจัยเกื้อหนุนและป้องกันการตกเป็นเหยื่อซ้ำ และการส่งเสริมความร่วมมือข้ามแดน โดยเฉพาะการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารคนเข้าเมือง การคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์และการส่งกลับ การบังคับใช้กฎหมาย อาทิ การยึดทรัพย์ การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญา การส่งผู้ร้ายข้ามแดน และความร่วมมือระหว่างประเทศอื่น ๆ

การติดตามผลและการเผยแพร่

(ย่อหน้า 39) คณะกรรมการเสนอให้ไทยดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวงเพื่อประกันการปฏิบัติตามข้อเสนอเหล่านี้อย่างเต็มที่ พร้อมกับส่งต่อข้อเสนอเหล่านี้ให้กับประมุขรัฐ ศาลสูง รัฐสภา กระทรวงที่เกี่ยวข้อง และผู้บริหาร องค์กรท้องถิ่น ตลอดจนคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ และหน่วยประสานงานทั้งในส่วนกลางและระดับเขตอำเภอตามลำดับ เพื่อพิจารณาและปฏิบัติตามความเหมาะสมต่อไป

(ย่อหน้า 40) คณะกรรมการเสนอให้ไทยเผยแพร่รายงานฉบับแรกและคำตอบลายลักษณ์อักษรที่เสนอพร้อมข้อเสนออื่นที่เกี่ยวข้อง (สรุปข้อสังเกต) ที่ได้รับรองแล้วอย่างกว้างขวาง รวมถึงเผยแพร่ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (แต่ไม่จำกัดเฉพาะระบบอินเทอร์เน็ต) ให้แก่สาธารณชนทั่วไป องค์กรภาคประชาสังคม กลุ่มเยาวชน กลุ่มวิชาชีพ ชุมชน และเด็ก เพื่อกระตุ้นให้เกิดการอภิปราย และการตระหนักรู้เกี่ยวกับพิธีสาร การปฏิบัติ และการตรวจสอบติดตาม

159. ประเทศไทยมีคณะกรรมการที่ตั้งขึ้นโดยอธิบดีกรมองค์การระหว่างประเทศ เป็นผู้ติดตามการดำเนินการตามข้อแนะนำของคณะกรรมการสิทธิเด็ก และอนุกรรมการด้านเด็ก ทำหน้าที่ติดตามผลการดำเนินงานตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กและพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

บทที่ 11

พิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่องความเกี่ยวพันของเด็กในความขัดแย้งกันด้วยอาวุธ

มาตรการทั่วไป

กฎหมาย

(ย่อหน้า6) ในประเด็นเกี่ยวกับข้อ 6 ของพิธีสาร คณะกรรมการกระตุ้นให้ไทยดำเนินมาตรการเพื่อนำบทบัญญัติของพิธีสารบรรจุในกฎหมายภายในประเทศอย่างเต็มรูปแบบ และระบุให้ชัดเจนว่าการคัดเลือกเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีเข้าสู่กองกำลังติดอาวุธถือเป็นความผิดอาญา

160. รัฐบาลไทยโดยกระทรวงมหาดไทยได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ว่า การเข้าร่วมเป็น ชรบ. บุคคลดังกล่าวจะต้องมีอายุเกิน 18 ปีและปัจจุบันมีประกาศคำสั่งห้ามมิให้บิดามารดาที่เป็นสมาชิก ชรบ. นำเด็กเข้าไปเกี่ยวข้องตั้งแต่ปี 2554 และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กในเรื่องสิทธิเด็ก นอกจากนี้พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ซึ่งเป็นกฎหมายหลักด้านการคุ้มครองเด็กของประเทศได้ห้ามบุคคลใดไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ใช้ จ้าง หรือวานเด็กให้ทำงานหรือกระทำการอันอาจเป็นอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจมีผลกระทบต่อการศึกษาเติบโต หรือขัดขวางต่อพัฒนาการของเด็ก

การประสานงาน

(ย่อหน้า8) คณะกรรมการเสนอแนะไทยประกันให้มีการประสานงานที่ดีขึ้นระหว่างหน่วยงาน และคณะกรรมการที่ทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาและการดำเนินงานด้านนโยบายสิทธิเด็ก รวมทั้งองค์กรต่างๆ ภายใต้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตลอดจนกำหนดหน่วยงานที่สามารถทำหน้าที่ในการนำและอำนวยความสะดวกเพื่อการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้านสิทธิเด็กตามอนุสัญญาและพิธีสารในระหว่างกระทรวง และทั้งในระดับส่วนกลางจนถึงระดับท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

161. โปรดดูคำตอบในบทที่ 1 หัวข้อการประสานงาน

การเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร และการสร้างความตระหนัก

(ย่อหน้า10) ในส่วนที่เกี่ยวกับข้อ 6 วรรค 2 ของพิธีสารเลือกรับ คณะกรรมการเสนอแนะให้ไทยประกันว่า หลักการและบทบัญญัติของพิธีสารเลือกรับได้รับการเผยแพร่ไปสู่สาธารณชน เด็ก และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยการพัฒนาแผนงานการให้ความรู้และประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ

(ย่อหน้า12) ในสรุปข้อสังเกตของอนุสัญญา คณะกรรมการได้เสนอแนะให้ไทยจัดให้มีระบบการรวบรวมข้อมูลที่ครอบคลุมทุกด้านเกี่ยวกับการดำเนินงานตามอนุสัญญาและพิธีสารเลือกรับ และนำข้อมูลและสถิติที่เก็บรวบรวมมาใช้เป็นพื้นฐานในการกำหนดนโยบายและแผนงานที่ครอบคลุมรอบด้าน รวมทั้งการคุ้มครองเด็กที่ได้รับผลกระทบและเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กันด้วยอาวุธที่เป็นที่รู้จักทั่วไป โดยคณะกรรมการเสนอแนะให้ไทยแสวงหาความช่วยเหลือจากองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติในประเด็นดังกล่าวนี้

162. รัฐบาลได้สั่งการให้ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องป้องกันมิให้เด็กเกี่ยวข้องกับ ชรบ. และได้เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิเด็กรวมถึงพิธีสารเลือกรับฯ ในส่วนของทหารและเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงอื่นๆ ได้ฝึกอบรมสมาชิก ชรบ. ให้ได้รับทราบถึงข้อห้ามมิให้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีเข้าร่วมเป็น ชรบ. นอกจากนี้ ไทยยังได้แปลและเผยแพร่อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กและพิธีสารเลือกรับฯ ให้แก่เด็กและผู้ใหญ่เพื่อสร้างความตระหนักถึงเรื่องสิทธิเด็กในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

การป้องกัน

การคัดเลือกทหารโดยสมัครใจ

(ย่อหน้า14) คณะกรรมการขอให้ไทยดำเนินมาตรการที่จำเป็นเพื่อป้องกันและห้ามมิให้เด็กเข้าไปเกี่ยวข้องกับอย่างไม่เป็นทางการกับ ชรบ. นอกจากนี้ คณะกรรมการเสนอแนะไทยสร้างกลไกในการติดตามและกำหนดความรับผิดชอบสำหรับเจ้าหน้าที่หลัก ในส่วนของการที่เด็กเข้าไปเกี่ยวข้องกับชุดรักษาความปลอดภัยประจำหมู่บ้านทั้งแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และสร้างความตระหนักเกี่ยวกับกฎหมายห้ามรับเด็กเข้าร่วมในชุดรักษาความปลอดภัยประจำหมู่บ้านดังกล่าว

163. รัฐบาลได้ออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมอบรมหลักสูตร ชรบ. ซึ่งเป็นการอบรมก่อนได้รับการแต่งตั้งเป็น ชรบ. ว่าต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทยมีอายุเกิน 18 ปี สุขภาพร่างกายแข็งแรง และมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในหมู่บ้านนั้น ในส่วนของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ได้ออกคำสั่งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในพื้นที่ ว่าการคัดเลือก ชรบ. จะต้องสอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศด้านการคุ้มครองสิทธิเด็ก นอกจากนี้ เมื่อปี 2553 กระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งให้ทุกจังหวัดทั่วประเทศ ห้ามผู้ที่ยังต่ำกว่า 18 ปีเข้าร่วมในการฝึกอบรม ชรบ.

โรงเรียนทหาร

(ย่อหน้า16) คณะกรรมการเสนอแนะให้ไทย

(ก) ทบทวนการดำเนินงานของโรงเรียนทหารทุกโรงเรียนในเขตอำนาจของไทย เพื่อประกันว่าโรงเรียนเหล่านี้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพิธีสาร

(ข) ดำเนินการจัดระบบการลงทะเบียนที่ครอบคลุมนักเรียนทุกคนที่เข้าศึกษาในโรงเรียนทหารโดยข้อมูลที่เก็บนั้นจะต้องจำแนกตามเพศ อายุ พื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ และถิ่นฐานทางภูมิศาสตร์ และรวบรวมไว้ที่ส่วนกลาง รวมทั้งมีการติดตามตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ

(ค) พิจารณาให้มีการตรวจสอบโรงเรียนทหารร่วมกัน โดยกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงกลาโหม และคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ เพื่อประกันว่าโรงเรียนทหารเหล่านี้ดำเนินการสอดคล้องกับบทบัญญัติของพิธีสาร

(ง) ประกันว่ามีการห้ามอย่างชัดเจนไม่ให้มีการฝึกการใช้อาวุธปืนในโรงเรียนทหารสำหรับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี

164. ตั้งแต่ปี 2556 เป็นต้นมา หน่วยบัญชาการรักษาดินแดนได้กำหนดเงื่อนไขการรับนักศึกษาวิชาทหาร เฉพาะนักเรียนที่มีอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไปและกำหนดให้ฝึกใช้อาวุธปืนได้จะต้องเป็นนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในปีที่ 3 ซึ่งมีอายุเกินกว่า 18 ปีขึ้นไป ในด้านสถาบันการศึกษาทางทหารโดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนช่างฝีมือทหารและสถาบันวิชาการป้องกันประเทศได้รับสมัครบุคคลพลเรือนเข้าเป็นนักเรียนช่างฝีมือทหารภาคปกติและภาคสมทบที่มีอายุตั้งแต่ 15-18 ปี โดยนักเรียนภาคปกติไม่มีการฝึกใช้อาวุธ ส่วนนักเรียนภาคสมทบจะฝึกใช้อาวุธเฉพาะนักเรียนช่างฝีมือทหารที่เป็นนักศึกษาวิชาทหารและกรมการรักษาดินแดนเป็นผู้กำหนดการใช้อาวุธในการฝึกภาคสนาม ในส่วนของกองทัพ นักเรียนเตรียมทหารที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีไม่ได้เข้าร่วมการฝึกที่เกี่ยวข้องกับการใช้อาวุธแต่เน้นเนื้อหาทางวิชาการ

ข้อห้ามและเรื่องที่เกี่ยวข้อง

กฎหมายอาญาและกฎระเบียบที่ใช้บังคับ

(ย่อหน้า18) เพื่อสร้างความเข้มแข็งของมาตรการระดับประเทศและระหว่างประเทศในการป้องกันมิให้มีการคัดเลือกเด็กเป็นทหารโดยกองทัพหรือกลุ่มกองกำลังติดอาวุธ รวมทั้งการใช้เด็กเข้าร่วมในความขัดแย้ง คณะกรรมการเสนอแนะให้ไทยกำหนดว่า การคัดเลือกและการนำเด็กเข้าร่วมในกองทัพ ขูดรีดความปลอดภัยประจำหมู่บ้าน หรือกลุ่มกองกำลังติดอาวุธที่ไม่ใช่ของรัฐเป็นความผิดอาญา

165. ในด้านมาตรการระดับประเทศและระหว่างประเทศในการป้องกันไม่ให้คัดเลือกเด็กเป็นทหารโดยกองทัพหรือกลุ่มกองกำลังติดอาวุธ แม้ไทยยังไม่มี การดำเนินการที่ชัดเจนในการบัญญัติให้เป็นความผิดทางอาญา แต่มีมาตรการในการป้องกันเด็กทั้งระเบียบและหลักเกณฑ์ในการคัดเลือก ชรบ. และข้อสั่งการที่ไม่ให้นำเด็กติดตาม

ผู้ปกครองไปปฏิบัติหน้าที่ ขรบ. ทั้งนี้ รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณเพื่อจัดตั้งศูนย์เด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ศูนย์ดังกล่าวดูแลเด็กกระหว่างเวลาที่ผู้ปกครองไปปฏิบัติหน้าที่ ขรบ.

เขตอำนาจศาล

(ย่อหน้า20) คณะกรรมการเสนอแนะให้ไทยบัญญัติอย่างชัดเจนในกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่นๆ ให้มีอำนาจศาลนอกอาณาเขต (extra-territorial jurisdiction) สำหรับการกระทำอันต้องห้ามภายใต้พิธีสาร รวมถึงการเกณฑ์หรือการรับสมัครเด็กเข้าร่วมในกองทัพ หรือกองกำลังติดอาวุธ หรือการใช้เด็กเข้าไปมีส่วนร่วมในความขัดแย้ง ถ้าความผิดอาญาดังกล่าวกระทำโดยหรือเกิดแก่ผู้มีสัญชาติไทย หรือบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับไทย ทั้งนี้ คณะกรรมการเสนอแนะให้ไทยให้สัตยาบันธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศ

166. ไทยอยู่ระหว่างศึกษาความเป็นไปได้ในการกำหนดอำนาจศาลนอกอาณาเขต (extra-territorial jurisdiction) ของศาลให้มีลักษณะเป็นความผิดสากล (universal criminality) สำหรับการกระทำอันต้องห้ามภายใต้พิธีสารฯ รวมถึงการเกณฑ์หรือการรับสมัครเด็กเข้าร่วมในกองทัพ หรือกองกำลังติดอาวุธ หรือการใช้เด็กเข้าไปมีส่วนร่วมในความขัดแย้ง ถ้าความผิดอาญาดังกล่าวกระทำโดยหรือเกิดแก่ผู้มีสัญชาติไทยหรือบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับไทย ทั้งนี้ ในส่วนของการเข้าเป็นภาคีธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศ (Rome Statute of the International Criminal Court) ไทยได้ลงนามกฎหมายระหว่างประเทศฉบับดังกล่าวแล้วเมื่อเดือนตุลาคม 2543 และรัฐบาลโดยกระทรวงการต่างประเทศอยู่ระหว่างการหารือร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องถึงการศึกษาความพร้อมของไทยในการให้สัตยาบันธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศ⁴

การคุ้มครอง การฟื้นฟู และการกลับคืนสู่สังคม

มาตรการในการคุ้มครองสิทธิของเด็กที่ตกเป็นเหยื่อ

(ย่อหน้า22) ตามพันธะผูกพันในข้อ 7 ของพิธีสาร คณะกรรมการขอกระตุ้นให้ไทย

(ก) จัดให้มีระบบการเก็บรวบรวมข้อมูลระดับชาติและการจัดทำทะเบียนเด็กผู้แสวงหาที่พักพิง และผู้อพยพภายใต้เขตอำนาจของไทย

(ข) จัดให้มีกลไกในการจำแนกเด็ก รวมถึงเด็กที่แสวงหาที่พักพิงและเด็กอพยพ ซึ่งเคยหรืออาจเคยเกี่ยวข้องกับความขัดแย้งกันด้วยกำลังอาวุธในต่างประเทศ และประกันว่าบุคลากรที่รับผิดชอบการจำแนกเด็กได้รับการฝึกอบรมด้านสิทธิเด็ก การคุ้มครองเด็ก และมีทักษะในการสัมภาษณ์

(ค) ให้ความช่วยเหลือแก่เด็กที่เคยหรืออาจเคยเกี่ยวข้องกับความขัดแย้งกันด้วยกำลังอาวุธอย่างเหมาะสม เพื่อการฟื้นฟูทางร่างกายและจิตใจและการกลับคืนสู่สังคมของเด็ก

⁴ http://www.senate.go.th/lawdatacenter/includes/FCKeditor/upload/Image/b/IN52_jun_10_6.pdf

(ง) ให้ยุติการบังคับให้เด็กที่อาจเคยหรือมีความเสี่ยงที่จะตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมภายใต้พิธีสารเดินทางกลับประเทศต้นกำเนิดโดยทันที

(จ) ดำเนินการป้องกันการเกณฑ์เด็กหรือการเกณฑ์เด็กที่เคยเป็นทหารซ้ำโดยกองกำลังติดอาวุธจากประเทศเมียนมาร์ภายในค่ายผู้อพยพที่ตั้งอยู่ในดินแดนไทย

(ฉ) แสวงหาความช่วยเหลือทางวิชาการในด้านดังกล่าวนี้จากสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (ยูเอ็นเอชซีอาร์) และองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (ยูนิเซฟ)

167. เกี่ยวกับมาตรการของไทยต่อเด็กผู้แสวงหาที่พักพิงและผู้อพยพ โปรดดูบทที่ 1 หัวข้อ ข้อสงวน ย่อหน้าที่ 2 ทั้งนี้ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ได้กำหนดมาตรการเพื่อดูแลเด็กทุกกลุ่มให้มีการฟื้นฟูและการผสมผสานสู่สังคมที่มีประสิทธิภาพ โดยอยู่บนพื้นฐานความสมัครใจ ไม่ทำให้เกิดการตีตรา เป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กและความสามารถในการปรับตัวของเด็ก โดยส่งเสริมคุณค่าในตนเองของเด็กและส่งเสริมศักยภาพในการคุ้มครองบูรณาการและสร้างชีวิตที่ดีของเด็ก นอกจากนี้ ในส่วนของเด็กที่ต้องสงสัยว่าได้ก่ออาชญากรรม ประเทศไทยมีระบบยุติธรรมเยาวชนที่มีมาตรการคุ้มครองสิทธิเพื่อคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์สูงสุดของเด็กที่กระทำความผิดซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 ในส่วนของการแสวงหาความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศ รัฐบาลได้ทำงานอย่างใกล้ชิดกับ UNHCR และ UNICEF รวมถึงองค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (International Organization for Migration - IOM)

การจับกุมและการกักขังเด็กภายใต้กฎหมายฉุกเฉิน

(ย่อหน้า24) คณะกรรมการเรียกร้องให้ไทยทบทวนกฎหมายเกี่ยวกับความมั่นคงเพื่อห้ามดำเนินคดีอาญาหรือกระบวนการทางการปกครองต่อเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ตลอดจนห้ามกักขังเด็กในสถานที่กักขังของทหาร คณะกรรมการเสนอแนะว่า เด็กทุกคนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีควรจะต้องอยู่ภายใต้กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนในทุกสถานการณ์

168. ไทยมีมาตรการในการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชนในระหว่างการผัดผ่อน โดยอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวเด็กและเยาวชนที่ถูกจับและอยู่ระหว่างการพิจารณาพิพากษาคดี และให้มอบตัวเด็กหรือเยาวชนให้แก่ผู้ดูแลและให้ศูนย์ให้คำปรึกษาฯ ดำเนินการประเมินกาย จิต สังคม ให้คำปรึกษา หรือส่งเข้ารับการรักษาหรือเข้าร่วมกิจกรรมบำบัดใดๆ อันจะเป็นการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชนในระหว่างการสอบสวนและการฟ้องคดีอาญาต่อศาล เว้นแต่การกระทำของเด็กหรือเยาวชนมีลักษณะหรือพฤติกรรมที่อาจเป็นผลต่อบุคคลอื่นอย่างร้ายแรง ทั้งนี้ ไทยไม่มีการดำเนินการจับกุมหรือกักขังเด็กภายใต้กฎหมายฉุกเฉิน⁵ แต่อย่างใด นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้เปิดโอกาสให้

⁵ พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พระพุทธศักราช 2457 พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 และพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551

หน่วยงานที่เป็นอิสระทั้งระดับระหว่างประเทศและระดับชาติ เช่น คณะกรรมการกาชาดสากล (International Committee of the Red Cross – ICRC) และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) สามารถเข้าตรวจสอบเยี่ยมสถานที่คุมขังประเภทต่างๆ (Places of detention) ในพื้นที่ที่มีการประกาศใช้กฎหมายพิเศษด้านความมั่นคง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้

ความช่วยเหลือและความร่วมมือระหว่างประเทศ

(ย่อหน้า25) คณะกรรมการเสนอแนะให้ไทยดำเนินการสานต่อและเพิ่มความเข้มแข็งด้านความร่วมมือกับคณะกรรมการกาชาดสากล และผู้แทนพิเศษแห่งสหประชาชาติด้านเด็กกับความขัดแย้งทางอาวุธ ตลอดจนแสวงหาแนวทางเพิ่มความร่วมมือกับองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติและหน่วยงานอื่นๆ ของสหประชาชาติในการดำเนินงานตามพิธีสาร

169. นอกจากจากที่ได้ระบุถึงความร่วมมือของรัฐบาลกับองค์การระหว่างประเทศในย่อหน้าที่ผ่านมาแล้ว ไทยได้ทำงานอย่างใกล้ชิดกับองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (United Nations Children’s Fund – UNICEF) และสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (United Nations High Commissioner for Refugees – UNHCR) ในเรื่องต่างๆ เช่น การส่งเด็กไปยังประเทศที่ 3 โดยมีแผนงานของสำนักงานสภามันคงแห่งชาติ (สมช.) เพื่อเตรียมการในเรื่องดังกล่าว นอกจากนี้ ยังมีกรณีริเริ่มดำเนินการด้านการศึกษาของเด็กในค่ายผู้หนีภัยการสู้รบ เช่น กรณีการริเริ่มโครงการด้านการศึกษาในอำเภอสอด จังหวัดตาก (แม่สอดโมเดล)

การติดตามและการเผยแพร่

(ย่อหน้า26) คณะกรรมการเสนอแนะให้ไทยดำเนินการที่เหมาะสมทั้งปวง เพื่อประกันให้มีการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเหล่านี้อย่างเต็มรูปแบบ นอกเหนือจากวิธีการอื่นๆ แล้ว ให้เสนอต่อผู้นำประเทศ รัฐสภา กระทรวงที่เกี่ยวข้อง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ และคณะอนุกรรมการในส่วนกลางและระดับจังหวัดตามลำดับ เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปตามความเหมาะสม

(ย่อหน้า27) คณะกรรมการเสนอให้ไทยเผยแพร่รายงานฉบับแรกและคำตอบลายลักษณ์อักษรที่เสนอพร้อมข้อเสนออื่นที่เกี่ยวข้อง (สรุปข้อสังเกต) ที่ได้รับรองแล้วอย่างกว้างขวาง รวมถึงเผยแพร่ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (แต่ไม่จำกัดเฉพาะระบบอินเทอร์เน็ต) ให้แก่สาธารณชนทั่วไป องค์กรภาคประชาสังคม กลุ่มเยาวชน กลุ่มวิชาชีพ ชุมชน และเด็ก เพื่อกระตุ้นให้เกิดการอภิปราย และการตระหนักรู้เกี่ยวกับพิธีสาร การปฏิบัติ และการตรวจสอบติดตาม

170. รัฐบาลและหน่วยงานต่างๆ ของไทยมีความตระหนักและพยายามดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะที่ได้รับจากคณะกรรมการสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพิธีสารฯ ดังจะเห็นได้จากผลการดำเนินงานที่ได้รายงานในย่อหน้าก่อนหน้า นอกจากนี้ เพื่อให้ภาคส่วนต่างๆ ของไทยได้ตระหนักรู้เกี่ยวกับพิธีสารฯ การปฏิบัติ และการตรวจสอบติดตาม ไทยจึงได้เผยแพร่พิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาฯ เรื่อง ความเกี่ยวพันของเด็กในความขัดแย้งกันด้วยอาวุธ (Optional Protocol to the Convention on the involvement of children in armed conflict) พร้อม

ด้วยข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติ ผ่านการจัดฝึกอบรมให้แก่ภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานของรัฐและภาคประชาสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมถึงการเผยแพร่ทั้งจัดพิมพ์เป็นเอกสารและเผยแพร่ทางเว็บไซต์

การรายงานผลการดำเนินงานตามพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาฯ

(ย่อหน้า28) เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติข้อ 8 วรรค 2 คณะกรรมการขอให้ไทยบรรจุข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิบัติของพิธีสาร และสรุปข้อสังเกตเหล่านี้ไว้ในรายงานตามวาระของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กฉบับต่อไปตามบทบัญญัติข้อ 44 ของอนุสัญญา

171. นอกเหนือจากที่ไทยได้บรรจุข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเรื่องความเกี่ยวพันของเด็กในความขัดแย้งกันทางอาวุธไว้ในรายงานตามวาระของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กแล้ว รัฐบาลไทยยังได้บรรจุข้อมูลที่เกี่ยวข้องดังกล่าวไว้ในรายงานตามกระบวนการ Universal Periodic Review (UPR) ของประเทศไทยและรายงานผลการดำเนินงานตามสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนฉบับต่างๆ ที่ประเทศไทยเป็นภาคีด้วย เช่น กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights - ICCPR) เป็นต้น